

INSARAG IRÁNYELVEK

II. kötet: Felkészülés és reagálás

A. kézikönyv: Kapacitásnövelés

II. kötet: Felkészülés és reagálás

Ez az INSARAG Irányelvek II. kötete: Felkészülés és reagálás. A kötet három kézikönyvet tartalmaz, amelyek útmutatással szolgálnak, illetve leírják a városi kutatási és mentési (USAR) módszertant, így többek között elmagyarázzák az USAR csapat kialakításával kapcsolatos minimumkövetelményeket és eljárásokat, valamint a képzéseket, a felkészülést, a minősítést és a műveleteket.

A II: kötet az USAR csapattól megkövetelt kapacitást ismerteti. Az INSARAG tagállam műveleti kapcsolattartójának, az USAR csapat kapcsolattartójának és az USAR csapatok vezetőinek szól.

A kézikönyvek:

- A. kézikönyv: Kapacitásnövelés
- B. kézikönyv: Műveletek
- C. kézikönyv: INSARAG külső minősítés és újraminősítés

Az A. kézikönyv áttekintése: Kapacitásnövelés

Az A. kézikönyv azoknak kíván segítséget nyújtani, akik éppen elkezdtek fejleszteni az erőforrásaikat, azoknak, akik már létrehozták ezeket, illetve azoknak, akik az említett erőforrásokat támogatják.

Ez az USAR kapacitással rendelkező megbízható, fenntartható katasztrófavédelmi keret kialakításának folyamata. Az országoknak képesnek kell lenniük hatékonyan felhasználni saját kapacitásaikat, és a nemzetközi eszközöket integrálni a nemzeti reagálásba. A kapacitásnövelésnek le kell fednie mind az öt USAR komponenst (kutatás, mentés, egészségügyi ellátás, vezetés és logisztika). Azoknak az országoknak, amelyek USAR kapacitást szeretnének kialakítani, az USAR fejlesztési ciklust kell követniük.

A kézikönyv megpróbál különbséget tenni a szervezett első reagálók által általában megtett intézkedések és aközött, hogyan növelhetik a kapacitásukat a műszaki mentési kapacitás fejlesztése érdekében. A kézikönyv az USAR kapacitás kialakításával is foglalkozik, amelyek országos kapacitásnak tekinthetők.

A B. kézikönyv áttekintése: Műveletek

A B. kézikönyv a nemzeti INSARAG kapcsolattartójának, az USAR csapat vezetésének és az INSARAG titkárságnak szól, és útmutatást nyújt a nemzeti és/vagy nemzetközi küldetéseken bevethető USAR csapat képzésében, felkészítésében és koordinálásában. A minimumkövetelményekre alapul, és az összehangolt műveletekhez szükséges képességeket ismerteti.

A kézikönyv leírja a nemzetközi USAR reagálási ciklust, az USAR műveletben résztvevő kulcsfontosságú döntéshozók (pl. ENSZ), az érintett és a segítségnyújtó országok, illetve a nemzetközi USAR csapatok szerepeit és feladatait. Leírja továbbá az USAR kapacitás öt összetevőjét az USAR reagálási ciklus keretében. A kézikönyv az USAR koordinációs struktúrákat és módszereket is felvázolja, ideértve az INSARAG jelölési és jelzési rendszert és az új Helyszíni Műveleti Koordinációs (OSOCC) Irányelvekkel kapcsolatos kapcsolatot is.

A C. kézikönyv áttekintése: Az INSARAG külső minősítés és újraminősítés

Az INSARA közösség elismeri az összeomlott struktúrák alá szorult áldozatokat követelő katasztrófák idején nyújtott gyors műszaki USAR segítség fontosságát – ennek eléréséhez az INSARAG közösség két önkéntes, szakértők általi értékelésre alapuló eljárást alkalmaz: az INSARAG külső minősítést (IEC) és újraminősítést (IER).

A C. kézikönyv biztosítani kívánja, hogy azok az USAR csapatok, amelyek el akarják végezni az IEC/R eljárást, ismerik a tervezéssel, az előkészítéssel és a teljesítéssel kapcsolatos követelményeket. Az USAR csapatoknak és azok mentorainak ismerniük kell az INSARAG Irányelvek és a C. kézikönyv tartalmát. Az IEC/R minősítést végző személyeknek is ezt a kézikönyvet kell használniuk referenciaként.

Tartalomjegyzék – II. kézikönyv: Kapacitásnövelés

II. kötet: Felkészülés és reagálás.....	2
Rövidítések.....	5
Bevezetés.....	6
1. rész: A helyi kapacitás kiépítése	8
1. Első reagáló.....	9
2. Műszaki mentő kapacitás	9
3. A csapat kialakítása előtt figyelembe veendő szempontok	10
4. Hogyan kell létrehozni egy műszaki mentő csapatot?	12
4.1 I. fázis: A közösség kockázatainak és a mentési kapacitással kapcsolatos igényeinek felmérése .	13
4.2 II. fázis: Tervezés.....	15
4.3 III. fázis: A csapat létrehozása	20
4.4 IV. fázis: Szabvány műveleti eljárások (SOP) kidolgozása.....	22
5. Finanszírozási követelmények és lehetséges források	23
5.1 Költségek: mire megy el a pénz?	24
5.2 Finanszírozási források	25
6. Személyzet, állomány	25
6.1 A műszaki mentő csapathoz szükséges személyzet típusa	25
6.2 Fizikai/mentális követelmények, a személyzet egészségének monitorozása	26
6.3 A csapatszemélyzet kiválasztása	26
6.4 Tűzoltók, sürgősségi orvosi személyzet és nem mentő személyzet bevonása a mentő műveletekbe	27
6.5 A „civil szakértők” bevonása a mentő műveletekbe	27
6.6 A mentési szakterületekhez szükséges minimális személyzet	28
7. A műszaki mentési műveletekre vonatkozó szabályozások, előírások.....	29
8. Műszaki mentési képzés.....	29
8.1 Képzési források	29
8.2 A műszaki mentési képzési terv kidolgozása	29
8.3 Példák műszaki mentési képzésekre.....	30
8.4 Újraminősítés és továbbképzés	30
8.5 Dokumentáció	30
8.6 Csapatmunka	31
8.7 USAR kapacitásnövelési értékelési küldetés és jóváhagyás.....	31
2. rész: A nemzeti kapacitás kialakítása.....	32
9. Az USAR reagálási keret	32
10. A nemzeti USAR kapacitás létrehozása.....	33
10.1 Kapacitásnövelés	34
11. A nemzeti USAR vezetési és igazgatási infrastruktúra	35
11.1 Az USAR akkreditációs rendszer	36
11.2 A nemzeti kapacitás mechanizmus validálása	37
11.3 Az USAR csapat felépítése, szervezése.....	38
11.4 Könnyű felszerelésű USAR csapatok.....	38
11.5 Közepes felszerelésű USAR csapatok.....	39
11.6 Nehéz felszerelésű USAR csapatok.....	40
12. Az USAR kiképzési és fejlesztési módszertan.....	41
12.1 Az USAR csapat beosztásai.....	43
12.2 Az USAR csapat képzési követelményei.....	44
13. Következtetések.....	44

Mellékletek.....	45
A. melléklet: A nemzeti USAR kapacitás fejlesztésének ütemterve	45
B. melléklet: Példák a speciális műszaki mentési képzésre	46
C. melléklet: Kapacitásfelmérés ellenőrző lista a nemzeti USAR csapatok számára	51
D. melléklet: Példa a nemzeti USAR akkreditációs rendszer létrehozására	56
E. melléklet: Példa a koncepció bemutatására – INSARAG regionális földrengés szimulációs gyakorlat	60
F. melléklet: Az INSARAG minimum műveleti szintek, képzési követelmények, teljesítménykritériumok és felszerelés.....	62
G. melléklet: Kifejezéstár	84

Rövidítések

AEME	Africa-Europe-Middle East (INSARAG Regional Group) – Afrika – Európa – Közel-Kelet (INSARAG regionális csoport)
BoO	Base of Operations – Műveleti bázis
CPR	Cardiopulmonary resuscitation – Szív-tüdő újraélesztés
EOC	Emergency Operations Centre – Veszélyhelyzeti műveleti központ
EMS	Emergency Medical Services – Sürgősségi orvosi szolgáltatások
ERG	Emergency Response Guide – Veszélyhelyzeti reagálási útmutató
FMTs	Foreign Medical Teams – Külföldi orvosi csapatok
HCT	Humanitarian Country Team – Az ország humanitárius csapata
ICS	Incident Command System – Veszélyhelyzeti Irányítási Rendszer
IEC	INSARAG External Classification – INSARAG külső minősítés
INSARAG	The International Search and Rescue Advisory Group – Nemzetközi Kutatási és Mentési Tanácsadó Csoport
NDMA	National Disaster Management Authority – Nemzeti Katasztrófavédelmi Hatóság
NGOs	Non-governmental organizations – Nem kormányzati (civil) szervezet
LEMA	Local Emergency Management Authority – Helyi Veszélyhelyzet-kezelési Hatóság
OCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – Humanitárius Ügyek Koordinációs Irodája
OSOCC	On-Site Operations Coordination Centre – Helyszíni Műveleti Koordinációs Központ
PPE	Personal Protective Equipment – Egyéni védőfelszerelés
RC	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs – Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Humanitárius Ügyek Koordinációs Irodája
RDC	Reception/Departure Centre – Fogadási/Indulási Központ
SOPs	Standard operating procedures – Szabványműveleti eljárások
UCC	USAR Coordination Cell – USAR koordinációs sejt
UN	United Nations – Egyesült Nemzetek Szervezete
UNCT	United Nations Country Team – ENSZ országos csapat
UNDAC	United Nations Disaster Assessment and Coordination team – ENSZ Katasztrófabecslési és Koordinációs Csapata
UNISDR	United Nations International Strategy for Disaster Reduction – ENSZ Nemzetközi Katasztrófa-megelőzési Stratégiája
USAR	Urban search and rescue – Városi kutatás és mentés
VO	Virtual On-Site Operations Coordination Centre – Virtuális Helyszíni Műveleti Koordinációs Központ
WHO	World Health Organization – Egészségügyi Világszervezet

Bevezetés

Az ENSZ Közgyűlés 57/150. számú Határozata (2002. december 16.) megállapítja: minden országnak megvan a felelőssége, hogy – elsőként és legfőként – gondoskodjon a természeti katasztrófák és egyéb veszélyhelyzetek áldozatairól, melyek területén következnek be. Neki van elsődleges szerepe a humanitárius segítségnyújtás kezdeményezésében, megszervezésében, összehangolásában és végrehajtásában, saját területén. Ezért lényeges, hogy az országok kifejlesszenek egy nagy teherbírású katasztrófavédelmi keretet, melynek alapja a nemzeti kockázatösszegzés.

Ebben a kézikönyben a kapacitásnövelés az a folyamat, melynek során meghatározzák és támogatják a meglévő kutatási és mentési (USAR) erőforrásokat vagy kifejlesztnek egy új tulajdonságot azáltal, hogy rendszereket és folyamatokat hoznak létre, megfelelő állományt toboroznak, eszközöket szereznek be, kiképzik az állományt, és integrálják azt a meglévő irányelvi és irányítási infrastruktúrába a képességek támogatása és fenntartása érdekében.

Az ENSZ Közgyűlés 57/150. számú Határozatának és az INSARAG 2010. évi Hyogoi Nyilatkozatának célkitűzéseit teljesítését lehetővé tevő USAR kapacitások kiépítése az alábbi elvekre alapul:

- A kapacitásnövelés ösztönzése minden szinten, és testre szabása a befogadó közösség szükségleteinek való megfelelés érdekében, melyet kockázat/sérülékenység elemzéssel meghatározni.
- A kapacitásnövelésnek le kell fednie mind az öt USAR-komponenst (kutatás, mentés, egészségügyi ellátás, vezetés és logisztika), és a közösségi alapú első beavatkozóktól a „nehéz felszerelésű” USAR erőforrás kifejlesztéséig terjedhet.

A kormányokkal szemben elvárás, hogy nemzeti USAR rendszereket és mechanizmusokat építsenek be a nemzeti jogba és a katasztrófavédelmi tervekbe. A Helyi Veszélyhelyzet-kezelési Hatóságnak (LEMA, vagy a Nemzeti Katasztrófavédelmi Hatóság – NDMA), mint a kormány vezető katasztrófavédelmi ügynökségének, jól kell ismernie a nemzeti erőforrások (beleértve az USAR rendszert is) iránti igényeket, és jártasnak kell lennie az erőforrásoknak a szuverén határain belüli katasztrófák esetén történő bevetésében.

Az említett jogi keret tartalmazza a nemzeti irányítási és ellenőrzési központ igénybe vételét is, amelyet sokszor Veszélyhelyzeti Műveleti Központnak (EOC) is neveznek. Az EOC éjjel-nappal a központi irányítási és ellenőrzési egységként működik, amely a veszélyhelyzetekre való felkészülés elveinek betartásáért és a stratégiai funkciók ellátásáért felelős katasztrófák esetén, és biztosítja a műveletek folytonosságát az érintett országban.

Az EOC felel a katasztrófa stratégiai áttekintéséért, vagyis az „egész kép” kialakításáért, és általában nem ellenőrzi közvetlenül a terepen bevetett eszközöket, hanem műveleti döntéseket hoz, míg a taktikai döntéseket az alacsonyabb szintű vezetőkre bízta. Az EOC központok közös funkciói: adatgyűjtés és -elemzés; a személyek és vagyontárgyak védelmére vonatkozó döntések meghozatala; az ország folytonosságának fenntartása az alkalmazható jogszabály alkalmazási körén belül; a döntések közlése az érintett ügynökségekkel és egyénnel. A legtöbb EOC központot egy személy vezet, a LEMA veszélyhelyzeti vezetője.

Ezen kívül az új USAR kapacitás kialakítása szempontjából az INSARAG reagálási keret alapot biztosít a fejlesztési folyamat lépéseihez:

- Egy erőteljes nemzeti katasztrófavédelmi keret kidolgozása, melynek alapja a kockázatértékelés.
- A vezetési és igazgatási infrastruktúra kidolgozása, és az alternatív reagálási opciók figyelembe vétele, melyek a következők:
 - A közösségi alapú első reagálási hálózatok kiépítése.
 - Az említett hálózatok elemeinek a könnyű felszerelésű USAR csapatokba történő beépítése.
 - Ha szükséges, a könnyű felszerelésű USAR kapacitás továbbfejlesztése közepes vagy nehéz felszereléssel rendelkező USAR kapacitássá.
- A reagálási kapacitás értékelése.
- Az értékelés során szerzett tapasztalatok áttekintése, illetve a kapacitás folyamatos fenntartása és javítása.

A kutatásban és mentésben résztvevők esetében a kapacitást folyamatosan növelni kell (nemzeti vagy nemzetközi szinten). A kapacitásnövelésről szóló kézikönyv azoknak kíván segítséget nyújtani, akik éppen elkezdtek fejleszteni az erőforrásaikat, azoknak, akik már létrehozták ezeket, illetve azoknak, akik az említett erőforrásokat támogatják.

A kézikönyv megpróbál különbséget tenni a szervezett első reagálók által általában megtett intézkedések és aközött, hogyan növelhetik a kapacitásukat a műszaki mentési kapacitás fejlesztése érdekében (1. rész). A 2. rész azon USAR kapacitás kialakításával foglalkozik, amely országos kapacitásnak jelölhető ki.

A helyzetet elbonyolítja az, hogy az „USAR” kifejezést gyakran félreértik vagy nem megfelelő módon használják. Az elmúlt évtizedben az USAR-t sokszor bármilyen mentési műveletre használták, legyen szó közúti balesetről, a vadonban eltévedt turázóról, vízzel kapcsolatos eseményekről vagy a sziklákon rekedt hegymászóról. Ez a kézikönyv a reagálási erőforrásokat a következő módon határozza meg:

- Közösségi spontán önkéntes: bármilyen reagálás esetén megfigyelhető – kezdve a közúti baleset után segítséget nyújtó polgárokkal egészen a katasztrófák idején segítő egyénekig.
- Első reagálók: általában a tűzoltók, a mentőszolgálat személyzete, a polgári védelmi egységek, a rendőrség és mások részvételével történő szervezett reagálás.
- Szakosodott reagálók: ide tartoznak a műszaki kutató és mentő csapatok és a nemzeti USAR csapatok.
- Nemzetközi segítség: nemzetközi USAR csapatok.

1. rész: A helyi kapacitás kiépítése

Világszerte az önkéntes és a hivatásos tűzoltók, a polgári védelem, a honvédek, a nem kormányzati szervezetekkel és a jótékonyági szervezetekkel együtt jelentős szerepet játszanak, mint az olyan eseményeknél beavatkozó első reagálók, amelyek során szerkezetek omlanak össze, aknák omlanak be, zárt területek alakulnak ki, ipari és mezőgazdasági gépekkel kapcsolatos vízi katasztrófák fordulnak elő, egyének szorulnak be a felszín alatt vagy felett. Az említett veszélyhelyzetek a műszaki mentésnek nevezett kategóriába sorolhatók be.

A műszaki mentéssel együtt járó események sokszor bonyolultabbak, kifejezetten erre kiképzett személyzetet és speciális felszerelést igényelnek a küldetés befejezéséhez. Az olyan természeti erők, mint például a földremlések, a csapadék, a szélsőséges hőmérséklet és az erős vízáradások sokszor elbonyolítják a műszaki mentők dolgát. A gyúlékony gázok és a mérgező anyagok jelenléte szintén növeli a kockázatot.

A műszaki mentési műveleteket végző csapatok biztonsága rendkívül fontos probléma. Az első reagálók nap mint nap végeznek műszaki mentést világszerte. A komplexebb műszaki mentést igénylő események több órát vagy napot is igénybe vehetnek, amíg a mentők óvatosan felmérlik a helyzetet, beszerzik és telepítik a megfelelő felszerelést, ellenőrzik a helyszín biztonságosságát, eltávolítják a veszélyforrásokat, mielőtt sikerül elérniük, stabilizálniuk és kiszabadítaniuk a túlélőket.

A veszélyes anyagok (gyúlékony gázok vagy por) jelenléte gyakran arra kényszeríti a mentőket, hogy több óvintézkedést tegyenek, és több időt fordítsanak annak biztosítására, hogy a műveleteket biztonságosan lehessen elvégezni. A tapasztalat azt mutatja, hogy az elszigetelt, elkapkodott mentési műveletek mind a mentők, mind az áldozatok életét veszélybe sodorhatja. Ugyanakkor a mentőknek tudniuk kell, hogy az áldozatok túlélési esélyei sokszor a kiszabadítás és kórházba szállításuk gyorsaságától függ. A szervezetek egy része jobban felkészült a műszaki mentési műveletek elvégzésére, mint a többi. A műszaki mentő csapat magasan képzett és speciális felszereléssel rendelkező szakemberekből áll, akik bonyolult mentési műveletek biztonságos és hatékony elvégzésére is képesek.

Megbízásukat tekintve az egyes csapatok szakterülete és kapacitása nagyon eltérő, a képzési szinttől, a képzett személyzet számától, a speciális mentő eszközök és felszerelés rendelkezésre állásától függ. Például néhány szervezet képzése és felszerelése az összeomlott szerkezetekben végzendő mentésnek felel meg, ahol betonelemeket kell átvágni, és súlyos törmeléket kell eltávolítani, míg mások csákánnyal és lapáttal dolgoznak a törmelék eltávolításán.

Sok szervezet egyetlen területen működő mentő csapatokkal rendelkezik (pl. vízi mentést végző csapat). Ezeket a csapataokat csak egy mentési tevékenységre képezték ki és szerelték fel. Mások több területet felölelő, multidiszciplináris csapatokkal rendelkeznek, amelyek többféle mentési műveletre is felkészülnek.

Egy működőképes, biztonságos műszaki mentő (akár egy területre, akár több területre szakosodott) csapat kialakításához komoly tervezésre van szükség, a csapattagoknak elegendő időt kell fordítaniuk a munkára, azonosítani kell és be kell szerezni a felszerelést, kockázatelemzést kell végezni, továbbá képzésre és tartós, éves finanszírozásra van szükség.

Ez a kézikönyv útmutatással szolgál arra vonatkozóan, hogyan kell létrehozni egy műszaki mentő csapatot, amely gyakran a közösségi első reagálók csapatának kialakításával kezdődik. Ez szolgál alapul a kapacitás (ideértve az USAR-t is) további fejlesztéséhez. A kézikönyv számos szempontot tárgyal, amelyet a csapat kialakítása előtt figyelembe kell venni:

- Szüksége van-e a közösségnek ilyen csapatra?
- Milyen típusú csapatra van szüksége a közösségnek?
- Hogyan végezhetünk kockázatelemzést a mentéssel kapcsolatos veszélyek azonosításához?
- Hogyan hozzunk létre egy csapatot?
- Milyen képzésre van szükségük a csapattagoknak?
- Milyen veszélyekkel jár a műszaki mentés?
- Hogyan tudjuk finanszírozni a csapatot?
- Milyen személyzetre lesz szükség a csapatban?
- Milyen törvények és követelmények vonatkoznak a mentésre?
- Milyen felszerelésre lesz szüksége a csapatnak?

Az egyetlen reagálótól a nemzeti szintű USAR kapacitás kialakításáig vezető fázisokat és követelményeket szemléltető ütemtervet az A. melléklet tartalmazza.

1. Első reagáló

A közösség vagy a szervezet által megtett első lépést általában a közösségi első reagáló kialakítása képezi az adott területen előforduló katasztrófákra való felkészüléshez szükséges felszerelés beszerzése és a képzés biztosítása érdekében. Ez többféle formát ölthet, különböző méretű és kapacitású lehet, és típusát nagyrészt azok a kockázatok vagy veszélyek határozzák meg, amelyekkel a közösség szembesül. Az első reagáló csapatok többsége, ha nem az összes, önkéntes alapon szerveződik, bár néhány régióban/országban ezeket a szolgáltatásokat az önkéntes és hivatásos tűzoltók, a polgári védelem és a katonaság biztosítja.

2. Műszaki mentő kapacitás

A legtöbbször a mentési műveletekkel megbízott első reagálók (közösség vagy szervezet) olyan egyedülálló, összetett helyzettel szembesülnek, amely biztonságos megoldásához speciális szakismeretekre és felszerelésre van szükség. Néhány szervezet felkészült ilyen eseményekre, de sok esetben a szükséges szaktudás és felszerelés meghaladja a reagálók kapacitását. Ezért sok szervezet a komplex események kezelésére felkészült műszaki mentő csapatot hozott létre vagy kíván létrehozni.

Első lépésben az újonnan létrehozott csapatok többsége egyetlen területen képezi ki a tagokat, pl. kötéllel végzett mentés vagy vízi mentés. Az említett kapacitás kialakítása után a csapat tevékenysége más mentési területekre is kiterjeszthető, és így multidiszciplináris csapat hozható létre, amely többféle, komplexebb mentést is elvégezhet. A szervezet különböző kapacitással rendelkező csapatok létrehozásáról is dönthet.

Többféle mentési szakterület létezik, amelyek közül a kézikönyv a következőket tárgyalja:

- **Zárt helyekről történő kiszabadítás:** Zárt helyeknek minősülnek azok a korlátozottan megközelíthető (bejárat, kijárat), elzáródott területek, amelyek belseje nem alkalmas emberi használatra, és így a belépő beszorulhat vagy megfulladhat. Ezeket befelé szűkülő falak vagy lefelé lejtő padlók határolhatnak, vagy a keresztmetszetük fokozatosan csökken, pl. csatornák, medencék, tartályok, egyéb területek.

Az ilyen helyekről történő kiszabadítás veszélyes, különösen, ha bent toxikus vagy oxigénhiányos feltételek uralkodnak.

- **Vízen és jégen végzett mentés:** tavakon, mocsarakon, ártereken, gyors vagy nyugodt vizeken, az óceánon végzett mentések. A vízi mentésen belül is többféle szakterület létezik, ideértve a sodró vizeken, a nyugodt vizeken, a víz alatt lévő területeken, a hullámlovaglásra alkalmas területeken, illetve a jégen végzett mentést is. Ezek mindegyikéhez speciális képzésre van szükség.
- **Összeomlott szerkezetekben végzett mentés:** ezek az épületek vagy egyéb szerkezetek összeomlását jelenti, ami például hirtelen bekövetkező esemény (földrengés) által érintett nagy városi területeken tapasztalható. A földrengéseknek kitett régiókban sok, összeomlott szerkezetekben dolgozó mentő csapatot hoznak létre. Ezekre olyan városokban is szükség lehet, ahol régebbi épületek vagy új építési projektek vannak.
- **Árkokból történő mentés:** árok szinte mindenhol vannak, sokszor új építkezések helyén, ahol vezetékeket vagy kábeleket fektetnek le. Az árkokból történő mentések során a leggyakrabban egy építőmunkást kell kimenteni, miután az árok falai beomlottak.
- **Kötéllel végzett mentés:** magasan vagy alacsonyan végzett mentés, amelyre sziklák, barlangok, szakadékok, hegyek, magas épületek, kommunikációs tornyok, víztornyok vagy silók közelében kerül sor. Ehhez összetett kötél- és vontatórendszereket kell használni a mentő személyzet biztonságának biztosításához és az áldozat kimentéséhez.
- **Ipari és mezőgazdasági mentés:** az ipari gépek sok problémát jelentenek a mentést végzők számára. Az ipari mentésekre sokszor szűk helyeken kerül sor, ami megnehezíti az áldozatok kiszabadítását a gépek alól. A gépek vagy silók alá vagy belsejébe szorult egyének kimentésére is kiterjed.
- **Gépjárművekből történő mentés:** az ütközések (mindegy, hogy milyen típusú) egy vagy több utas beszorulásához vezethetnek. Az áldozatok kimentéséhez speciális szaktudásra, képzésre és felszerelésre van szükség.
- **Vonatból/villamosból történő mentés:** ütközések vagy kisiklások, amelyek az utasok beszorulásához vezethetnek. Az áldozatok kimentéséhez speciális szaktudásra, képzésre és felszerelésre van szükség.

3. A csapat kialakítása előtt figyelembe veendő szempontok

A fejezet azokat a tényezőket írja le, amelyeket a műszaki mentő csapat létrehozásának mérlegelésekor figyelembe kell venni. A kézikönyvben a „csapat” kifejezés egy vagy több műszaki mentési szakterületen képzett és ehhez felszerelt személyek csoportjára vonatkozik.

A mentő csapat létrehozása előtt sok szempontot figyelembe kell venni, ideértve azt is, hogy szükség van-e a csapatra vagy sem, a helyi hatóságok támogatják-e pénzügyileg a csapatot, a reagálók elkötelezték-e magukat a csapat létrehozása mellett, milyen kockázatokkal jár együtt a mentő csapat, illetve milyen törvények befolyásolják a csapat létrehozását.

A megfelelő hatóságoknak a következő kérdéseket kell figyelembe venniük, mielőtt megpróbálnak létrehozni egy műszaki mentő csapatot.

Szükségünk van-e a csapatra a közösségünkben?

Erre a kérdésre a helyi közösségre vonatkozó kockázatelemzéssel lehet válaszolni. A műszaki mentési szakértői csoport kialakításával kapcsolatos végső döntésnek a helyi közösség igényeire kell alapulnia. A támogató szervezetnek (mint pl. a kormány vagy az adományozó) becsületesen és pontosan kell felmérnie a kockázatot, aminek a közösség ki van téve, és ha a kockázat valós, a támogató szervezetnek mindent meg kell tennie, hogy a mentés biztonságossá és hatékonyabbá tételéhez szükséges erőforrásokat biztosítsa. Ha valóban létezik ilyen igény, de ennek egy külső reagáló csapat eleget tesz, amely képes azon a területen reagálni, akkor előfordulhat, hogy nincs szükség külön csapat létrehozására.

Milyen típusú csapatra van szükségünk a közösségünkben?

Egy másik megfontolás a szükséges csapat típusára vonatkozik. A csapatnak egyetlen funkciót kellene ellátnia, vagy multidiszciplinárisnak kellene lennie? Ezt a kérdést szintén a kockázatelemzés elvégzése után lehet megválaszolni.

A csapattagok elkötelezték magukat emellett?

A tervezőknek alaposan mérlegelniük kell a meglévő reagáló személyzet azon képességét, hogy új feladatot vállaljon fel. A műszaki mentő csapat létrehozásához rendkívül nagy elkötelezettségre van szükség, mivel elkötelezett vezetést és az összes tag bevonását követeli meg. Sokszor csak a képzést elvégző tagokat veszik figyelembe, és elfelejtik felmérni a képzésnek azokra a munkatársakra kifejtett hatását, akikre több feladat hárul, amíg a többiek a műszaki mentésekkel kapcsolatban hiányoznak. Ebből a szempontból a tagok teljes elkötelezettségére van szükség, és minden tagnak osztoznia kell a műszaki mentési tevékenységgel kapcsolatos felelősségben.

Mennyibe kerül egy csapat létrehozása, rendelkezésre állnak-e és fenntarthatók-e az ehhez szükséges alapok?

A tervezőknek alaposan fel kell mérniük az ehhez a vállalkozáshoz szükséges induló és működési költségeket. Az induló költségek nagyon magasak lehetnek, és a már rendelkezésre álló felszereléstől és erőforrásoktól, illetve a katasztrófavédelmi hatóságok által létrehozandó csapat típusától függ. Az induló költségek legnagyobb részét a felszerelés beszerzése és a képzések emésztik fel. A működési költségek a képzéseket, a felszerelés karbantartását, a béreket fedezik (ha vannak fizetett alkalmazottak).

A tervezőknek mérlegelniük kell, hogy létezik-e finanszírozás egy új mentő csapathoz, és mekkora a valószínűsége annak, hogy a támogató szervezet finanszírozást kapjon. A finanszírozás belső (város) vagy külső forrásokból, vagyis külső szervezetektől származó adományokból biztosítható.

A választott tisztségviselők és a város vezetése támogatja-e majd a műszaki mentési csapatot?

Bármilyen mentő csapat létrehozásához a támogató szervezeten kívüli tisztségviselők, sőt, néhány esetben a kormány támogatására és elkötelezettségére is szükség van. Ők mondják ki a végső szót a csapat pénzügyi támogatásáról. Az alapkiadások (pl. speciális felszerelések beszerzése vagy a képzések finanszírozása) csak abban az esetben biztosíthatók, ha a csapat külső tisztségviselők teljes támogatását élvezi. Az ő támogatásukra abban az esetben is szükség van, ha a veszélyhelyzetek kezelésével megbízott vezetők megpróbálják megosztani az erőforrásokat más közösségekkel.

Sok esetben a műszaki mentési kapacitás létrehozására törekvő helyi hatóságok döntése egy olyan jelentős esemény következtében születik, amely során a helyi reagálók felkészületlennek bizonyultak. A veszélyhelyzet kezelésével megbízott

vezetők szükségesnek tarthatják a műszaki mentési szakértői kapacitás kialakítását, de jelentős esemény hiányában bizonytalanok lehetnek azzal kapcsolatban, hogyan indokolják meg a kiadásokat.

Vegyük figyelembe azokat a kérdéseket, amelyeket a pénzügyi problémákkal foglalkozó személyzet vagy a választott tisztségviselők tehetnek fel a kiadásokkal kapcsolatban, így pl.:

- Miért van szükség erre a költséges felszerelésre?
- Hány esemény fordult elő az előző évben?
- Elég jól boldogultunk a múltban, miért lenne szükségünk erre most?

A veszélyhelyzetek kezelésével megbízott vezetők világosan tisztában lehetnek az aktuális kapacitás korlátozásaival, de kritikusak lehetnek, ha a reagálási erőforrás nincs felkészülve egy jelentős esemény bekövetkezésére. Az említett vezetőknek fel kell ismerniük a kockázatokat, ha a támogató szervezet olyan reagálásért felelős személyzetet jelöl ki az adott munkakörnyezetre, amely nem kellőképpen képzett vagy nem rendelkezik a megfelelő felszereléssel. Mérlegelni kell, hogy az USAR csapat el tudja-e magyarázni ezeket a kockázatokat a vezetőknek és a választott tisztségviselőknek, és hogy mi lesz ezek reakciója. A támogató szervezetnek hajlandónak kell lennie alapvető kutatást végezni a kockázatokkal és igényekkel kapcsolatban, mielőtt megpróbálja meggyőzni a külső tisztségviselőket a csapat létrehozásának szükségességéről. Készüljünk fel, hogy cáfolhatatlan bizonyítékokkal kell elnyernünk a támogatásukat.

Elérhetők-e egyéb erőforrások a szomszédos közösségektől?

Az aktuális műszaki mentéssel kapcsolatos igények felmérésének tervezésében figyelembe kell vennünk, hogy ezeken a forrásokon több közösség is osztozhat. A megosztott vagy több ügynökséget kiszolgáló reagálási kapacitás igénybevétele pénzügyileg felelősségteljes döntésnek tekinthető, ugyanakkor megfelelő szintű szolgáltatásokat is biztosít.

Milyen problémákkal jár a csapat létrehozása?

A műszaki mentés (pl. tűzoltás) veszélyes feladat. A biztonságos mentési eljárásokkal kapcsolatos képzés biztosításával és a biztonságos mentést lehetővé tevő felszerelés beszerzésével bizonyos kockázatok korlátozhatók, de a támogató szervezetnek figyelembe kell vennie, hogy a mentést végzők milyen veszélyekkel szembesülnek majd, illetve hogy a szervezet és a mentést végzők hajlandók-e ezekkel a veszélyekkel a valós életben is szembesülni.

A statisztikai adatok szerint a zárt helyeken bekövetkező halálesetek 60%-a nem képzett és/vagy nem megfelelően felszerelt mentőkkel kapcsolatos. A műszaki mentést végzők számos kockázattal szembesülhetnek, többek között a következőkkel: zárt helyen bekövetkező fulladás, a kötélhasználattal kapcsolatos zuhanások okozta sérülések, illetve fulladás a gyors vizeken végzett mentés közben.

A csapat kialakítása során elkövetett egyik legnagyobb hiba azt gondolni, hogy a támogató szervezet alapképzés és az alapfelszerelés beszerzése nélkül is létrehozhatja a csapatot. Előfordult már, hogy néhány szervezet megpróbált a legalapvetőbb felszerelés vagy képzés nélkül létrehozni egy csapatot vagy veszélyes mentési műveleteket végezni. Ez rendkívül kockázatos mind a mentők, mind az áldozatok számára.

Milyen törvények, szabályozások, követelmények befolyásolják a csapat létrehozását?

Az egyik legbonyolultabb és leginkább félreértett terület, amely a műszaki mentést befolyásolja, a jogi felhatalmazásokhoz és követelményekhez kapcsolódik. Számos írott felhatalmazás és követelmény létezik a különböző típusú mentésekre. A mentők biztonsági okokból kötelesek betartani az említett szabályozásokat.

A csapat létrehozása előtt a csapatvezetőnek figyelembe kell vennie, hogy milyen, a reagálással kapcsolatos törvények alkalmazhatók a csapatra, valamint milyen költségekkel jár ezek betartása, illetve nem betartása. A szabályozásnak a mentési műveletek ideje alatti betartásának elmulasztása bírságokat és egyéb pénzbüntetéseket vonhat maga után.

Ezen kívül a csapatvezetőnek biztosítani kell, hogy az erőforrások kiegészítik a meglévő, katasztrófavédelemmel kapcsolatos nemzeti jogi keretet, és hogy a csapat a nemzeti katasztrófavédelmi terv részének tekinthető.

Milyen képzési követelmények léteznek?

A mentő csapat kialakításának tervezésében figyelembe kell venni a képzésre vonatkozó nemzeti követelményeket. A kötelező képzésre vonatkozó követelmények országonként – vagy akár településenként is – változhatnak. A műszaki

mentéssel kapcsolatos képzés követelményeit a legtöbb esetben az ország vagy település határozza meg, amely arra kötelezheti a támogató szervezetet, hogy egy bizonyos képzéssel kapcsolatos szabványt tartson szem előtt.

4. Hogyan kell létrehozni egy műszaki mentő csapatot?

A műszaki mentő csapat létrehozása, fejlesztése komoly vállalkozás. A csapat valamennyi (adminisztratív és műveleti) elemének kialakítása is igen intenzív folyamat, aminél már csak a csapat fenntartása és folyamatos képzése nehezebb feladat. Ez költséges, új képzést és felszerelést szükségessé tevő, és legfőképpen alapos tervezést igénylő vállalkozás.

Ez a fejezet a műszaki mentő csapat kialakításához szükséges lépésekre tesz javaslatot. Ezek a csapat kialakításának négy szakasza szerint csoportosíthatók:

I. fázis: A közösség kockázatainak és mentéssel kapcsolatos szükségleteinek felmérése

- a. Kockázatértékelés végzése;
- b. Adatelemzés a műszaki mentést igénylő veszélyhelyzet valószínűségének megállapításához;
- c. A kockázati küszöb megállapítása;
- d. Annak megállapítása, hogy milyen típusú csapatra van szükség.

II. fázis: Tervezés

- a. Tervező bizottság létrehozása, amely kidolgozza a tervet;
- b. Az aktuális kapacitás megállapítása;
- c. A műveletek koncepciójának kidolgozása;
- d. A program vezetési struktúrájának megállapítása;
- e. A személyzet toborzási terv kidolgozása;
- f. Az induló felszerelés és gépjármű-igények azonosítása;
- g. A képzési követelmények azonosítása;
- h. A szinten tartó képzések biztosítására vonatkozó terv kidolgozása;
- i. A csapattal kapcsolatos költségek becslése, a költségvetés kidolgozása;
- j. A vezetés támogatásának megszerzése;
- k. Politikai támogatás megszerzése;
- l. Partnerségek kialakítására való törekvés.

III. fázis: A csapat létrehozása

- a. A csapattagok kiválasztása;
- b. A csapat edzése;
- c. Felszerelés, egyenruhák beszerzése;
- d. Gépjárművek beszerzése;
- e. Adminisztratív támogatás biztosítása.

IV. fázis: Szabvány műveleti eljárások (SOP) kidolgozása

- a. Adminisztratív és műveleti SOP-ok megszerzése vagy írása a csapat számára;
- b. A SOP-ok rendszeres időközönként történő áttekintése, átdolgozása;
- c. A közösség kockázatainak és mentési kapacitás szükségleteinek felmérése;
- d. Tervezés;
- e. A csapat kialakítása;
- f. A SOP-ok kidolgozása.

A műszaki mentő csapat kialakításának összetettségét figyelembe véve, minden lépést gondosan mérlegelni kell, hogy a fontos problémák ne maradjanak észrevétlenek.

4.1 I. fázis: A közösség kockázatainak és a mentési kapacitással kapcsolatos igényeinek felmérése

Kockázatok, mentési kapacitással kapcsolatos igények

Annak megállapításához, hogy a közösségnek szüksége van-e egy csapatra, a támogató szervezetnek előbb kutatást kell végeznie az adott területen létező kockázatok értékelésére. A kockázatelemzés segítségével megállapíthatjuk, hogy milyen kockázati szintről van szó, és milyen lehetséges veszélyek léteznek; ezek alapján eldönthetjük, hogy valóban szükség van-e a csapatra. Ez két okból is a csapat létrehozásának rendkívül fontos részét képezi. Elsősorban, a politikai vezetők azt akarják tudni, hogy milyen kockázatok léteznek, amelyek indokoltá teszik a csapat finanszírozását.

Másodsorban, a támogató szervezet azt akarja tudni, hogy milyen kockázatokkal kell szembenézni, milyen forgatókönyvekre kell felkészülni, illetve milyen felszerelésre lesz szükség a kockázat kezeléséhez. A támogató szervezet által a csapat számára megfogalmazott célkitűzésnek, illetve a csapat létrehozására irányuló erőfeszítések indokolásának gondos kockázatelemzésre kell alapulnia.

Ehhez a támogató szervezetnek előbb meg kell vizsgálnia a lehetséges legrosszabb esetre szóló forgatókönyveket, amelyek alapján realisztikus kockázatelemzést dolgozhat ki. A következő alapvető kérdésekkel kell kezdeni:

- Melyik a legjelentősebb természeti és/vagy mesterséges veszély, amellyel a közösség szembesülhet?
- Mit tenne a szervezet, ha a legrosszabb esetre szóló forgatókönyv ma következne be?
- Hogyan reagálna a közösség, ha a szervezet nem állna készen a reagálásra?
- Milyen hatással lesz a lakosságra és a környezetre, ha nem létezik helyi kapacitás?

1. Kockázatértékelés végzése

A kockázatértékelésnek a korábbi mentési műveletekkel kapcsolatos adatokra és az újonnan megjelenő kockázatok elemzésére kell alapulnia. Az értékelést az adott területen korábban fennálló, mentési kapacitás iránti igénytel kell kezdeni. A támogató szervezet megvizsgálhatja a korábbi eseményeket vagy a tervezett új épületeket a területen végzett műszaki mentések gyakoriságának megállapításához. Egyéb lehetséges adatforrások: az országos statisztikai hivatal, építőipari vagy vállalkozói egyesületek, építésfelügyelők, helyi vállalkozások biztonsági szakemberei.

A korábbi tapasztalatok a jelentős építési projektek során előforduló, műszaki mentést igénylő események valószínűségét tükrözhetik. A támogató szervezetnek az adott területen létező vagy a jövőben várható veszélyeket is figyelembe kell vennie. A veszélyek olyan speciális kockázati területekre vonatkoznak, amelyekkel a csapat a mentést igénylő veszélyhelyzetben szembesülhet.

Az adott település természeti adottságainak áttekintése is rámutathat néhány veszélyre. Folyókák, vízések, sziklák, hegymászásra alkalmas hegyfalak – hogy csak egy párat említsünk az olyan helyek közül, ahol balesetek fordulhatnak elő. A meglévő épülettervek áttekintése szintén rávilágíthat bizonyos kereskedelmi vagy ipari létesítményekre, amelyek speciális csapat szolgáltatásait tehetik szükségessé. A szervezet felveheti a kapcsolatot a helyi építési hatóságokkal az olyan új vagy a tervezett építkezések azonosítása érdekében, amelyekben veszélyek fordulhatnak elő.

A szervezet elkészítheti azoknak a veszélyeknek a jegyzékét, amelyek speciális problémát jelentenek a mentési műveletek szempontjából, és amelyek speciális műszaki mentő felszerelést vagy magasabb szintű képzést igényelnek a helyzet biztonságos, hatékony kontrollálásához. Végül, a támogató szervezetnek fel kell mérnie a személyzet veszélyekkel kapcsolatos ismereteit.

A közösség méretétől vagy gazdasági szerkezetétől függetlenül, szinte minden település bizonyos kockázatoknak van kitéve, mint például jelentős közúti balesetek vagy szerkezeti összeomlások, amelyek műszaki mentéssel kapcsolatos szaktudást tesznek szükségessé. Az adott közösségben egy konkrét ipar részaránya vagy koncentrációja alapján a vészhelyzetek kezelésével megbízott tisztviselők megállapíthatják a fontossági sorrendet, illetve elősegíthetik a szakértelem kialakítását olyan területeken, amelyek esetében a legnagyobb a valószínűsége annak, hogy egy esemény előforduljon az adott iparban vagy tevékenységben.

2. Adatalemzés a műszaki mentést igénylő veszélyhelyzet valószínűségének megállapításához

A műszaki mentést igénylő esemény valószínűségének megállapításához első lépésben határozzuk meg, hogy az adott esemény hányszor fordult elő a közösségben vagy egyéb joghatóságokban bizonyos idő alatt.

A közösségekben előforduló gyakori kockázatok, veszélyek:

- Alagutak/vízi utak/csatornák: zárt tér, toxikus gázok, oxigénhiány.
- Folyók/árvíz lefolyók: gyors vagy nyugodt vizeken folytatott mentés, toxikus vizek.
- Árvíznek kitett területek: felszíni vizek, víz alatt, jégen folytatott mentés.
- Ipari létesítmények: veszélyes anyagok, toxikus gázkibocsátások, zárt tér, gépek, amelyek alá be lehet szorulni.
- Sziklák/völgyek/szakadékok/hegyek: a felszín feletti és alatti helyekről történő mentés.
- Mezőgazdasági létesítmények: por-robbanás, zárt tér, veszélyes anyagok, műtrágyák, gépek, amelyek alá be lehet szorulni.
- Emésztőgödörök/tartályok: toxikus gázok, oxigénhiány, zárt tér.
- Új épületek: szerkezeti összeomlás, árokból történő mentés, gépek, amelyek alá be lehet szorulni.
- Régi épületek: szerkezeti összeomlás.
- Kutak/barlangok: zárt tér, veszélyek környezet.
- Magas épületek: Magasban történő mentés, felvonóból történő mentés.
- Földrengés/hurrikánok/tornádok: összeomlott struktúrákból történő mentés, kimentés, katasztrófa esetén való reagálás, árvizek.
- Szilárdhulladék-kezelő létesítmények: veszélyes anyagok, toxikus gázkibocsátások, zárt tér, gépek, amelyek alá be lehet szorulni.
- Szállítási központok: veszélyes anyagok, toxikus gázkibocsátások, zárt tér, gépek, amelyek alá be lehet szorulni, vonat kisiklások.

3. A kockázati küszöb megállapítása

A kockázatelemzés végső megállapításainak azon lehetséges kockázatok mérlegelésére is ki kell terjedniük, amelyekkel a közösség és a mentők szembesülhetnek. A közösségben fennálló veszélyek miatt valaki megsérülhet vagy a mentők segítségére lehet szüksége.

Hasonlóképpen, ha a közösség elvárja, hogy a csapat segítséget nyújtson, a mentők élete veszélybe kerülhet. A kockázatok változó súlyosságúak lehetnek. Az egyik kockázat súlyossága nagyon alacsony lehet, míg a másiké nagyon magas. A veszély súlyosságát figyelembe kell venni a végső kockázat megállapítása folyamán.

A vízi mentéseket végző csapat esetében egy kis tó kevesebb kockázatot jelent, mint egy gyors folyású csatorna. Hasonlóképpen, a gyors folyású csatornán mentést igénylő esemény előfordulásának valószínűsége általában nagyobb, mint egy kis tó esetében. A kis tó mellett élő közösség arra a megállapításra juthat, hogy az ennek tulajdonítható kockázat annyira csekély, hogy nem teszi szükségessé egy vízi mentő csapat létrehozását, míg a gyors folyású csatorna mellett élő közösség egészen más megállapításra juthat.

Ha a mentőknek veszélyes környezetben kell végezniük a mentést, különböző kockázatokkal szembesülhetnek, ideértve a toxikus környezetet, a belégzés okozta sérüléseket (zárt térből történő mentés), a fulladást (vízi mentés), az eséseket (kötéllel történő mentés), a másodlagos összeomlásokat, a zúzódásszindrómát (összeomlott szerkezetekből történő mentés) és a robbanásokat is (silóból történő mentés).

A közösségeknek maguknak kell megállapítaniuk, hogy mi jelent elfogadható kockázatot, és mi az a „kockázati küszöb”, amely egy speciális mentő csapat létrehozását teszi szükségessé. A közösségnek és a helyi hatóságoknak pontosan tudniuk kell, hogy milyen kapacitással rendelkezik a mentő csapat, illetve melyek a korlátozásai, milyen kockázatokkal szembesül a közösség, és milyen veszélyekkel szembesül majd a csapat a mentés folyamán. A közösségnek nem szabad elvárnia, hogy a mentők bizonyos mentési műveleteket megfelelő képzés és felszerelés nélkül végezzék el.

Ezen a ponton fontos különbséget tenni a felkészült mentők és a spontán reagálók között. A képzett személyzet ismeri a kapacitása határait, míg a felkészületlen spontán reagálók nem. Bármilyen típusú reagálóról is van szó, ezeknek mindig vigyázniuk kell, hogy ne váljanak maguk is áldozattá. Ezen kívül a támogató szervezetnek figyelembe kell vennie, hogy amennyiben nem látható előre, vagy amennyiben a mentési műveletek egyértelműen sikertelenek voltak, közfelháborodás törhet ki.

4.2 II. fázis: Tervezés

1. Tervező bizottság létrehozása, amely kidolgozza a tervet

A kockázatelemzés segítségével a támogató szervezet megállapíthatja, hogy valójában szükség van-e a csapatra. Ha a kockázatelemzés szerint szükség van a csapatra, a következő lépés annak meghatározása, hogy milyen csapatra van szükség. Milyen kockázatokot próbál megküzdzeni a támogató szervezet? A csapat csak alapvető erőforrásokat fog kezelni, vagy összetett mentési műveleteket kell végeznie?

Milyen típusú veszélyekre kell reagálnia a csapatnak? A támogató szervezetnek meg kell határoznia, hogy milyen képességekre van szükség. Ezek közé tartozhatnak a következők:

- Magasban/kötéllel történő mentés
- Árokból történő mentés
- Összeomlott szerkezetekből történő mentés
- Zárt térből történő mentés
- Mezőgazdasági területeken történő mentés
- Gépjárműből történő mentés
- Tömegközlekedés terén történő mentés
- Ipari területeken történő mentés
- Gépek alól történő mentés
- Nyugodt vagy gyors folyású vizeken történő mentés

Amennyiben többféle kockázat miatt multidiszciplináris csapatra van szükség (pl. vízi mentés és zárt térből történő mentés), első lépésben a támogató szervezet megteheti azt is, hogy csupán egy területre szakosodott csapatot hoz létre, majd amikor ezen a területen megfelelő jártasságra tesz szert, a következő területet is felvállalhatja.

Ajánlott előbb a legfontosabb területeken jártasságot kialakítani, majd később terjeszkedni, amikor a csapat a kezdeti kapacitásra alapozhat, miután ezen a területen is kialakította az alapvető készségeket.

A támogató szervezet terveinek kidolgozásához egy bizottságot kell létrehozni, amelynek elnökét is ki kell jelölni. A bizottságba hozzáértő tervezőket, valamint olyan személyeket kell kinevezni, akik a műszaki mentő csapat vezetőivé válhatnak a fejlesztési és műveleti fázisok során.

A bizottság létrehozása során a támogató szervezet bizonyos mentési műveletek terén vagy más, ezzel kapcsolatos tapasztalattal rendelkező személyeket is kinevezhet a tervező csapatba.

Első lépésben meg kell határozni a műszaki mentő csapat létrehozásával megbízott bizottság céljait. Mi a bizottság programja? Melyek a célkitűzések és a paraméterek? Mikorra kell befejeznie a tervezést?

A bizottságnak meg kell értenie a célokat, és biztosítania kell a célokra való összepontosítást. Meg kell szabni az határidőt is, amíg be kell fejezni a tervet. A mentő csapat felső vezetése legalább egy tagjának részt kell vennie a bizottságban, hogy megszabja az irányt, és biztosítsa, hogy a munka a megfelelő mederben halad.

A tervnek az alábbi területekre vonatkozó erőforrásokat és műveleteket is kell tárgyalnia:

- A csapat által lefedett szakterületek, illetve a joghatóság igényei alapján a támogató szervezet megfogalmazza a csapat küldetésnyilatkozatát.
- A küldetésnyilatkozat azért fontos, mert irányt ad, segít összpontosítani az új csapatnak.
- **Szervezeti felépítés:** Mi a csapat hierarchiája? Hogyan keverednek az adminisztratív és műveleti elemek? Hogyan zajlik a döntéshozatali folyamat?
- **Személyzet és toborzás:** Ki(k) lesz(nek) a csapatvezető(k)? Milyen típusú készségekre van szüksége valakinek ahhoz, hogy a csapat csatlakozhasson? Mekkora lesz a csapat?
- **Felszerelés:** Milyen felszerelésre lesz szükség? Milyen felszerelést biztosítanak az egyének, és milyent a csapat?
- **Gépjárművek:** Milyen típusú gépjárművek lesznek a legalkalmasabbak szem előtt tartva a reagálási területet és a mentési megbízást?

- **Képzés:** Milyen kezdeti képzésre és folyamatos képzésekre lesz szükség?

Miután a támogató szervezet megállapította, hogy milyen típusú csapatra van szükség, a csapat létrehozásához egy speciális cselekvési tervet kell kidolgoznia. A tervnek a csapatfejlesztés valamennyi vonatkozására ki kell terjednie, ideértve a személyzetet, a felszerelést és a képzést is.

Szervezeti felépítés: Ki vezeti a szervezetet, ki vezeti a nyilvántartásokat, a felszerelés készleteket, illetve ki felügyeli a programokat?

Politikai támogatás: A támogató szervezetnek meg kell szereznie vagy már élvezzi a helyi vezetők politikai támogatását?

2. Az aktuális kapacitás megállapítása

Meg kell határozni, hogy a támogató szervezet milyen felszereléssel és képzéssel rendelkezik. A szükséges felszerelés egy része valószínűleg már rendelkezésre áll. Ezen kívül néhány csapattag már részt vehetett mentési műveletekre felkészítő kurzusokon. Minél több kapacitással rendelkezik a támogató szervezet, annál gyorsabban és olcsóbban lehet létrehozni a csapatot.

3. A műveletek koncepciójának kidolgozása

Ki kell dolgozni a műveletek alapkoncepcióját és a műveleti eljárásokat. A műveletek koncepciója alapján a támogató szervezet átgondolhatja, hogyan kíván működni, és milyen erőforrásokra lesz szüksége. Ezek alapján továbbá tájékoztathatja a program vezetőit és a lakosságot arról, hogy milyen következményei lehetnek annak, ha a közösség nem hozza létre a szóban forgó erőforrásokat, és ugyanakkor bemutathatja, hogyan veszik majd igénybe a csapatot.

A műveleti eljárásokat már a folyamat korai szakaszában fel kell vázolni ahhoz, hogy a vezetésnek bebizonyítsák, a támogató szervezet alaposan átgondolta a programot, és nem hagyott ki semmit. A támogató szervezet részletesebben is kidolgozhatja ezeket az eljárásokat, ahogy közelebb kerül ahhoz, hogy a csapat megkezdje működését.

4. A program vezetési struktúrájának megállapítása

A műszaki mentő csapat létrehozását mérlegelő szervezetnek ki kell választania, és meg kell bízni a személyzetet, hogy foglalkozzon a program alapvető követelményeivel. A személyzethez hozzátartozik a program vezetésével megbízott csapat. Egy magasabb szintű vezetőt ki kell jelölni a programért felelős vezetőnek, aki a folyamatban lévő programmal kapcsolatos feladatok összehangolásáért felelős központi adminisztrátor lesz (pl. ülések ütemezése, javaslatok kidolgozása, levelezés, feladatok kiosztása, az elért eredmények, teljesítmények nyomon követése stb.).

A fejlődő csapatok többsége szükségesnek tartotta, hogy legalább egy mentési képzésért felelős tisztviselőt nevezzen ki, aki számos feladatot kap a fejlesztéssel, a vezetéssel, a képzés tanúsítás nyomon követésével kapcsolatban. Hasonlóképpen egy felszereléssel megbízott tisztviselő kinevezése is rendkívül fontos. Ez a személy a felszerelés azonosításával, beszerzésével, az új felszerelés átvételével, a felszerelés tárolásának megszervezésével kapcsolatos problémákkal foglalkozik; biztosítja továbbá az eszközök, a készletek, a felszerelés rendszeres időközönként (hetente, havonta, negyedévente stb.) történő karbantartási és gyakorlatozási program kidolgozását.

Az új program megkezdéséhez szükséges jelentős volumenű munka, illetve nagyszámú személyzet miatt egy titkár/jegyzőkönyvvezetőt is ajánlott kinevezni. A felszereléssel és a személyzettel kapcsolatos adatok nyomon követése könnyebben megszervezhető egy szövegszerkesztő, adatbázis-, illetve táblázatkezelő programokkal felszerelt számítógép segítségével.

5. A személyzet toborzási terv kidolgozása

Egy új műszaki mentő csapat létrehozásában az egyik legfontosabb lépés annak megállapítása, hogy hány tagúnak kell lennie a csapatnak. Az állománnyal kapcsolatos követelményeknek általában elő kell írniuk, hogy minden parancsnoki/vezetői beosztást be kell tölteni, illetve meg kell szabniuk, hogy legalább hány személyre van szükség a taktikai műveletek hatékony, biztonságos elvégzéséhez.

Az állomány nagysága a mentő csapat típusától függ; egy árkokból történő mentésekre szakosodott csapatnak nagyobb állományra lehet szüksége, mint egy vízi mentő csapatnak. Általában a fontosabb műszaki mentési területekhez nagy állományra van szükség, legalábbis a művelet kezdeti, induló szakaszában. Az árkokból és összeomlott szerkezetekből

történő mentési műveletek intenzívebbek lehetnek, és sokszor legalább négy-öt szakembert tesznek szükségessé, akik tevékenységét a vezetők felügyelik, és akiket tanúsítással nem rendelkező személyzet segít.

Az összetettebb, kötéllel végzett műveletekhez, és ezeken belül az emelő műveletekhez nagyobb személyzetre lehet szükség. Az emelő vagy kötélerősítő rendszereket kezelő személyzet többségének nem kötelező tanúsítással rendelkeznie (de a tanúsítással rendelkező személyzet közvetlen ellenőrzése alatt kell dolgozniuk).

A személyzeti tervnek a mentő egységenként (járművenként) szükséges állományt is meg kell határoznia. Számos, az első reagálásban résztvevő szervezet nehéz felszerelésű mentő csapatokat vagy egyéb specializált egységeket vesz igénybe a speciális taktikai követelményeknek való megfelelés céljából. Előfordulhat, hogy ezt kis méretűk vagy egyéb megszorítások miatt más szervezetek nem tudják elvégezni.

A tervnek pótszemélyzetet is elő kell írnia minden műveleti pozícióra; az INSARAG Irányelvek 2:1-hez redundancia arányt írnak elő ezekre a beosztásokra. Például, ha egy küldetéshez 12 mentő személyre van szükség, a csapatnak 24 rendelkezésre álló mentőt kell magába foglalnia. A pótszemélyzetre a tagok lebetegedése, sérülése vagy hiánya miatt van szükség, hogy a csapat ne váljon működésképtelenné a személyzeti problémák miatt.

6. Az induló felszerelés és gépjármű-igény azonosítása

A felszerelés igényt minden egyes diszciplínára külön-külön kell elemezni. Ezután a külön listákat egyetlen felszerelés beszerzési listába lehet összevonni. Előfordulhat, hogy a reagáló szervezetek többsége már rendelkezik az igényelt felszereléssel. Ebben az esetben csupán arra van szükség, hogy a felszerelést összegyűjtsék egy központi helyre, vagy összeállítsanak egy listát, amelyben megjelölik minden egyes felszerelés helyét és a reagálás esetén az összegyűjtésükre szolgáló mechanizmust.

Ily módon drasztikusan lecsökkenthető a csapat felszerelésének beszerzéséhez szükséges összeg, de vészhelyzet esetén több időre lehet szükség a felszerelés összegyűjtéséhez, ha nem tartják egy központi helyen. Néhány szervezet képzésre küldi a tagokat, hogy megtanulják, milyen mentő eszközökre lesz szüksége egy új csapatnak. Így alapismereteket szerezhetnek a felszerelésekről, ami igen fontos a szükséges felszerelés meghatározása szempontjából.

Az esetek többségében, ha korlátozott alapok állnak rendelkezésre, a felszerelés beszerzését a csapat egyes diszciplínáinak nagyobb szükségletei alapján kell prioritizálni. A személyzet biztonságát javító beszerzéseknek nagyobb fontossággal kell bírniuk, míg a kapacitás kiterjesztésének másodlagos fontosságot kell tulajdonítani. Mindenesre, hangsúlyoznunk kell a biztonság fontosságát és a pótfelszerelés bizonyos mennyiségének szükségességét.

Nyilván, ha a legfontosabb eszköz vagy felszerelés meghibásodik, vagy karbantartás miatt nem áll rendelkezésre, a csapat működőképessége kritikusan csökken. Előfordulhat, hogy könnyebb más mentő csapatoktól elkérni a felszerelések jégyszekréit, és kiindulási pontként használni a felszerelés készlet kialakításához.

Miután a támogató szervezet meghatározza, hogy milyen felszerelésre van szüksége a csapatnak, mérlegelnie kell, hogy milyen járművek szükségesek a felszerelés és a csapattagok szállításához. Előfordulhat, hogy a támogató szervezet fel tudja tenni a felszerelést egy már meglévő járműre; ellenkező esetben új gépjárművet kell beszereznie. Néhány szervezet utánfutót használ, egy régi járművet alakít át, vagy egy jármű adományozását kéri egy helyi vállalkozástól.

7. A képzési követelmények azonosítása

A kapacitások hatékony és biztonságos kezeléséhez igen intenzív képzés szükséges. Minél több szakterületet vállal fel egy műszaki mentő csapat, annál nehezebb lesz a személyzet megfelelő képzésének és szakértelmének biztosítása.

A tervezési fázisban a támogató szervezetnek meg kell állapítani, hogy milyen képzésekre lesz szükség, milyen képzések állnak rendelkezésre, és hogyan biztosíthatja ezeket. A képzési igényeket maga a csapat, illetve a helyi vagy állami képzési követelmények határozzák meg (ez különösen azokban az országokban fontos, amelyekben ezt a munka- és egészségvédelmi minisztérium szabályozza). Mikor kerül sor ezekre a képzésekre? Ki tartja a képzéseket, és hogyan biztosítja a csapat saját képzőinek felkészítését?

8. A szinten tartó képzések biztosítására vonatkozó terv kidolgozása

A készségek, a szaktudás fenntartása elengedhetetlen a mentő csapat tagjai kompetenciájának biztosításához. Olyan tervet kell kidolgozni, amely megszabja a tagok szinten tartó képzésére vonatkozó minimumkövetelményeket. A szinten tartó képzések egy része egyéni alapon is elvégezhető, de az egész csapatnak évente többször is képzésen kell részt vennie.

Ellenőrizze a nemzeti képzési hatósággal, hogy kidolgozták-e már a mentő csapat szinten tartó képzésére vonatkozó követelményeket. Az említett képzés költségeit is figyelembe kell venni.

9. A csapattal kapcsolatos költségek becslése, a költségvetés kidolgozása

A csapattal kapcsolatos költségbecslések elkészítése időigényes és kutatást tesz szükségessé, de ez nagyon fontos lépés a csapat kialakításában. A helyi szervek részletes költségvetési terv elkészítését kéri a csapat jóváhagyása előtt.

A költségvetési terv elkészítésének első lépése a támogató szervezet által tervezett jelentős mentési művelet típusok (pl. vízi mentés, zárt térből történő mentés, árokból történő mentés, stb.) jegyzékének összeállítása. A jegyzékben szereplő elemeket egyéni tételeknek kell tekinteni. Minden területen fel kell sorolni a csapat létrehozásához szükséges képzést, felszerelést, berendezéseket.

Fontos, hogy ebben a fázisban a megfelelő képzési területek megtervezésével, fejlesztésével kapcsolatos költségeket is figyelembe vegyék. Ezeken a területeken a fejlesztendő készségekhez szükséges képzésre is sor kell kerülnie. Egy központi képzési terület meghatározása elfogadható, de a közösséget érintő veszélyekhez (ipari létesítmények, sziklák, alagutak, stb.) való hozzáférést is szem előtt kell tartani a realisztikus képzés biztosítása érdekében.

Fel kell tüntetni minden olyan felszerelést és képzést, amelyet a támogató szervezet szeretne – nem szabad kihagyni semmit. Az alábbi területek költségeit kell figyelembe venni:

- Munkaidő (órák)
- Képzés, folyamatos képzés
- Szövegek, anyagok
- Fogyóárak (kötelek, fűrészlapok, akkumulátorok, szegek, elsősegélynyújtó felszerelés)
- Kommunikációs felszerelés
- Egyéni védőfelszerelés (hallás-, légzőszervi és szemvédő felszerelés)
- Zárt terek légkörének/környezeti feltételeinek monitorozására alkalmas felszerelés
- Audiovizuális felszerelés
- Képzési területek
- Képzési segédanyagok (betonlapok, faanyag, stb.)
- Osztálytermek
- Biztosítás
- Utazási költségek
- Eszközök, speciális mentő felszerelés
- Gépjárművek
- Védőruházat (sisak, kesztyűk, csizmák, ruházat, stb.)

Ezt követően a felszerelés beszerzésére vonatkozó nemzeti szabályozásokat és eljárásokat kell követni. Ehhez komoly kutatást kell végezni. Nem szabad csak a katalógusokban feltüntetett költségekre támaszkodni. Az árakkal kapcsolatos alapos kutatáshoz a gyártókkal és a forgalmazókkal is kell beszélni, hogy a támogató szervezet megismerje a termékek kapacitását és korlátozásait, és összehasonlíthassa a különböző termékeket. Előfordulhat, hogy a szervezetnek sikerül speciális árat elérnie. A költségvetésben az árakat felfelé kell kerekíteni, hogy a költségvetés ne maradjon el az igényektől.

Miután a támogató szervezet befejezte az árakkal és a termékekkel kapcsolatos kutatást, a különböző termékek és árak összehasonlítása alapján meg kell állapítani, hogy mi a legjobb az adott helyzetben. A maximális induló költségek kiszámításához össze kell adni a képzés, a felszerelések és a berendezések költségeit. A költségvetésbe azok a tételek is bekerülhetnek, amelyek nem szükségesek azonnal a csapat létrehozásához. Így kevesebb induló költségre lesz szükség.

Ettől függetlenül a támogató szervezetnek meg kell állapítania, hogy milyen tételek nélkülözhetetlenek a csapat létrehozásához. Az említett költségek összege képezi a minimális induló költséget.

10. A vezetés támogatásának megszerzése

Ez valószínűleg a műszaki mentő csapat létrehozásának legfontosabb lépése. A támogató szervezetnek fel kell hívnia a figyelmet arra, hogy milyen előnyöket jelent a program a közösség, a helyi vállalkozások és a kormányhatóságok számára. A szereplőknek fel kell ismerniük egy ilyen jellegű program előnyeit, és támogatniuk kell azt.

Megvalósítható-e a program műszaki szempontból? Készítsük elő a szükséges segédanyagokat, és gyakoroljuk be a mondanivalónkat, mielőtt nyilvánosan bemutatjuk azt. Megeshet, hogy a támogató szervezetnek egy esélye van a program értékeinek bemutatására, és fel kell készülni arra, hogy a közönség egy része nem fogja támogatni a programot. Utaljunk a környékbeli régiókban vagy országokban működő szervezetekre, amelyek mentő csapattal rendelkeznek, és foglaljuk össze, ez milyen előnyökkel jár.

Ebben a fázisban a támogató szervezet célja a műszaki mentő csapat létrehozására vonatkozó engedély megszerzése. Előbb meg kell szerezni a szervezet támogatását, majd a csapattal kapcsolatos koncepciót be kell mutatni a helyi választott tisztviselőknek. Általában a vezetésnek több időre van szüksége átgondolni az ötletet. Az engedélyt megadó döntésre realisztikus határidőt kell megállapítani.

Ha a támogató szervezet valamilyen joghatóság felügyeletén kívül, függetlenül működik, ezt a lépést minimálisra lehet csökkenteni. Ettől függetlenül, ha nem tudja, hogy a tagok mit gondolnak a mentő csapatról, nem szabad azt feltételezni, hogy könnyen, komoly erőfeszítés nélkül hozzájárulnak majd.

11. Politikai támogatás megszerzése

Dolgozzunk ki egy tervet a politikai támogatás megszerzéséhez. Ez a program tartós, éves finanszírozásának biztosításához szükséges. A támogató szervezetnek politikai támogatásra van szüksége a finanszírozás megszerzéséhez, ha nem rendelkezik egy független finanszírozási forrással. Nem szabad elfelejteni, hogy a támogató szervezetnek az említett választott tisztviselőkhez kell fordulnia a projekt finanszírozásának megszerzéséhez.

Készüljünk fel a csapattal kapcsolatos kérdésekre. A vezetés és a választott tisztviselők által gyakran feltett kérdések:

- Miért van szükségünk egy műszaki mentő csapatra? Nem rendelkezünk már hasonló kapacitással?
- Mennyibe fog kerülni? Valóban szükségünk van egy csapatra olyan mentési műveletekhez, amelyekre csak ritkán kerül sor?
- Milyen gyakran vetjük majd be a csapatot? Nem vehetjük igénybe más joghatóságok mentő szolgálatait?
- Megoszthatjuk a csapattal kapcsolatos költségeket más joghatóságokkal?

Ha a támogató szervezet elvégezte az előbbieken leírt lépéseket, már felkészült az ehhez hasonló kérdések megválaszolására. Készüljön fel, hogy pontosan, röviden megindokolja az új csapat jóváhagyása iránti kérelmet.

Az alábbi rész néhány tanácsot tartalmaz, amelyek a támogató szervezet segítségére lehetnek a politikai támogatás megszerzésében.

- Győződjünk meg, hogy a támogató szervezet támogatását élvezzi, mielőtt a választott tisztviselőkhez fordul.
- Beszéljük meg a csapat koncepcióját az illetékes választott tisztviselőkkel.
- Készítsünk egy listát a reagálási területen előforduló veszélyekről, és tüntessük fel az ezekkel kapcsolatos kockázatokat. Adjuk át a választott tisztviselőknek.
- Készítsünk egy videót vagy diavetítést, amely segítségével bemutatathatjuk a területen létező veszélyeket. Ismertessük az ezekkel kapcsolatos kockázatokat, amelyekkel mind a polgárok, mind a mentést végző személyek szembesülhetnek.
- Beszéljük meg az elfogadható kockázati küszöböt.
- A támogató szervezet képeket is készíthet a már létrehozott mentő csapatról a kapacitás szemléltetése céljából.
- Készítsünk ábrákat a csapat iránti igény alátámasztásához, és mutassuk be, hogy hány mentést igénylő eseménnyel szembesült a támogató szervezet a múltban, illetve hány ilyen esemény várható a jövőben.
- Készítsünk ábrákat, amelyek a csapat létrehozásának tervét vázolják fel.
- Készüljünk fel az olyan szabályozások megbeszélésére, amelyek például a zárt terekre vonatkoznak, és amelyekhez a támogató szervezetnek fel kell készítenie a személyzetet bizonyos szintű mentési feladatokra. Ez önmagában is indokoltá teheti a csapat létrehozását.
- Ismerkedjünk meg a régióban vagy országban működő többi mentési programmal, amelyek példával szolgálhatnak.

12. Partnerségek kialakítására való törekvés

A partnerségek különösen hasznosak lehetnek a politikai támogatás és a finanszírozás megszerzéséhez. A helyi ipari létesítményekben a nemzeti szabályozások hatálya alá tartozó zárt terek létezhetnek, amelyek egy zárt térből történő mentésre szakosodott csapat létrehozását tehetik szükségessé. Ennek ellenére előfordulhat, hogy a helyi ipari létesítmények nem rendelkeznek a csapat létrehozásához szükséges személyzettel, és a támogató szervezet segítségét kell kérniük, hogy a zárt térből történő mentésre szakosodott csapatként szolgáljanak.

Az INSARAG regionális csoport megfelelő platform az ENSZ tagállamok és az USAR csapatok számára, amely keretében megoszthatják és feltárhathják a regionális hálózat támogatását, ideértve a regionális donorokat is.

4.3 III. fázis: A csapat létrehozása

1. A csapattagok kiválasztása

A szükséges csapattagok kiválasztásának a csapat általános szükségleteire és a követelményekre kell alapulnia. A csapatnak magába kell foglalnia az alaptagokat, akik azonnal bevetethetők. A további tagokat önkéntes alapon is lehet toborozni, akik szolgálatait csupán szükség esetén veszik igénybe. A tagok kiválasztásában a következő legfontosabb szempontokat kell figyelembe venni: elsajátított készségek, szaktudás, szakértelem, kompetencia. Az egyik legjobb eljárás, amely a csapattagok kiválasztásához használható, interjú készítése a jelöltekkel.

Kezdjük olyan személyek keresésével, akik csatlakozni szeretnének a csapathoz. Kérjük meg őket, hogy töltsenek ki egy rövid kérdőívet azzal kapcsolatban, hogy miért akarnak csatlakozni a csapathoz, illetve milyen készségekkel tudnak hozzájárulni a csapat munkájához.

Mindenki, aki készségekkel rendelkezik olyan területeken, mint például az építkezés, kötélmászás, EMS stb., szaktudásával költségmentesen járul hozzá a szervezet munkájához. Rndkívül fontos, hogy a támogató szervezet egyértelműen meghatározza a további követelményeket és felelősségeket, amelyeket a csapathoz csatlakozó jelölteknek teljesíteniük kell, mielőtt hivatalosan a csapat tagjaivá válnak.

Például, elsődleges foglalkozásuk mellett folyamatos képzésben kell részt venniük. Egy önkéntesekből álló csapat esetében különösen fontos előre tisztázni az elvárásokat, mivel a műszaki mentő csapattal szembeni követelmények teljesítése valószínűleg sokkal több időt vesz igénybe.

Egy másik szempont a csapattagok kiválasztásában azoknak a toborzása, akik sürgősségi orvosi ellátást tudnak nyújtani. Sok mentési művelet során műszaki mentést végző tagokra, illetve sürgősségi orvosi ismeretekkel rendelkező tagokra lesz szükség.

2. A csapat felkészítése

A csapatot alaposan fel kell készíteni a felszerelések és a mentési eljárások használatával kapcsolatban. A tagokat fel kell készíteni a reagálási területen előforduló speciális veszélyek kezelésére (lásd a B. mellékletet).

Rendkívül fontos, hogy a képzési program gyakorlati és technikai témákat egyaránt tartalmazzon. Az INSARAG módszertan arra utal, hogy minden képzési programhoz megfelelő alapot kell kiépíteni a lépésenkénti haladó technika követése érdekében. Ez csökkenti annak lehetőségét, hogy nem mellőzik és nem tulajdonítanak kisebb jelentőséget a kutatási és mentési képzés alapvető elveinek.

A realisztikus képzési forgatókönyvekhez együtt kell működni a területen dolgozó vállalkozókkal és más szervezetekkel, akik hozzáférést biztosítanak árkokhoz, épületekhez vagy egyéb létesítményekhez, még azután is, hogy a támogató szervezet kialakítja a képzéshez használható színteret/kellékeket.

3. Felszerelés, egyenruhák beszerzése

A csapat által használandó felszerelést a küldetés célkitűzései és az előzőleg meghatározott felszerelés igények alapján kell beszerezni. Kezdjük az alapvető felszereléssel, majd – ahogy haladunk – térjünk át a műszaki mentéshez szükséges összetettebb felszerelésre.

4. Gépjárművek beszerzése

A támogató szervezet a tervezési fázisban már meghatározta, hogy milyen általános típusú gépjárműre lesz szükség (utánfutó, négykerék-meghajtású jármű stb.). Ebben a lépésben a járművek részletes terveire van szükség, többek között a felszerelés tárolásával kapcsolatos adatokra, annak biztosítása érdekében, hogy a felszerelés elfér a járműben. A támogató szervezetnek körülbelül egyharmados növekedési tényezővel kell számolnia a jövőbeli felszerelések beszerzése tekintetében. Ellenőrizni kell, hogy a károsodások vagy sérülések elkerülése végett mindent biztonságos tárolóhelyen lehet őrizni. Ha egy utánfutó beszerzését tervezik, ellenőrizni kell, hogy az utánfutó kampója elegendő az utánfutó és a felszerelés súlyának kezeléséhez.

Ehhez raktározásra lehet szükség, és annak megállapítására, hogy mi az, ami biztonságosan felszerelhető a jármű(vek)re. Azt is figyelembe kell venni, hogy a helyi időjárás változásai (és a biztonsági feltételek) szükségessé teszi-e a jármű(vek) fedett parkolását.

5. Adminisztratív támogatás biztosítása

A műszaki mentő csapat kialakítására irányuló tervezési folyamat egy része, amelyről általában megfelelnek, a csapat létrehozásához szükséges adminisztratív erőfeszítések. A csapat nyilvántartásainak vezetésére csapattagokat vagy a támogató személyzetet kell kijelölni.

Példák a nyilvántartások vezetésével kapcsolatos feladatokra:

- A csapat beosztási jegyzéke
- Egészségügyi feljegyzések (a védőoltásokat is beleértve)
- Bevetési modellek
- Bevetési feljegyzések
- Szabványműveleti eljárások (SOP-ok)
- A tagok rendszeres munkatervei (a tevékenységek ütemezéséhez)
- Felszerelés készletek
- Felszerelés javítása/karbantartása
- Nyilvántartások (személyzet, felszerelés)
- A csapat aktiválásának ellenőrző listája
- Képzéssel kapcsolatos feljegyzések
- Képzési ütemtervek
- Kiadások

A folyamatos képzési és továbbképzési program azonosításának és kidolgozásának fontossága a nyomkövető felszerelés és a csapattagoknak a képzéseken való részvételének nyilvántartásából ered. Ez jelentős adminisztratív lépés.

Ezen kívül a támogató szervezetnek nyomon kell követnie minden, a képzéssel és a felszereléssel kapcsolatos valamennyi költséget. Az említett információk a szervezet segítségére lehetnek a jóváhagyott költségvetés betartásában, az éves költségvetés kialakításában, illetve az adminisztrátoroknak és a választott tisztviselőknek történő jelentéshez lesznek szükségessé.

6. Az INSARAG első reagálók képzési programja

A helyi közösségi reagálás kialakításának ösztönzéséhez az INSARAG kidolgozta az INSARAG első reagálók képzési programját. A rugalmas programot a nemzeti/helyi hatóság alapként használhatja az első reagálók kapacitásának növeléséhez a katasztrófaveszélyeztetett országokban. A program, amelyet hozzá lehet igazítani a helyi feltételekhez, és az alábbiakból áll:

- Az INSARAG első reagáló tanfolyam
- Az INSARAG első reagáló kiképzők tanfolyama
- Segédanyagok a résztvevőknek

Ezt a tanfolyamot a helyi reagálók számára dolgozták ki, akik a veszélyhelyzeti szolgálatoknál dolgoznak és a helyi közösségi szervezetek tagjai, akik bekapcsolódnak a veszélyhelyzet-kezelésbe hirtelen bekövetkező katasztrófák esetén. Az

Első Beavatkozók Tanfolyama áttekintést nyújt a résztvevőknek a katasztrófareagálás szervezett megközelítéséről; az oktatás főként a gyors értékelés, a felszíni mentés és a kezdeti orvosi ellátás területére korlátozódik.

A tanfolyam tanulási célkitűzései:

- Az általános veszélyek és kockázatok megismertetése szerkezeti összeomlású környezetben;
- Lehetővé tenni a résztvevőknek, hogy az érintett területet tanulmányozhassák;
- Lehetővé tenni a résztvevőknek, hogy egyszerű kutatási és mentési technikákat alkalmazzanak, és az alapvető életmentést nyújtsanak;
- A közösség-alapú reagálás összekötése a szervezett helyi veszélyhelyzeti szolgálatokhoz;
- Megértessék a regionális, a nemzeti és a nemzetközi USAR-támogatási rendszereket;
- Lehetővé tenni a résztvevőknek, hogy önkéntes mentőket toborozzanak a helyszínen.

A fenti program részletes leírása az www.insarag.org oldalon érhető el, illetve az INSARAG titkárságtól szerezhető be.

4.4 IV. fázis: Szabvány műveleti eljárások (SOP) kidolgozása

1. A csapat adminisztratív és operatív (műveleti) szabványműveleti eljárásainak beszerzése vagy kidolgozása.
2. A szabványműveleti eljárások rendszeres időközönként való felülvizsgálata, átdolgozása.

A SOP-ok a műszaki mentő csapat szerves részét képezik, és a jóváhagyott műveleti koncepciót egészítik ki. A szervezetek egy része úgy dönt, hogy szabványműveleti eljárások nélkül működik, de ezek nélkülözhetetlenek a biztonságos és szervezett mentési műveletekhez. A SOP-ok a vészhelyzet bekövetkezése előtt megszabják a műszaki mentő csapat szervezését, folyamatait, eljárásait.

A SOP-ok választ adnak olyan kérdésekre, mint például a következők: ki a felelős, milyen felszerelést használnak majd, milyen eljárásokat vetnek be, ki rendelkezik az adott eljárás elvégzéséhez szükséges képesítéssel, mit kell elvárni minden egyes reagáló egységtől, milyen személyzetre lesz szükség a mentés helyszínén. A legfontosabb, hogy egy olyan struktúrával szolgál, amely segítségével a műszaki mentő csapat biztonságosan, szervezeten reagálhat szinte minden veszélyhelyzetben adódó kaotikus, bizonytalan körülmények között.

A műszaki reagálási SOP-ok kidolgozása sok esetben igen problémás lehet. Ha a támogató szervezetnek segítségre van szüksége, az INSARAG titkársághoz kell fordulnia, amely bemutathatja azokat az erőforrásokat, amelyek már rendelkeznek hasonló szabványműveleti eljárásokkal.

A műszaki mentő csapatoknak két SOP típus, az adminisztratív és az operatív SOP-ok kidolgozását kell megfontolniuk. Ezeket az eljárásokat egy kézikönyvbe kell összefoglalni, és szervesen be kell építeni a támogató szervezet meglévő SOP-rendszerébe.

- Az adminisztratív SOP-ok kerettel szolgálnak a csapat személyzetének felépítéséhez.
- Az operatív SOP-ok olyan dolgokat írnak le, mint például a használandó eljárások és az egység feladatai vészhelyzetek esetén.

1. Adminisztratív és operatív SOP-ok megszerzése vagy kidolgozása a csapat számára

Adminisztratív SOP-ok

Az adminisztratív SOP-okra vonatkozó résznek a következőkkel kell foglalkoznia:

- **Vezetői hierarchia lánc:** világosan meg kell határozni a műszaki mentő csapat vezetői hierarchiájának adminisztratív és operatív vonatkozásait.
- **Szakképesítési követelmények:** világosan meg kell határozni azokat a taktikai kapacitásokat, amelyekért a csapat felelős. Az egyes szakterületekre vonatkozó képzési követelményeket is teljes mértékben meg kell határozni. Ennek tartalmaznia kell a szakterületre vonatkozó engedély megszerzéséhez szükséges alapképzést, valamint a folyamatos oktatási követelményeket
- **Az egységgel/felszereléssel kapcsolatos követelmények:** ez a rész meghatározza a műszaki mentő csapat járműveinek és felszerelésének típusait. A vezetéssel, a szervezéssel, a felszerelés karbantartásával kapcsolatos

követelményekkel is foglalkozni kell. Ennek tartalmaznia kell a rutin készlet karbantartási/gyakorlatozási ütemtervet az eszközök, a felszerelés, a készletek operatív felkészítésének biztosítása érdekében.

- **Az egységek személyzete:** ki kell jelölni a járművek személyzetét, ha kifejezetten erre felkészült személyzetre van szükség. Ennek tartalmaznia kell a személyzettel kapcsolatos minimumkövetelményeket, ha kijelölik a személyzetet. Előfordulhat, hogy erre csak a műszaki mentési műveletek hatékony kezeléséhez szükséges szakértők számának (ez a vészhelyzet típusának függvényében változhat) kijelöléséhez lesz szükség. Mindenesetre az engedéllyel rendelkező személyek számát és/vagy a személyzettel kapcsolatos minimumkövetelményeket mindenkinek egyértelműen ismernie kell.

Operatív SOP-ok

Az adminisztratív SOP-okra vonatkozó résznek a következőkkel kell foglalkoznia:

- **Általános operatív eljárások:** ez a rész azokat a veszélyhelyzet típusokat tartalmazza, amelyekért a csapat felelős, továbbá a különböző veszélyhelyzet típusok esetén bevetendő standard/speciális egységeket, illetve a megérkezéskor sorra kerülő általános vagy első reagálási műveleteket (pl. a nem specializált személyzetre vonatkozó követelmények).
- **A rendkívüli eseményre jellemző műveleti eljárások:** a taktikai műveleti eljárások általános áttekintését kell tartalmaznia. Ezeket az események típusának függvényében lehet csoportosítani (pl. árokból történő mentés, összeomlott szerkezetekből történő mentés, kötéllel történő mentés, stb.), ha szükséges. Ezek kívül foglalkozni kell a különböző szakterületekkel kapcsolatos egyedi követelményekkel vagy szempontokkal.
- **Szabályozások/követelmények:** bizonyos műszaki mentési műveleteket a helyi vagy nemzeti szabályozások is befolyásolják. Az eljárásoknak ezeket is tartalmazniuk kell.
- **A helyszín kezelésével kapcsolatos eljárások:** a szervezetek többsége keretében már működik egy irányítási rendszer. Az alapvető irányítási struktúra minden rendkívüli esemény alkalmával igénybe vehető, ideértve a műszaki mentést igénylő eseményeket, de további műszaki mentési irányítási pozíciókkal kell kiegészíteni. A SOP-ok ezen részében részletesen meg kell határozni, hogy miként történik a műszaki mentés irányítása. Ki kell dolgozni a szervezet műszaki mentések esetén követendő irányítási struktúráját.
- **Taktikai vezetői munkalapok:** a műszaki mentő csapatok többsége kidolgoz valamilyen taktikai ellenőrző listát vagy vezetői munkalapot annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a műszaki mentést irányító vezető személyzetnek a rendkívüli esemény kezelésében. Ezt szükség esetén minden szakterületre ki lehet dolgozni.
- **A csapat aktiválása:** az aktiválási eljárásokat ki kell dolgozni, és az egész csapatnak be kell gyakorolni a személyzet kompetenciájának és megfelelő reagálásának biztosítása érdekében. Ezeknek az eljárásoknak a következőket kell lefedniük: a csapat összehívása, a bevetési terület, a felszerelés átszállítása a bevetési területre, élelmiszerek beszerzése, ha szükséges, a ténylegesen bevetett személyzet jegyzéke, a családok kapcsolattartási adatai, a napi helyzetjelentés a támogató szervezet felé, ha a csapat a bázishelytől távol kerül bevetésre, egyéb kapcsolódó listák.

2. A SOP-ok rendszeres időközönként történő áttekintése, átdolgozása

A csapattagok egy csoportjának rendszeres időközönként (legalább évente) felül kell vizsgálnia a szabványműveleti eljárásokat (SOP-ok) annak biztosítása érdekében, hogy az eljárások naprakészek legyenek, és megfeleljenek a csapat szükségleteinek. Ezen kívül, egy jelentős mentési esemény után, az eljárásokat felül kell vizsgálni és át kell dolgozni, ha azok tévesnek vagy nem megfelelőnek bizonyulnak.

5. Finanszírozási követelmények és lehetséges források

A műszaki mentési műveletek sok joghatóság számára költségesek lehetnek. A pénzügyi megszorításokat figyelembe véve, a finanszírozási források keresése az egyik legnehezebb akadály, amelyet az új mentő csapatnak le kell küzdenie. A meglévő csapatoknak sok esetben minden pénzügyi évben meg kell küzdeniük az éves költségvetésért, és mindig új, kreatív módszereket kell keresniük a műveleteik finanszírozásához.

Ez a fejezet azzal foglalkozik, hogy mire költik el a pénzt egy csapat létrehozása során, milyen finanszírozási források léteznek, illetve ötletekkel szolgál a csapat kiadásainak indoklásához.

5.1 Költségek: mire megy el a pénz?

Annak meghatározásához, hogy milyen típusú mentő szolgálatokra van szükség a közösségben, illetve hogy a közösség milyen pénzügyi támogatást hajlandó nyújtani, fontos lesz megérteni, hogy mire költik el a pénzt és mennyi pénzre lesz szükség. A költségvetés elkészítéséhez gondoskodni kell a fogyóanyagok (fa, vágólapok, orvosi kellékek stb.) nagy mennyiségéről, valamint a képzéshez szükséges működési kiadásokról (felszerelés bérlelése) és személyzettel kapcsolatos költségekről (pl. utazás, kártérítés, biztosítás).

a. Alapképzés: a képzési költségeket résztvevőnként és képzésenként kell számolni. A képzési alapokkal nem szabad spórolni. A biztonságos, hatékony mentési kapacitás kialakításához alapos képzésre van szükség. A támogató szervezetnek két-három évre kell terveznie a tagok képzését, hogy a költségeket hosszabb időszakra terítse szét. A költségvetést úgy kell elkészíteni, hogy az első évben a személyzet alapképzésben részesüljön, majd a műveleti képzést a második évben végezze el. Néhány kivételes csapattag később technikai vagy ennél magasabb szintű képzést is kaphat. Erőfeszítéseket kell tenni, hogy a vezetők képzéseken vegyenek részt, és így megismerjék a mentési műveleteket és a felszereléseket. Ez a vezetők segítségére is lehet a csapataik szabványműveleti eljárásainak kidolgozásában. A képzési program költségeinek csökkentéséhez szintén fontos kiképezni a belső képzőket, akik az alapképzést biztosíthatják.

b. Folyamatos oktatás: a műszaki mentő csapatok finanszírozásában figyelembe kell venni, hogy a személyzetet folyamatosan kell képezni és továbbképezni. Nem elég csupán az alapképzést és a csapat kezdeti felszerelését biztosítani; ahhoz, hogy hatékonyak lehessenek, a tagoknak folyamatosan gyakorolniuk kell, és új készségeket kell elsajátítaniuk. Például, a becslések szerint a kötéllel végzett műszaki mentéshez szükséges készségek az ezek elsajátítására irányuló tanfolyamtól számított hat hónapon belül romlani kezdenek, ha a képzést nem folytatják. A műszaki mentéssel kapcsolatos folyamatos képzés azért is rendkívül fontos, mert – más veszélyhelyzetektől eltérően – a mentést igénylő események általában ritkák. A folyamatos képzés költségei az újraengedélyezéshez szükséges tudásfrissítő vagy a haladóknak szánt tanfolyamokkal, illetve a továbbképzés keretében tartott speciális gyakorlatokhoz kapcsolódnak.

A gyakorlat megszervezése általában a legolcsóbb megoldás, de a legtöbb esetben ez nem nyújt engedélyt a résztvevőknek. A jogi előírások rendszeres időközönkénti továbbképzést követelhetnek meg az újraengedélyezéshez, ami sokkal költségesebb, mivel a támogató szervezetnek egy képzőt kell alkalmaznia a személyzet újraengedélyezéséhez. Évente 48 óras továbbképzés nem elfogadhatatlan követelmény.

c. Felszerelés: a felszerelés költségei a mentési kapacitás típusától függnak, amelyekre a közösségnek szüksége van. Sok mentési művelet elvégzéséhez olyan alapfelszerelésre (például kötelek, létrák, légzőkészülékek) van szükség, amelyekkel a szervezet már rendelkezik. Sok esetben további, kiegészítő felszerelés is beszerezhető, amelyre a kapacitás javításához van szükség. Ettől függetlenül a magasabb szintű kapacitás kiépítése költségesebb speciális felszerelés beszerzését teszi szükségessé. A felszerelés tárolásával és karbantartásával kapcsolatos költségeket is figyelembe kell venni. A nagyobb felszereléseket biztonságos, de veszélyhelyzet esetén könnyen elérhető helyen kell tartani.

d. Szállítóeszközök: a mentő csapat járművekkel kapcsolatos nagyobb kiadásai azok beszerzéséből, korszerűsítéséből, karbantartásából, üzemanyaggal való ellátásából adódnak. A csapat és a felszerelés szállításához használt járművekre költött összegek meglehetősen eltérők lehetnek.

A járművek típusa is igen változatos lehet: kisteherautók, sporteszközök, furgonok, teherautók. Sok csapat utánfutókban vontatja a felszerelést. A szervezet adományként is kaphat járműveket. Sok vállalat furgonokat vagy teherautókat adományoz a nem kormányzati szervezeteknek; előfordulhat, hogy a támogató szervezet is részesülhet támogatásban.

Előfordult, hogy a magánvállalatok folyadékszállító teherautókat vagy traktor utánfutókat adományoznak a csapatoknak. A helyi erőforrások igénybevétele nagymértékben csökkentheti a költségvetést. Az éves karbantartási költségekkel szintén számolni kell, különösen, ha a járműállomány további egységekkel bővül.

e. Biztosítás: a biztosítás költségeiről gyakran megfeledkeznek. Előfordulhat, hogy a támogató szervezetnek biztosítást kell kötnie a felszerelésre, a járművekre, a személyzetre vagy a műhibák esetére. A szervezetnek be kell építenie a biztosítási költségeket a meglévő költségvetésébe. Ebben az esetben a támogató szervezetnek ellenőriznie kell, hogy a meglévő biztosítások kiterjeszthetők-e az új műveletekre is.

A szervezetnek biztosítást kell vásárolnia vagy módosítania kell a meglévő biztosítási kötvényét, hogy a csapattagok biztosítással rendelkeznek a zárt térből történő mentésre vagy a vízi mentésre – ezek olyan feladatok, amelyek esetleg nem

szerepelnek a szervezet alapszabályában, szabályzataiban, küldetésnyilatkozatában vagy létesítő okiratában. Ebben a folyamatban a helyi tisztviselőknek és jogászoknak is részt kell venniük. Ezen kívül foglalkozni kell a konszolidált csapatokra, a kölcsönös segítségnyújtásra, illetve a joghatóságon kívüli képzésre vonatkozó biztosításokkal is.

f. A kiadások indoklása: a helyi tisztviselők elvárják a támogató szervezettől, hogy megindokolja a mentő csapat létrehozásával és finanszírozásával kapcsolatos kiadásokat. A csapatnak könnyebb dolga lehet ezzel, ha a közösség sok kockázattal szembesül; a kevésbé jelentős vagy ritkábban előforduló kockázatok esetén a kiadások indoklása már nehézségekben ütközhet. A kiadásokat a finanszírozást ellenőrző számos egyénnek kell megindokolni; arra kell törekedni, hogy bevonjuk őket a csapat fejlesztésére irányuló programba.

A csapatvezetőnek a szervezet felé kell megindokolnia a finanszírozást; a szervezetnek a választott tisztviselők felé kell jelentenie. Manapság a költségvetéseket górcső alatt szokták venni – a csapat küldetésének világos meghatározása legalább annyira fontos a pénzügyi sikerhez, mint a működési sikerhez. A finanszírozási kérelmeknek a meglévő helyi igényekkel (különösen a múltbeli rendkívüli eseményekkel és biztonsági problémákkal) való összekötése indokoltabbá teszi a támogatás igényléseket. A csapat kiadásainak indoklásában a helyi vagy nemzeti szabályozásokra is lehet támaszkodni.

Meg kell vizsgálni az ország munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági szabályozásait, illetve egyéb, a mentési műveletekkel kapcsolatos követelményeit. A támogató szervezetnek olyan helyi/nemzeti biztonsági szabályokat és szabályozásokat kell keresnie, amelyek indokolták teszik a csapat költségeit. Minden döntéshozónak meg kell értenie, hogy a legtöbb veszélyhelyzeti művelettől eltérően, a műszaki mentést végzők súlyos pénzbírságokat és szankciókat kaphatnak, ha a tevékenységük során nem tartják be a munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági előírásokat. Sok mentő-jelölt veszítette már életét azért, mert nem volt kellőképpen kiképezve vagy felszerelve a mentési műveletekhez. A lakosság és a kormányzati tisztviselők jobb tájékoztatása szintén segítségünkre lehet a csapat létrehozásának indoklásában.

5.2 Finanszírozási források

A műszaki mentési program finanszírozása több forrásból származhat. Sok esetben a település adóit arra fordítják, hogy a meglévő veszélyhelyzeti szolgáltatókat műszaki mentési csapattal egészítsék ki. A pénzadományokat, illetve az adományozott felszerelést is fel lehet használni. Ösztöndíjakat, támogatásokat már nehezebb biztosítani, de elegendőnek bizonyulhatnak a program elindításához.

Lehetséges finanszírozási források:

- Az önkormányzattól és a nemzeti kormánytól érkező közvetlen finanszírozás
- Költségmegosztás
- A köz- és a magán-szféra közötti partnerségek
- Helyi klubok és közösségi jótékonyági szervezetek
- Felhasználói díjak, visszanyert költségek
- Engedély díjak
- Adományozó országok/szervezetek

6. Személyzet, állomány

A jó műszaki mentő csapat gerincét megfelelően képzett, tapasztalt személyzet képezi. A személyzet hivatásos vagy önkéntes mentőkből, illetve egyéb területről érkező személyekből állhat. A csapat sikere részben a kiválasztott egyének, illetve a személyzet azon képességétől függ, hogy csapatban dolgozzanak. Ez a rész a személyzet kiválasztásával és az állománnyal kapcsolatos vonatkozásokat tárgyalja, amelyeket a mentő csapat létrehozása során szem előtt kell tartani.

6.1 A műszaki mentő csapathoz szükséges személyzet típusa

A reagáló szervezetek többségében bizonyos személyzet természetesen a műszaki mentési programok felé hajlik. A műszaki mentő csapat személyzetének olyan képességekkel kell rendelkeznie, amelyekre magas szintű mechanikai képességeket és fizikai erőt igényelnek. A csapat számára igen értékesek a kétkezi munkát végző, leleményes, ötletes, találékony egyének.

A kézműves készségek (pl. asztalos, vízszelőlő, villanyszerelő, fémfeldolgozó munkás, nehézgép-kezelők stb.) rendkívül hasznos, szükséges készségek. A speciális készségekkel vagy képzéssel rendelkező egyének hozzájárulhatnak a csapathoz anélkül, hogy a szervezetet további költségek terhelnék.

Az asztalosok tudhatják, hogyan kell az építményeket aládúcolni, a kőművesek pedig azt, hogyan kell a munkagépeket kezelni. A mérnököknek rendelkezniük kell a strukturális integritással kapcsolatos ismeretekkel az összeomlott szerkezetekben végzett mentési műveletek esetén. Az amatőr hegymászók vagy kajakozók a kötélhasználatban vagy vízi mentésben lehetnek jártasak. Ezeket a készségeket a toborzás során kell felmérni.

A mentő csapat személyzetének hajlandónak kell lennie eleget tenni a speciális képesítések megszerzésével és fenntartásával kapcsolatos minimumkövetelményeknek. Ezek előírhatják, hogy a csapattagoknak minden évben bizonyos számú képzésen kell részt vennie. A törvény is előírhat bizonyos képzségeket, amelyeken a teljes állománynak részt kell vennie.

6.2 Fizikai/mentális követelmények, a személyzet egészségének monitorozása

Mivel a műszaki mentési műveletek fizikailag megterhelők lehetnek, a személyzetnek jó testi állapotban kell lennie. A csapattagoknak olyan feladatok elvégzésére kell képesnek lenniük, mint például a nagyméretű munkagépek kezelése, szállítása, telepítése. Ezen kívül a csapattagoknak mind fizikailag, mind mentálisan egészségesnek kell lenniük, és kellő állóképességgel kell rendelkezniük ahhoz, hogy képesek legyenek hosszabb ideig zord körülmények között élni és dolgozni.

Ajánlott, hogy a támogató szervezet szabályzatot dolgozzon ki az USAR csapattagok egészségi állapotának rendszeres időközönkénti értékelésére, mind a csapathoz való csatlakozás előtt, mind utána (az USAR csapat politikájának megfelelően). Az említett szabályzat hiánya növelheti az alábbiak kockázatát a bevetés ideje alatt:

- Az USAR csapattagok súlyos betegsége, sérülése vagy halála kemény, zord környezeti feltételek között;
- Az USAR csapat működőképességét befolyásoló, nemkívánatos eredmények, amelyek esetleg költséges, idő előtti visszavonáshoz vezethet;
- Veszélyhelyzeti egészségügyi kimenekítés, amely megzavarja az USAR műveleteket;
- A már úgysis leterhelt helyi egészségügyi infrastruktúrára gyakorolt káros hatás.

Az USAR egészségügyi vezetőjének részt kellene vennie az ilyen politika kidolgozásában. Az INSARAG egészségügyi irányelveivel összefüggésben az USAR egészségügyi vezető az az egyén, akinek feladata, hogy kidolgozza a szabályzatot és az eljárást, birtokolja a teljes klinikai felsőbbrendűséget, és azért felel, hogy az USAR csapat egészségügyi komponense mindig bevetésre készen álljon.

A támogató szervezetnek az USAR egészségügyi vezetővel együtt minden USAR csapattag számára ki kell alakítania az oltási politikát. Minden USAR csapattag esetében vezetni kell az oltások és emlékeztető oltások (ha szükséges) pontos nyilvántartását. Az oltási kötelezettségről a WHO vagy egy helyi egészségügyi hatóság tud iránymutatást nyújtani.

6.3 A csapatszemélyzet kiválasztása

A személyzet jelentkezése és kiválasztása a műszaki mentő csapat megszervezésének és fejlesztésének egyik fontos lépése. A kiválasztási folyamat során értékelni kell a jelöltek elkötelezettségét, mérlegelni kell az előző mentési képzést és tapasztalatot, az elsajátított készségeket, illetve a vezetői és fizikai képességeket.

Számos csapat a létrehozásának bejelentésével kezdi a szelekciós folyamatot, illetve szándéknyilatkozatot vagy szakmai életrajzot kér az érdeklődőktől. A csapatot felépítő személyeknek motiválnak és elkötelezettnek kell lenniük a program iránt.

A szervezetek írásos és/vagy szóbeli interjút készíthetnek a jelentkezőkkel annak biztosítása érdekében, hogy megértik a vállalt feladatot; ugyanakkor ez a legjobban felkészült egyének kiválasztására szolgáló eszköz. Az értékelés speciális fizikai alkalmassági tesztelést is szükségessé tehet, különösen, ha erre nem kerül sor, amikor a tagok a csapathoz csatlakoznak.

A kiválasztási folyamat részeként a szervezet arra szólíthatják fel a tagokat, hogy elkötelezettséget vállaljanak, bizonyos ideig a csapat tagjai lesznek. Néhány szervezet felszólítja a tagokat, hogy egy megállapodást írjanak alá, miszerint meghatározott ideig (pl. öt év) a csapat tagjai maradnak. Ez a csapattagok képzésére, továbbképzésére fordított idő, erőfeszítések, alapok miatt indokolt.

Ez igen értékes eszköz és befektetés. Az önkénteseket már nehezebb felkérni, hogy megállapodást írjanak alá, bár egy nem kormányzati szervezet olyan megállapodást készíthet, amely a képzések költségeinek visszafizetésére kötelezi az önkéntest, ha a képzés befejezése után bizonyos időn belül kilépnek a csapatból.

6.4 Tűzoltók, sürgősségi orvosi személyzet és nem mentő személyzet bevonása a mentő műveletekbe

A műszaki mentő csapatnak a közösség veszélyhelyzeti műveleteinek szerves részét kell képeznie. A műveleteket speciálisan képzett mentő személyzet irányítja, bár általában nem szakképzett személyzet segítségére is szüksége lehet, aki képes a speciális képzést nem igénylő feladatok elvégzésére. Ez nem csak azt jelenti, hogy a műszaki mentő csapat eljárásainak és képzésének erre is kell irányulniuk, hanem azt is, hogy biztosítani kell minden tag mentéssel kapcsolatos képzését.

Néhány szervezet kidolgozta az első reagálási szinten működő tagok alapképzését, amely egy többlépcsős reagálási rendszerre alapul. Ez meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyeket a nem szakképzett személyzetnek el kell vagy nem szabad elvégeznie, amikor a csapat a műszaki mentést igénylő helyszínre érkezik. A személyzet általában elsőként érkezik a helyszínre, és sokáig ott maradhat, amíg a szakképzett csapat is megérkezik.

A helyszín hatékony kezelésére irányuló eljárásoknak számolniuk kell ezzel a lehetőséggel. A teljes személyzetet fel kell készíteni a helyszín biztosítása, az információgyűjtés és a veszélyek azonosítása tekintetében. A személyzet valamennyi tagjának világosan meg kell értenie a műszaki mentéssel kapcsolatos veszélyeket, és különösen azzal kell tisztában lennie, hogy mit ne tegyen a rendkívüli esemény bekövetkezésekor. Például, a személyzetnek tudnia kell, hogy egyáltalán nem szabad bemennie egy alá nem dúcolt árokba, hogy megkezdjék a mentési műveleteket. Hasonlóképpen a személyzetnek nem szabad zárt térbe bemennie megfelelő légzőkészülék, légkörfigyelő eszköz, ventiláció, világítás és a biztonsági mentő csapat támogatása nélkül.

Az említett követelményeknek a leghatékonyabban a helyszín hatékony kezelésére irányuló eljárások kidolgozása, oktatása és végrehajtása útján lehet eleget tenni. Ezeknek általában legalább az alábbiakat kell kezelniük:

A helyszínre elsőként érkező személyzet által meghozandó vagy nem meghozandó intézkedések:

- Információgyűjtés/a helyszín felmérése;
- A helyszín ellenőrzése (a környéken lévő személyek eltávolítása/kordonok kihúzása stb.);
- Veszélyek/közművek értékelése/mérséklése;
- Vezetési hierarchia.

Ezek az intézkedések előkészítik a helyszínt a sikeres műszaki mentési műveletekhez. Elengedhetetlen, hogy az EMS (orvosi képzéssel rendelkező mentős) személyzet hatékonyan összehangolja a folyamatban lévő műveleteket a műszaki mentést igénylő rendkívüli események ideje alatt. Az említett személyzet legfontosabb feladata a betegek kezelése és készenlétben állni arra az esetre, ha a mentő csapat tagjainak orvosi ellátásra van szükségük.

Mihelyt a műszaki mentési területet vagy helyszínt biztonságossá teszik, az EMS személyzetnek hozzá kell férnie az áldozatokhoz, hogy felmérje az állapotukat és stabilizálja őket orvosi szempontból. Néhány csapat képzett mentő orvossal rendelkezik a műszaki mentés szintjén, aki beléphet a veszélyes területre, és közvetlenül segítséget nyújthat a betegeknek.

A műveletek során, amelyek sokszor több órát is tarthatnak, az EMS személyzetnek folyamatosan monitoroznia és stabilizálnia kell a betegeket, és hozzájuk kell férnie.

6.5 A „civil szakértők” bevonása a mentő műveletekbe

A hivatásos és önkéntes szervezeteknek mérlegelniük kell a közösség azon tagjainak bevonását, akik a műszaki mentő csapat számára igen értékes speciális készségekkel, szakértelemmel rendelkeznek. Sok csapat keresőkutya-kezelőkkel dolgozik együtt, akik részt vesznek ugyan a kutatásban, de akiket nem kell vezetői, EMS vagy összetett mentési műveletekkel kapcsolatos képzésben részesíteni.

Néhány csapatba mérnököket, orvosokat, sebészeket és építési szakembereket is bevettek. A szakértők bevonása a csapatba nem mindig egyszerű. Ezeknek a külső tagoknak kevesebb tapasztalatuk van a bevetésekkel és a csapatokkal kapcsolatban, ezért továbbképzésre van szükségük. Ezen kívül adminisztratív feladatok ellátására is szükség lehet (pl. biztosítás sérülés és műhiba esetére).

A mentő szervezetnek gondot okozhat a külső segítők használatával kapcsolatos felelősségvállalás. Mérlegelnie kell, hogy hajlandó-e felelősséget vállalnia ezekért a szakértőkért a képzés, a rendkívüli esemény helyszínére való utazás és az esemény ideje alatt.

A csapatnak többek között ezt is figyelembe kell vennie, amikor INSARAG USAR csapat minősítésért kíván folyamodni. A szakértők képzésével, kompetenciájával és bevetésével kapcsolatos követelményeket pontosan meg kell érteni, és teljes mértékben teljesíteni kell. Az említett követelményeket a II. kötet C. kézikönyve tartalmazza.

6.6 A mentési szakterületekhez szükséges minimális személyzet

A műszaki mentő csapatot magába foglaló állomány nagysága a csapat típusától, a vállalt mentési diszciplínáktól, a mentési feladat biztonságos elvégzéséhez szükséges személyek minimális számától és a vezetési hierarchia méretétől függ.

Minden műszaki mentési diszciplínához meghatározott számú speciálisan képzett mentőre van szükség. Például, az összeomlott szerkezetekben végzett mentéshez egy vagy több felderítő csapat kezdeti bevetését igényelheti az összeomlott struktúráknak a mentési műveletek előtti értékelése érdekében. Általában minden felderítő csapatnak legalább három személyből kell állnia: két szakember, akik egy, a biztonsági problémákat felmérő felügyelő irányítása alatt működnek együtt.

Az árokból történő mentés fizikailag megterhelő, illetve nehéz lapok, faeszközök, mechanikus alátámasztás és egyéb speciális felszerelés mozgatását és megépítését teszi szükségessé. Kevés szakemberre van szükség, ha a csapat korszerűbb, kevesebb munkaerőt igénylő felszereléssel dolgozik.

A kötelek használatát feltételező műveletek igen összetettek lehetnek. Minél több szakember áll rendelkezésre a kötélrendszer (pl. emelőrendszer, kötélerősítő zsinórok, horgonyzó rendszer stb.) különböző részeinek felállításához, annál gyorsabban lehet reagálni a rendkívüli eseményre.

Fontos megjegyzés: A zárt térből történő mentéshez szükséges személyek minimális száma: két belépő személy, akiket két készenlétben álló mentő biztosít.

A személyzet száma a vezetői beosztásokhoz (az esemény kezelésére vonatkozó, elfogadott szabványműveleti eljárásokkal összhangban), valamint a folyamatban lévő művelet biztonságos és hatékony elvégzéséhez szükséges személyek számától is függ. A rendkívüli esemény esetén általában bevetett vezetőkön (pl. vezetők, részlegvezetők stb.) kívül a műszaki mentő csapatnak saját felügyelőivel is kell rendelkeznie. Ez egyszerűen négy egyénből is állhat: a műszaki mentő csapat vezetője, a csapat biztonsági tisztje, a felszerelésért felelős tiszt, illetve a személyzeti tiszt.

A támogató szervezetnek azt is figyelembe kell vennie, hogy hány személyt vett be egy rendkívüli esemény esetén, illetve azok mennyi ideig dolgoznak majd, mielőtt pihenésre lenne szükségük. Ha az esemény várhatóan több ideig tart, terveket kell készíteni ahhoz, hogy a rendkívüli esemény esetén szükséges személyzeten kívül a támogató szervezet a mindennapi tevékenységekhez is elegendő személyzettel rendelkezzen.

Miután a helyszínre érkezik, a vezető megfelelő számú szakembert igényelhet. Fontos, hogy a támogató szervezet előírja a csapat szabványműveleti eljárásaiban a műszaki mentési bevetésekhez vagy speciális feladatok elvégzéséhez szükséges speciálisan képzett, illetve támogató személyzet minimális létszámát.

Fontos megjegyzés: A műszaki mentési eseményeknél a biztonság rendkívül fontos, illetve mindenki felelős érte; ezért ha a csapat nem megfelelően képzett, nem rendelkezik elegendő felszereléssel és szakképzett személyzettel a műveletek biztonságos elvégzéséhez, várnia kell, amíg többen is megérkeznek a helyszínre.

7. A műszaki mentési műveletekre vonatkozó szabályozások, előírások

Gondoskodni kell arról, hogy a támogató szervezet megértse és tiszteletben tartsa a munkahelyi biztonságra vonatkozó hatályos szabályozásokat és előírásokat. Ez minden olyan nemzeti jogszabályt és szabályozást magában foglal, amely a mentési műveletekre alkalmazható, ideértve a szomszédos joghatóságokét és országokét is. A legfontosabbak a nemzeti munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi ügynökségek által kiadott szabályozások, amelyek előírják, hogy a munkaadóknak eleget kell tenniük a minimum munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi követelményeknek. Az említett szabályozások olyan jogszabályokra alapulnak, amelyek előírják, hogy a munkaadók kötelesek olyan munkahelyet biztosítani, amelyben nem állnak fenn ismert veszélyek. A törvény nem ismerete nem elfogadható mentség.

A műszaki mentő csapathoz hasonló „szakképzett csapatoktól” elvárható, hogy magasabb szintű szaktudással, szakértelemmel rendelkezzen, mint mások, sőt, mint ugyanannak a szervezetnek egyéb tagjai. Ennek megfelelően, a műszak mentő csapatnak különös figyelmet kell fordítania az alkalmazható előírásokra.

8. Műszaki mentési képzés

Semmilyen eszköz vagy technológia nem képes pótolni a képzés és a tapasztalat hiányát. Minden mentő csapatnak szüksége van megfelelő képzésre a mentési műveletek biztonságos, hatékony elvégzéséhez. Ez a fejezet a műszaki mentési képzések és a jövőbeli képzések folyamatát, a képzési követelményeket, az USAR csapat képzésének tervezését és a különböző képzési szintek anyagát ismerteti.

8.1 Képzési források

Számos képzési forrás áll rendelkezésre. Léteznek olyan magánvállalatok, amelyek képzési tanfolyamokat kínálnak különböző mentési diszciplínákban. Számos kormányzati ügynökség is kínál mentési műveletekkel kapcsolatos képzéseket, elsősorban más szervezetek személyzete számára.

Az említett tanfolyamok többsége tanúsítást nyújt arra nézve, hogy a résztvevők elvégezték a tanfolyamot, és elérték a minimális kompetenciaszintet. Ennek ellenére az egyes képzők által tanított kompetenciaszint sok esetben a képzések standardizálásának hiánya miatt eltérő lehet.

8.2 A műszaki mentési képzési terv kidolgozása

Fontos, hogy a képzési tervek kidolgozása már a csapat fejlesztésének kezdeti szakaszában megkezdődjön. Sok esetben a szervezetek tagjai saját kezükbe veszik a képzéseket, és saját maguk alakítanak ki egy csapatot közös érdekeik és a területen szerzett kompetenciájuk alapján. Más esetekben a tagok semmilyen képzéssel nem rendelkeznek, és képzésük a szervezetük által hivatalosan kidolgozott csapat koncepció alapján történik. A szükséges képzési program típusa számos tényezőtől függ, amelyeket az alábbi rész tárgyal.

A műveleti terület

A műszaki mentéssel kapcsolatos általános ismeretek képzések keretében adhatók át, de a helyi szükségleteknek megfelelő képzési program kialakításának egyik legfontosabb tényezőjét a műveleti terület jellege képezi. A képzésnek a csapat műveleti területének földrajzi adottságaira és veszélyeire kell irányulnia.

A műszaki mentő képzési technikák úgy módosíthatók, hogy alkalmasak legyenek felkészíteni a személyzetet az említett veszélyekre történő reagálásra. A képzésnek ki kell terjednie a csapat műveleti területén fennálló lehetséges veszélyek alapos, szisztematikus áttekintésére is. A csapatnak veszélyhelyzeti terveket kell kidolgoznia a fennálló veszélyekre, és olyan mentési forgatókönyvek alapján kell gyakorolnia, amelyek előfordulhatnak a valóságban. A képzés nem lehet teljes annak alapos ismerete nélkül, hogyan kell kezelni a csapat műveleti területén fennálló veszélyek esetén sorra kerülő mentési műveleteket.

A csapat típusa

Fontos eldönteni, hogy multidiszciplináris vagy egyetlen diszciplínával foglalkozó csapatra van-e szükség. A csapat típusától függően, hány személyt kell kiképezni műveleti feladatokra, hányat technikai feladatokra, illetve képzői feladatokra?

8.3 Példák műszaki mentési képzésekre

Ahhoz, hogy a szervezetek megértsék, mit kell tartalmazniuk a különböző műszaki mentési képzéseknek, a B. melléklet néhány példát tartalmaz a különböző műszaki mentési tanfolyamok tananyagára. Ezek a példák csupán néhány téma szemléltetésére szolgálnak, amelyek a tananyagban szerepelhetnek, és nem fedik le az egész tananyagot.

8.4 Újraminősítés és továbbképzés

A mentő személyzet újraminősítésére azért van szükség, hogy felfrissítsék a gyakorlati készségeiket és szaktudásukat. A műszaki mentés típusától függetlenül a készségeket csiszolgatni, gyakorolni kell a magas szintű készenlét fenntartása érdekében.

Folyamatosan új technológiákat és technikákat fejlesztenek ki, hogy megkönnyítsék, biztonságosabbá tegyék a műszaki mentési műveleteket. Az alapképzés után fontos lehetővé tenni a továbbképzést is. A csapatoknak meg kell tanulniuk jobban együttműködni, míg az ötlet- és információcsere lehetővé teszi az ismeretek terjesztését a tapasztalt mentők körében. Az egyének készségeinek és a csapat kompetenciaszintje fenntartásának legjobb módja egy éves, készségekre alapuló teszt alkalmazása a kompetencia értékelése céljából, amely újbóli képzést is lehetővé tesz a problémás területeken.

8.5 Dokumentáció

Össze kell állítani az egyénnel, a csapattal és a felszereléssel, illetve a képzéssel és a ténylegesen bekövetkező rendkívüli eseményekkel kapcsolatos dokumentumokat.

Az egyénnel kapcsolatos feljegyzések

A csapatoknak feljegyzéseket kell készíteniük a képzésekkel kapcsolatban, ideértve a személyzet minden tagjának kezdeti képzését, tanúsítását, továbbképzését is. A dokumentumoknak tartalmazniuk kell a képzési órák számát, a bemutatott szakismereteket, az elvégzett, illetve a tesztelt készségeket. Az oktatók és a felügyelők értékelését is dokumentálni kell.

A csapattal kapcsolatos feljegyzések

A csapat egészére vonatkozó dokumentumokat is meg kell őrizni, ideértve a képzés típusára, a képzési órák számára, a használt felszerelésre, a költségekre vonatkozóakat is. Az új felszereléseket és technikákat, azok korlátozásaival és előnyeivel együtt, szintén dokumentálni kell. A személyzet tekintetében nyomon kell követni az elvégzett képzéseket, a felkészültségi szintet, illetve a sérüléseket.

Felszerelés

A legfontosabb felszerelésekről (többek között biztonsági felszerelés, pl. egyéni védőfelszerelés vagy mentő kötelek) naplót kell vezetni, amelyben feljegyzik a használatot, a javításokat, a problémákat, a cseréket. Ennek segítségével nyilvántartás készíthető arra az esetre, ha kérdések merülnek fel egy felszerelés használatával vagy biztonságával kapcsolatban.

A rendkívül eseményekkel kapcsolatos feljegyzések

Alapvető fontosságú, hogy a szervezetek minden műszaki mentést igénylő eseményt alaposan megvizsgáljanak és dokumentáljanak. Ez lehetővé teszi, hogy a csapatok megértsék, mi történt, illetve stratégiákat dolgozzanak ki a biztonság, a hatékonyság, a képzés eredményessége, illetve a jövőbeli eseményekre való felkészülés javítása érdekében.

Az említett nyilvántartásoknak két fontosabb célja van. Elsősorban, lehetővé teszik, hogy a csapatok megállapítsák a kiindulási szintet a készenléti kapacitás tekintetében, és így teljesítmény-alapú kritériumokat használjanak a műveletek javítása érdekében. Így felmérhetik az előrehaladást, és rendszeres időközönként végzett ellenőrzésekkel feltérképezhetik a fejlesztést igénylő területeket.

Másodsorban, a nyilvántartások dokumentációval is szolgálhatnak, amelyre igen nagy szükség van, ha a csapat működésével kapcsolatban jogi problémák merülnek fel.

8.6 Csapatmunka

A műszaki mentéssel kapcsolatos képzés keretében az egyik legfontosabb kihívást annak megtanítása képezi, hogy a mentők egy csapatként dolgozzanak. Nehézségek abban az esetben merülnek fel, ha az egyének azt tesznek, amit ők a legjobbnak találnak, gyakran egyedül dolgoznak, hatékonyságuk nem megfelelő, kockázatokat vállalnak. Akkor is problémák fordulhatnak elő, ha a mentők különböző vállalatoktól vagy szervezetektől érkeznek, és kénytelenek együtt dolgozni, anélkül, hogy korábban együtt gyakoroltak volna. Ezek a problémák csapatépítéssel küzdhetők le.

A műszaki mentési feladatok biztonságos és hatékony elvégzéséhez mindenkinek össze kell hangolnia erőfeszítéseit. A személyzet minden tagjának ismernie kell saját szerepét, illetve a csapaton belül ellátott feladatát. A szabványműveleti eljárásoknak vagy az irányelveknek világosan le kell írniuk minden egyes csapattag szerepeit és feladatait, beleértve a vezető felelősségeit is.

Fontos megjegyzés: a csapattagoknak folyamatosan képezniük kell magukat a csapatmunkához szükséges készségek továbbfejlesztése érdekében ahhoz, hogy képesek legyenek hatékony, eredményes egységként működni.

8.7 USAR kapacitásnövelési értékelési küldetés és jóváhagyás

Azon országok, amelyek segítséget szándékoznak kérni az USAR képességek növeléséhez, ezt a létrehozott USAR csapatok széles hálózatán keresztül tehetik meg. Az ilyen felkéréseket meg lehet tenni kétoldalúan vagy az INSARAG titkárságon keresztül, amely aztán a kérést megfontolásra az érdekelt donorországoknak továbbítja.

Annak érdekében, hogy a nemzeti USAR képesség-növelési folyamat részeként támogathassák az országokat és szervezeteket, ha ilyen felkérés beérkezik, az INSARAG titkársága előmozdítja az INSARAG USAR kapacitásnövelési értékelési küldetést egy kölcsönösen elfogadható időpontban, fogadó országbeli és globális USAR szakértőkkel, általában a donorok által vagy természetben finanszírozva, vagy a fogadó ország által támogatva. A titkárság az USAR Kapacitásfelmérés Módszertani Útmutatóval is rendelkezik az insarag.org oldalon, amely a kapacitásfelmérést végző országoknak nyújt segítséget.

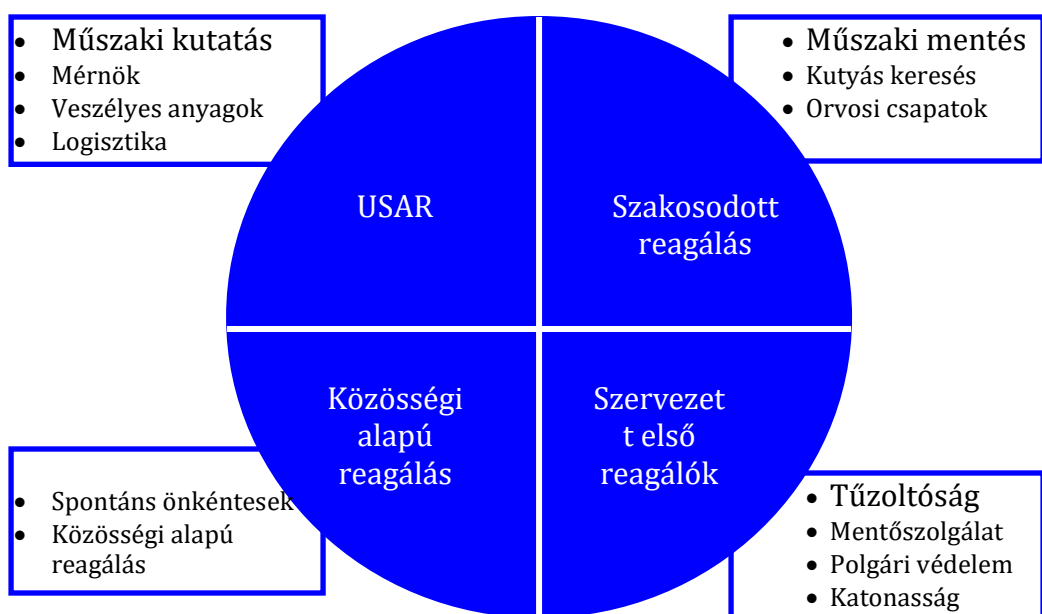
A küldetés alapvető célja az, hogy objektív visszacsatolást nyújtson a fogadó ország nemzeti USAR kapacitásának jelenlegi állapotáról, és konstruktív ajánlásokat nyújtson, összhangban az INSARAG Irányelvekkel. Az értékelés alapja az USARcsapat öt összetevője, ahogy azt az INSARAG irányelvek megkövetelik. A küldetés tartalmazhat egy sor interjút a kulcsfontosságú érintettekkel és néhány látogatást a megkívánt helyszínekre, valamint egy képességbemutató megtekintését a megállapítások megtételéhez. Az USAR Kapacitásfelmérés Módszertani Útmutatóval kapcsolatos további részletekért forduljanak az INSARAG titkársághoz az insarag@un.org oldalon.

2. rész: A nemzeti kapacitás kialakítása

9. Az USAR reagálási keret

Az INSARAG Irányelvekben foglalt meghatározás szerint „a városi kutatás és mentés (USAR) az összeomlott struktúrák alá szorult áldozatok biztonságos kimentésének folyamatára vonatkozik”. Ezekre a lépésekre szerkezeti összeomlással járó rendkívüli események, általában földrengés, ciklon vagy terrorista akciók után kerül sor.

Annak érdekében, hogy megértsük az összefüggéseket, fontos, hogy tudjuk, a mentés folyamatos a szerkezeti összeomlású események során. Ez a fogalom felöleli a mentés időrendi lépéseit, attól kezdve, hogy a járőkelők rohangálnak segítséget nyújtani az összeomlás azonnali következményeit enyhítendő, addig, hogy a helyi veszélyhelyzeti szolgálatok reagálnak percekben belül. Folytatódik azzal, hogy megérkeznek a regionális vagy nemzeti mentési erőforrások órákon belül. Majd a nemzetközi mentő csapatok reagálása következik napokkal az esemény után. A mentési reagálás során tett időrendi lépések alapján bemutatjuk az INSARAG reagálási keretét (RF) az 1. sz. ábrán.

1. ábra: Az USAR reagálási keret

Az INSARAG reagálási keret ábraszerűen bemutatja az összes reagálási szintet, kezdve a katasztrófát követő spontán, azonnali közösségi tevékenységektől, melyet kezdetben kiegészítenek a helyi veszélyhelyzeti szolgálatok és majd a nemzeti mentő csapatok. Végül bekövetkezik a nemzetközi USAR csapatok reagálása, melyek támogatják a nemzeti mentési erőfeszítéseket.

A reagálás minden egyes új szintje növeli a mentési képességet és az összképességet, de integrálódnia és támogatnia kell azt a reagálást, amely már működik a katasztrófánál. Annak érdekében, hogy gondoskodni lehessen az interoperabilitásról a reagálás különböző szintjei között, rendkívül fontos, hogy a munkagyakorlatok, a műszaki nyelvezet és az információ közősek legyenek, és megosszák azokat a teljes reagálási keretben. Az INSARAG Irányelvek, és konkrétan a II. kötet elfogadása támogatná a közös és megosztott keretet a reagálás minden szintjén. Ezért, az USAR RF-et alapként lehet használni, hogy létrehozzunk olyan alapelveket és munkagyakorlatokat, melyek a műveleti készenléteket, a kapacitásnövelést, a kiképzést és képességértékelést növelik minden szinten.

10. A nemzeti USAR kapacitás létrehozása

A helyi kutatási és mentési kapacitásnak nemzeti USAR kapacitássá való átalakításával kapcsolatos döntés megszületése után sok dolgot kell mérlegelni. A kezdeményezés előtt teljesen más értékelésre van szükség. A következő dolgokat kell figyelembe venni:

- Szüksége van-e az országnak az USAR kapacitásra?
- Milyen kapacitás szintet kell megcélózni?
- Milyen rendszereket és mechanizmusokat kell létrehozni az USAR kapacitás irányításához, monitorozásához és fejlesztéséhez?
- Milyen nemzeti jogszabályokat, szabályokat és előírásokat kell mérlegelni és kidolgozni?
- Kinek kell részt vennie a nemzeti kockázatértékelés elvégzésében?
- Hogyan terjeszthetjük ki a személyzet toborzását és megtartását az új pozíciókban?
- Milyen továbbképzésre van szükségük a csapattagoknak?
- Léteznek-e új, a résztvevő személyzetet érintő veszélyek?
- Hogyan lehet finanszírozni a kibővített csapatot?
- Hány csapattagra van szükség? Milyen redundancia modellt kell alkalmazni?
- Milyen felszerelésre lesz szüksége a csapatnak?

Az új tagok toborzása és a képzett tagok megtartása

A műszaki mentő csapat USAR csapattá való átalakítása gondos tervezést igényel az operatív és az adminisztratív követelmények teljesítésének biztosítása érdekében. Az igények értékelésének befejezése után a következő lépésben annak megfontolása, hogyan kell új tagokat toborozni, majd meg kell tervezni, hogyan kell megtartani őket.

A toborzási terv kidolgozásában fontos, hogy első lépésben felismerjük a csapat küldetésének megváltozását. Az USAR csapatnak a következő funkciókat kell ellátnia:

- Vezetés
- Kutatás
- Mentés
- Egészségügyi ellátás
- Logisztika

Itt nem szerepelnek ugyan, de ugyanennyire fontosak az okleveles statikus mérnökök, a veszélyes anyagokkal (HAZMAT) foglalkozó szakemberek, a kommunikációs szakemberek, az orvosok és egyéb egészségügyi személyzet, az állványozó szakemberek, a médiakapcsolatokért felelős szakemberek, és – ha belső reagálásra szánták – egy Fogadási/Indulási Központ (RDC) és/vagy a Helyszíni Műveleti Koordinációs Központ (OSOCC) működtetéséhez szükséges képzett személyzet. A RDC és az OSOCC meghatározását a G. melléklet tartalmazza. A két egység és a belső reakció folyamán való alkalmazásuk jobb megértése érdekében olvassa el az OSOCC Irányelveket.

A toborzási tervnek az alábbiakhoz szükséges személyzetre kell kiterjednie:

- A sérült vagy összeomlott struktúrákban végzett fizikai és műszaki kutatási és mentési műveletek;
- Keresőkutyákkal végzett kutatás, ha a meglévő csapat még nem rendelkezik ezzel a kapacitással;
- A műveleteket végző személyzet és a keresőkutyák orvosi ellátása;
- A romok alá szorult áldozatok orvosi ellátása;
- Felderítés végzése a károk és a szükségletek felméréséhez, illetve a LEMA-nak és/vagy az OSOCC-nak nyújtandó visszajelzéshez;
- A házak, épületek közműveinek értékelése/elzárása;
- Veszélyes anyagok felmérése/értékelése;
- A katasztrófavédelmi műveletek támogatásához azonnal szükséges önkormányzati épületek szerkezetének/a kapcsolódó veszélyek értékelése, illetve a sérült struktúrák stabilizálása, ideértve a struktúrában végzendő tevékenységekhez szükséges alátámasztást is.

10.1 Kapacitásnövelés

Az INSARAG hálózatot nagyon is ösztönzik, hogy segítsen a katasztrófa sújtotta országoknak kifejleszteni nemzeti USAR csapataik kapacitásnövelését. Ebben az összefüggésben a „nemzeti USAR csapat” fogalom olyan USAR csapatra utal, amelyet nemzeti szinten alkalmazna, de nem ösztönzik, hogy nemzetközileg bevessék. Ez lehet állami csapat vagy nem állami (civil) csapat. Az INSARAG felhasználta mind az IEC folyamatban, mind a tagok meglévő kapacitásnövelési programjaiban szerzett tapasztalatokat, hogy kifejlessze a javasolt szervezeti és műveleti szabványokat a nemzeti USAR csapatoknak annak érdekében, hogy ellássa a tagállamokat iránymutatással nemzeti USAR kapacitásaik kifejlesztéséhez.

Úgy tervezték meg az iránymutatást, hogy globálisan elfogadott szabványokat nyújtson a nemzeti USAR csapatoknak műveleti és szervezeti képességeik kifejlesztéséhez. Azáltal, hogy közös szabványokat terjesztenek elő a nemzeti USAR csapatoknak, az INSARAG hálózat célja, hogy irányvonalat mutasson a kapacitásnövelési erőfeszítésekhez, valamint növelje a nemzeti USAR csapatok interoperabilitását a nemzetközi csapatokkal súlyos veszélyhelyzetek során, országukon belül.

Továbbá, a javasolt szabványok a nemzeti USAR csapatoknak értékes eszköz nyújtanak az INSARAG közösségnek abban, hogy előmozdítsák és terjesszék az INSARAG Irányelveket és módszertant az USAR csapatok nagy többségének világszerte, amelyek nemzeti használatban vannak.

A nemzeti USAR csapatok szervezeti és műveleti iránymutatásait irányadó dokumentumként fejlesztették ki a nemzeti csapatok kapacitásának növeléséhez, hogy legyenek közös műveleti szabványok a világban. A nemzetközi INSARAG minősítésű USAR csapatokkal rendelkező országokat erősen ösztönzik arra, hogy segítsék a fejlődő országokban lévő csapatok kapacitásnövelési folyamatát, és nyújtsanak iránymutatást más nemzeti csapatoknak országaikban.

Az USAR kapacitást kialakító országokat arra ösztönzik, hogy fogadják el a (a megfelelő szinten) az INSARAG szervezeti és műveleti iránymutatásait a nemzeti USAR csapatok kapacitásnövelésére vonatkozóan mint célkitűzést nemzeti USAR csapataik számára, és fogadják el a megfelelő folyamatokat ezen szabványok elérésének megerősítéséhez. Első lépésben a csapatokat határozottan arra ösztönzik, hogy saját maguk mérjék fel a nemzeti USAR csapat kapacitását a C. mellékletben szereplő ellenőrző lista alapján.

Ezeket a folyamatokat és lépéseket az alábbi 2. ábra szemlélteti.

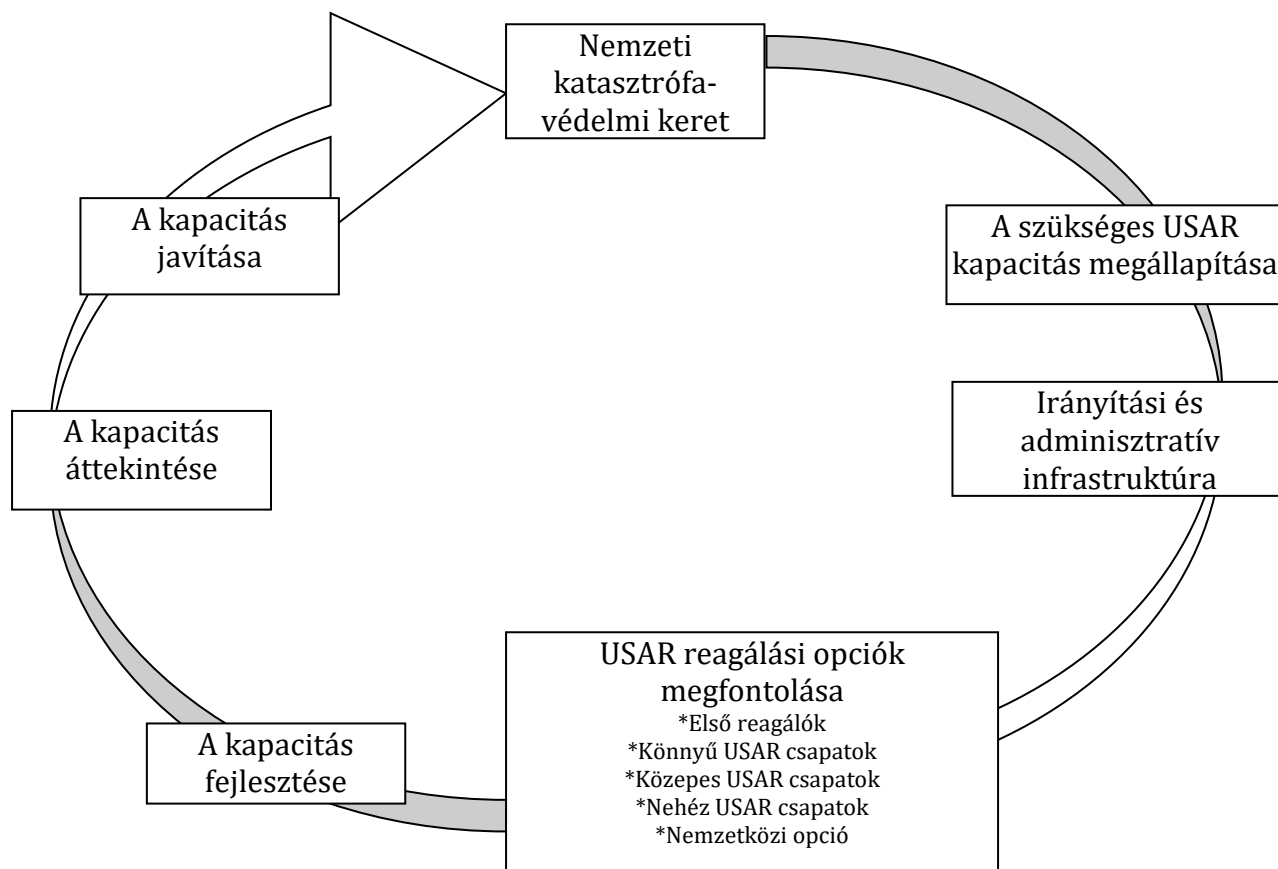
10.2 Nemzeti felelősség

A nemzeti USAR kapacitás elérésének megerősítése az érintett ország nemzeti hatóságainak felelőssége.

Miután a nemzeti hatóságok elismerik az USAR csapatot, az INSARAG politikai fókuszpontjának értesítenie kell az INSARAG titkárságát. Az INSARAG titkárság nyilvántartásba veszi ezt a csapatot az USAR Nyilvántartásban, mint könnyű, közepes vagy nehéz felszerelésű „nemzetileg minősített USAR csapat”.

Ha egy kormány támogatást szándékozik kérni ehhez a folyamathoz, kapcsolatba léphet az INSARAG titkárságával vagy az INSARAG regionális csoporttal további tanácsért.

Fontos megjegyzés: Bármely külső megerősítés önkéntes, opcionális és kiegészítő a nemzeti folyamatokat illetően, és nem szabad összekeverni az INSARAG IEC folyamattal. Olyan USAR csapatnak, amelyet nemzetközileg terveznek bevetni, az INSARAG IEC folyamat marad az egyetlen minősítési rendszer.

2. ábra: Az USAR fejlesztési ciklus

11. A nemzeti USAR vezetési és igazgatási infrastruktúra

Mihelyt a megfelelő kormányhivatalnokok (nemzeti, regionális és/vagy helyi) megállapították az USAR kapacitás iránti igényt, meg kell kezdeni a tervezést a szükséges USAR kapacitás szintjének megfelelően. Az erőforrás kialakítására irányuló munka megkezdése után a governmentnak át kell alakítania a katasztrófavédelemre vonatkozó jogi keretet, hogy az magába foglalja a javasolt USAR kapacitás irányítási, igazgatási és felhasználási infrastruktúráját is.

Megalakulása után az USAR kapacitás fejlesztésével foglalkozó csoportnak ki kell dolgoznia mind az igazgatási, mind a pénzügyi igazgatási eszközöket az USAR kapacitást illetően. Ezek a dokumentumok:

- Meghatározzák a szakpolitikát és az eljárásokat.
- Gondoskodnak a kezdeti vagy induló finanszírozásról az USAR katasztrófa-reagálás előkészületei céljából.
- Gondoskodnak a folyamatos finanszírozásról, amelynek elégségesnek kell lennie, hogy lehetővé tegye az USAR kapacitás magas szinten tartását és a műveleti készenlét feltételeit.
- Az adminisztrációs és pénzügyi dokumentumoknak meg kell határozniuk az alábbiakat is:
 - A vezetői és adminisztrációs beosztások kötelességei és feladatai
 - A szervezeti kötelességek és szerepek
 - Az a folyamat, melynek révén az USAR csapat az éves finanszírozást intézi
 - A nyilvántartás-kezelési folyamatok
 - Hogyan vetnek számot az ingatlanl?
 - Hogyan válogatják ki az új tagokat?
 - Hogyan kapják meg a tagok a kezdeti kiképzést?
 - A folytonos kiképzés, melyre azért van szükség, hogy a tagok fenntartsák műveleti készenlétüket.

Mihelyt a hatékony irányítás és igazgatás megteremtődött, a többi reagálási opciót is figyelembe kell venni:

- A kiválasztott megközelítésnek mind a valószínű mentéseken kell alapulnia (számuk és nehézségük foka), melyekre katasztrófák esetén szükség van, mind azon, hogy a megfelelő eszközt szerzik be, a megfelelő személyeket toborozzák és képzik ki (kezdeti és folyamatos).
- Egy katasztrófa után a megmentett személyek többsége könnyebben szorult be, és ezért kihozhatóak az elsődleges beavatkozók és könnyű csapatok által, melyek gyorsan rendelkezésre állnak helyileg és a kárhelyen. Ezért rendkívül fontos az összes reagálási szintet beépíteni a katasztrófavédelmi tervbe.
- Hacsak nincs szükség bonyolultabb és technikailag nehezebb mentésekre, nem kívánalom, hogy magasabb szintre fejlődjön föl és kifejlődjön egy technikailag képzettebb csapat.
- A jól felépített, közepes vagy nehéz felszereléssel rendelkező csapatokat költségesebb kifejleszteni és fenntartani, nekik magasabb szintű kiképzésre van szükségük, és nem lehet őket olyan gyorsan bevetni méreteiknél fogva (állomány és eszközök), összehasonlítva a könnyű csapatokkal.

Akárcsak a helyi műszaki mentő csapat kialakítása során, sokkal jobb fenntartani egy alacsonyabb szintű képességet hatékony, eredményes módon, mint kifejleszteni egy nagyobb kapacitású erőforrást, és nem lenni képes fenntartani a megkívánt képességeket és eszközszinteket.

A jól felépített csapatoknak megvan az előnye a kiképzetlen, spontán önkéntesekkel szemben úgy, hogy gondoskodnak a szervezett mentési képességről, így csökkentve a saját vagy az áldozatok sérülés- vagy halálveszélyét.

11.1 Az USAR akkreditációs rendszer

A nemzeti kapacitás fejlesztésének egyik legfontosabb vonatkozása az akkreditációs mechanizmus létrehozása, amely lehetővé teszi, hogy az ország hivatalosan az INSARAG előírásokhoz és útmutatáshoz hasonló követelményeket dolgozzon ki, alkalmazzon, monitorozzon és tartson tiszteletben a nemzeti USAR reagálási rendszerek kialakításában. Az USAR reagálási kerettel összhangban az alábbi módszertant kell alkalmazni.

Az első lépésben létre kell hozni egy dokumentumot, amely lehetővé teszi, hogy az ország meghatározza a legjobb akkreditációs rendszert a feltételeknek megfelelően, figyelembe véve az adott ország által előzőleg kidolgozott folyamatokból levont tanulságokat. Ebben a dokumentációban a legfontosabb, hogy az egész rendszer jobb monitorozását és fenntarthatóságát tükrözze.

Az alábbi ábra (amelyet az amerikai régió alapján dolgoztunk ki) egy fenntartható akkreditációs rendszer létrehozásának folyamatát szemlélteti:

1	2	3	4
- Tájékoztatás és tudatosítás - Jogi és politikai támogatás - Az akkreditáló entitás meghatározása - A műszaki bizottság létrehozása - Dokumentáció kidolgozása - Képzés	- Alkalmazás - Dokumentáció eljuttatása - Dokumentáció ellenőrzése - Ütemezés	- Az audit rendszere bevezetése - A kapacitás bizonyítására irányuló gyakorlatok, értékelés	- Az értékelési jelentésben szereplő akkreditált entitás elismerése - A hatóság általi akkreditálás - Akkreditációs okirat
NEMZETI KERET	MEGERŐSÍTÉS	AUDIT ÉS ÉRTÉKELÉS	AKKREDITÁCIÓ
ÚJBÓLI AKKREDITÁCIÓ			

1. szemléltetés: Az akkreditációs folyamat és a különböző kulcspontokon figyelembe veendő legfontosabb vonatkozások

A fenti folyamatok kialakításában használható módszertan és eljárásokat a D. melléklet tartalmazza.

Az egész folyamatban kiemelendő jelentős elem a „minősítés” szó (amely közelebb áll az INSARAG Irányelvekben foglalt követelményekhez) és a „tanúsítás” (amely a nemzeti akkreditációs rendszer egyik legfontosabb összetevője) szó jelentése közötti kulcsfontosságú különbség. A nemzeti hatóság – a vonatkozó jogszabályokkal, szabályozásokkal és elfogadott előírásokkal együtt – a legfelsőbb hatóság, amely megállapíthatja és tanúsíthatja a nemzeti csapatok standardjait vagy kompetenciáját, miután annak besorolása az INSARAG minősítési rendszereknek megfelelően vagy azokkal összhangban megtörtént. A tanúsítással kapcsolatos követelmények teljesítésének gyakoriságát kizárólag a nemzeti/helyi hatóság határozhatja meg.

11.2 A nemzeti kapacitás mechanizmus validálása

A fenti folyamatok és rendszerek működéséhez elengedhetetlen a nemzeti mechanizmus rendszeres időközönként történő tesztelése és validálása, mind helyi, mind nemzeti szinten. Ez olyan eszközökkel érhető el, mint például szcenárió tervezés, elméleti gyakorlatok, illetve a helyszíni bevetést feltételező gyakorlatok. Ezekben a tevékenységekben a legfontosabb döntéshozóknak és partnereknek, például a helyi közösségnek, a magánszervezeteknek (beleértve a nem kormányzati szervezeteket is) és a főbb kormányzati szerveknek is részt kell venniük. A teljesen kormány mechanizmusának bevezetésének és tesztelésének jelentősége a nemzeti veszélyhelyzeti mechanizmus validálásában elengedhetetlen az egész reagáls rendszer sikeréhez. Néhány folyamat esetében ezek a validálási gyakorlatok kiterjeszthetők úgy, hogy magukba foglalják az INSARAG regionális csoportját és a régió országait is.

Az INSARAG hálózat évente földrengés-szimulációs gyakorlatokat szervez a katasztrófaveszélyeztetett országokban annak céljából, hogy az INSARAG módszertant a nemzeti és nemzetközi reagáló szervezetek együtt gyakorolják. A katasztrófaveszélyeztetett országokat határozottan arra ösztönzik, hogy ilyen gyakorlatokat szervezzenek a nemzeti kapacitás fejlesztése részeként. Lásd az E. mellékletet.

11.3 Az USAR csapat felépítése, szervezése

Az INSARAG módszertan szerint az USAR csapatot lépésekben kell kialakítani, akárcsak az 1. részben bemutatott műszaki mentő csapat esetében. Ez csökkenti az alapképzési lehetőségek kihagyásának veszélyét, bővíti a csapattagok ismeretalapját, illetve előmozdítja a csapatépítést.

Az INSARAG módszertan határozottan azt javasolja, hogy a létrehozandó csapatnak az alapokkal kell kezdenie, és lentől felfelé kell építkeznie, nem fentről lefelé. Ezért egy új csapatnak mindaddig nem szabad megkezdenie a közepes vagy nehéz felszerelésű csapat kialakítását, amíg be nem mutatta, hogy rendelkezik az első reagálók, a szakosodott csapat, majd a könnyű felszerelésű csapat szintjén megkövetelt hozzáértéssel.

Az INSARAG módszer előírja, hogy az USAR csapatot előbb a nemzeti kormány hagyja jóvá, mielőtt azt külföldön bevetik. Ennek köszönhetően a csapat megértheti a mobilizáció, a műveletek és a visszavonás különböző aspektusait, mivel az ország határain belül már bevetésre kerül, mielőtt külföldön szembesülne a kihívásokkal.

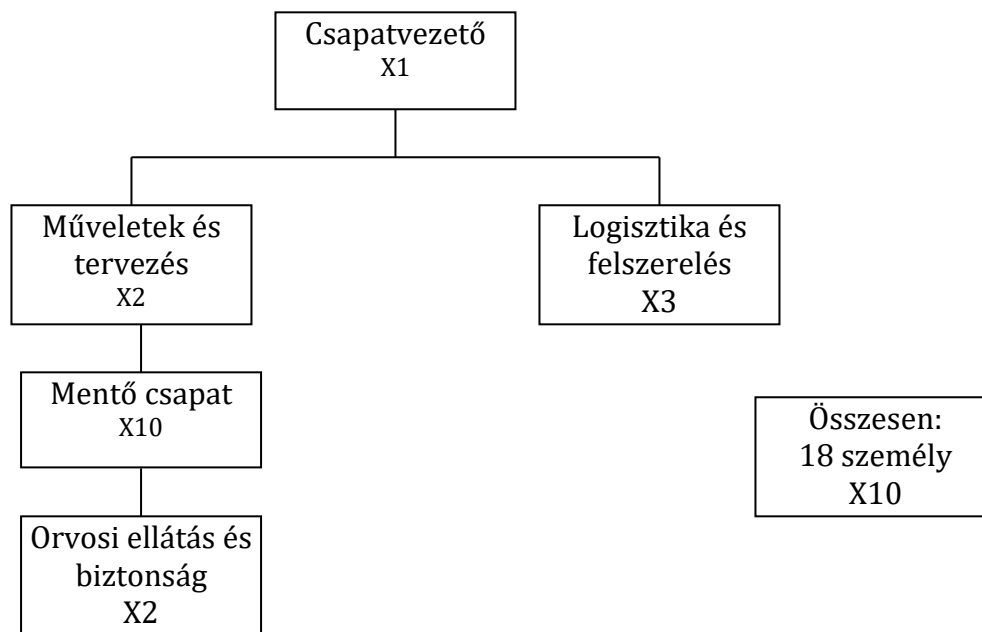
Szintén fontos megjegyezni, hogy csupán olyan nemzeti csapatok vethetők be külföldi humanitárius akciókban, amelyek elérték az INSARAG USAR minősítést.

11.4 Könnyű felszerelésű USAR csapatok

Egy nemzeti USAR csapat általában a könnyű felszerelésű USAR kapacitás szintjén kerül be a szervezetbe. Innen továbbléphet a kezdeti műszaki mentő csapat szintjére, és sok hasonló struktúrát használ. A könnyű felszerelésű USAR csapat feladatai a következők:

- Az érintett terület felderítése és felmérése;
- A veszélyek felismerése és intézkedések fogantatása a kockázati szint csökkentése érdekében;
- A közművek ellenőrzése;
- A veszélyes anyagok elszigetelése és megjelölése, ha ez biztonságosan elvégezhető;
- Felszíni kutatás és mentés;
- Az áldozatok egészségügyi ellátásának és kiszabadításának kezdeményezése;
- Az áldozatok összegyűjtésére szolgáló pontok létrehozása;
- A nemzetközi csapatok segítése annak érdekében, hogy a helyi veszélyhelyzet-kezelési intézkedésekbe integrálódhassanak.

A könnyű felszerelésű csapat szerkezetének alapja az, hogy felszíni mentési kapacitást kell fenntartania egy munkahelyen. A csapatnak képesnek kell lennie mentést végrehajtani a következő szerkezetekből: fa vagy könnyűfém komponensek, (fémmel) nem megerősített falazat, vályogtégla vagy nyers sár és bambusz. A logisztikai komponensnek képesnek kell lennie felállítani a műveleti bázist, beleértve a szálláshelyet, a vizesblokkot, szerszámjavítót, az étkezési és higiéniai létesítményeket. A kutatási összetevőnek legyen épületjelölési készlete és legyen képes felszíni/fizikai kutatásra. A csapat mentési komponensének legyen felszerelve kézi működtetésű vágóeszközökkel; kötelekkel és emelőrudakkal anyagok emeléséhez és sérült szerkezetek átáramasztásához, azok stabilizálására. Az egészségügyi komponensnek legyen életvédő felszerelése, hogy ellássa a csapatot (beleértve az esetleges keresőkutyákat) és a megmentett betegeket, beleértve a stabilizálást és a csomagolást.

3. ábra: Egy könnyű felszerelésű USAR csapat egyik lehetséges felépítését szemlélteti, amelyet a fejlesztése során lehet alkalmazni

A könnyű felszerelésű USAR csapat megköveteli, hogy legyen hozzáférés az erre a célra beosztott eszközkészlethez, amely kielégíti szükségleteit kiképzés és bevetés során. Ennek a készletnek tartalmaznia kell olyan eszközöket, amelyekkel fel lehet állítani és fenn lehet tartani a műveleti bázist, valamint minden más eszközt, amely szükséges ahhoz, hogy biztonságosan lehessen üzemelni saját műveleti szintjén. Az INSARAG Irányelvek F. melléklete tartalmazza a javasolt teljesítménykövetelményeket, képzést és felszerelést mindhárom USAR csapatszintre.

11.5 Közepes felszerelésű USAR csapatok

Egy közepes felszerelésű USAR csapat felöleli mind az öt komponenst, melyet az INSARAG Irányelvek megkövetelnek: vezetés, logisztika, kutatás, mentés és egészségügyi ellátás. A közepes felszerelésű USAR csapatoknak megvan az a képessége, hogy technikai kutatási és mentési műveleteket folytassanak le összeomlott és megroggyant szerkezetekben: nehézfa és/vagy megerősített falazatok, valamint olyan szerkezetek, melyeket szerkezeti acéllal erősítettek meg. Kötélzeti és emelési műveleteket is végre kell hajtaniuk. A közepes és a nehéz csapat közötti alapvető különbségek az alábbiak. A közepes felszerelésű USAR csapatnak:

- képesnek kell lennie egy munkahelyen dolgozni egy időben;
- képesnek kell lennie keresőkutyákkal kutatni vagy technikai kutatást folytatni;
- elegendő állománnyal kell rendelkeznie ahhoz, hogy képes legyen 24 órás műveletekre egy helyszínen (nem szükségszerűen ugyanazon a helyszínen; ezek változhatnak) akár hét napon keresztül;
- képesnek kell lennie orvosi ellátásban részesítenie a csapattagokat (beleértve a keresőkutyákat, ha vannak) és az áldozatokat, ha az érintett ország kormánya ezt engedélyezi.

Az 1. sz. táblázatban feltüntetett személyzeti szint képessé teszi az USAR csapatot arra, hogy 24-órás műveletet hajtson végre egy munkahelyen. További információkat az F. melléklet tartalmaz.

USAR komponens	Feladatok	Javasolt beosztások	Javasolt létszám (összesen 40)
Vezetés	Vezetés-irányítás	Csapatvezető	1
	Koordináció	Csapatvezető-helyettes	1
	Tervezés/követés	Tervezőtiszt	1
	Összeköttetés/Média/Jelentés	Összekötőtiszt	1
	Értékelés/Elemzés	Statikus mérnök	1
	Biztonság/Őrzésvédelem	Biztonsági tiszt	1
	RDC/OSOCC/UCC	Koordinációs tiszt	1
Kutatás	Műszaki kutatás	Műszaki kutatási szakértő	2
	Kutyás kutatás	Kutyakezelő	2
	HAZMAT értékelés	HAZMAT szakértő	2
Mentés	Áttörés és átszakítás, vágás, aládúcolás, műszaki kötélhasználat	Mentő csapat-vezető és mentési technikus	14 (2 csapat, 1 csapatvezetőből és 6 mentőből állnak)
	Emelés és mozgatás	Nehézkötélzet szakértő	2
Egészségügyi ellátás	Az orvosi csapat vezetése: az orvosi csapat koordinációja és igazgatása. Beépülés a helyi egészségügyi infrastruktúrába. A csapattagok (ideértve a kutyákat is) és az áldozatok gondozása.	Orvos	1
		Orvos, mentő, nővér	3
Logisztika	Műveleti bázis	Logisztikai csapatvezető	1
	Vízellátás	Szállítási szakértő	1
	Élelmiszer-ellátás	Logisztikus	1
	Szállítási kapacitás és üzemanyag-ellátás	Bázisvezető	2
	Kommunikáció	Kommunikációs szakértő	1

1. táblázat: A közepes felszerelésű USAR csapat fejlesztése során alkalmazható struktúrát szemlélteti

11.6 Nehéz felszerelésű USAR csapatok

A nehéz felszerelésű USAR csapat felöleli mind az öt komponenst, melyet az INSARAG Irányelvek megkövetelnek: vezetés, logisztika, kutatás, mentés és egészségügyi ellátás. A nehéz felszerelésű USAR csapatoknak megvan az a műveleti kapacitásuk, hogy összetett műszaki kutatási és mentési műveleteket végezzenek összeomlott és megroggyant szerkezetekben: vasbeton szerkezetek átvágása, áttörése, átszakítása, valamint az említett szerkezetek szétbontása emelési és kötélhasználati eljárásokkal. A közepes felszerelésű és a nehéz felszerelésű csapatok közötti legfontosabb különbségek az alábbiak. A nehéz USAR csapatoknak:

- egyidejűleg két helyszínen zajló műszaki munkához szükséges felszereléssel és személyzettel kell rendelkezniük. A második helyszín az a munkaterület, amelyre az USAR csapatnak külön személyzetet és felszerelést kell kijelölnie, és amelyhez független logisztikára van szükség. Általában az ilyen jellegű küldetések több mint 24 órát tartanak;
- képesnek kell lenniük mind keresőkutyákkal kutatni, mind technikai kutatást folytatni;
- technikailag képesnek kell lenniük átvágni olyan szerkezeti acélt, melyet tipikusan építkezésen használnak megerősítésként többemeletes szerkezetekben;
- képesnek kell lenniük nehézkötél-használati és emelési műveleteket végezni, valamint
- elegendő állománnyal és logisztikával kell rendelkezniük ahhoz, hogy képes legyen 24 órás műveletekre egy helyszínen (nem szükségszerűen ugyanazon a helyszínen; ezek változhatnak) akár tíz napon keresztül;
- képesnek kell lenniük orvosi ellátásban részesíteni a csapattagokat (beleértve a keresőkutyákat, ha vannak) és az áldozatokat, ha az érintett ország kormánya ezt engedélyezi.

Az F. melléklet leírja az egyes USAR kapacitás szintek esetében javasolt felszerelést.

USAR komponens	Feladatok	Javasolt beosztások	Javasolt létszám (összesen 59)
Vezetés	Vezetés-irányítás	Csapatvezető	1
	Koordináció	Csapatvezető-helyettes	1
	Tervezés	Tervezőtiszt	1
	Összeköttetés/Követés	Összekötőtiszt	1
	Média/Jelentés	Összekötőtiszt-helyettes	1
	Értékelés/Elemzés	Statikus mérnök	1
	Biztonság/Őrészvédelem	Biztonsági tiszt	1
	RDC/OSOCC/UCC	Koordinációs tiszt	1
Kutatás	Műszaki kutatás	Műszaki kutatási szakértő	2
	Kutyás kutatás	Kutyakezelő	2
	HAZMAT értékelés	HAZMAT szakértő	2
Mentés	Áttörés és átszakítás, vágás, aládúcolás, műszaki kötélhasználat	Mentő csapat-vezető és mentési technikus	28 (4 csapat, 1 csapatvezetőből és 6 mentőből állnak)
	Emelés és mozgatás	Nehézkötélzet szakértő	2
Egészségügyi ellátás	Az orvosi csapat vezetése: az orvosi csapat koordinációja és igazgatása. Beépülés a helyi egészségügyi infrastruktúrába. A csapattagok (ideértve a kutyákat is) és az áldozatok gondozása.	Orvos	2
		Mentő, nővér	4
Logisztika	Műveleti bázis	Logisztikai csapatvezető	1
	Vízellátás	Szállítási szakértő	1
	Élelmiszer-ellátás	Logisztikus	1
	Szállítási kapacitás és üzemanyag-ellátás	Bázisvezető	2
	Kommunikáció	Kommunikációs szakértő	1

2. táblázat: A nehéz felszerelésű USAR csapat fejlesztése során alkalmazható INSARAG struktúrát szemlélteti

12. Az USAR kiképzési és fejlesztési módszertan

Mind a kezdeti, mind a közös kiképzés és fejlesztés, illetve az újraengedélyeztetés kritikus jelentőségűek bármely helyi USAR kapacitásnövelési projekt sikeres megvalósításánál, és ki kell elégténnie a kapacitás összes komponensét.

Az USAR vezetési és igazgatási infrastruktúra felelős a szabványosított folyamat kifejlesztéséért, melyben meghatározzák a kiképzési szükségleteket.

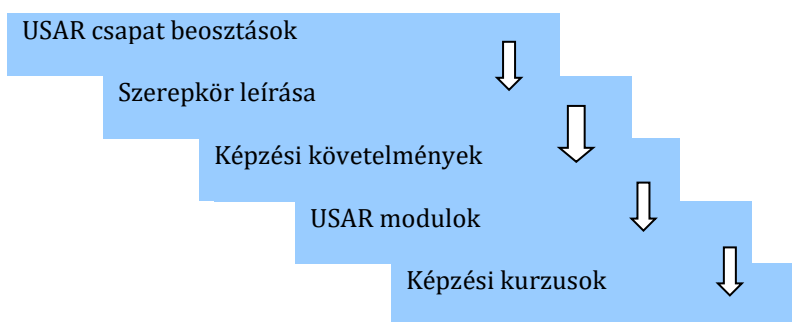
Ezekbe beletartozhat:

- A meglévő erőforrások, eljárások és kompetenciák meghatározása;
- Önértékelés a tényleges műveleti képesség meghatározása céljából;
- Hiányelemzés a kiképzési követelmények meghatározása céljából;
- A hatékony kiképzés előfeltételeinek meghatározása.

Ellentétben az USAR első reagálók egyetlen szerepével, az USAR csapatok fejlesztése megkívánja a különböző szerepben lévő emberek kiképzését, akik az USAR csapatot alkotják. Ezért annak érdekében, hogy támogassuk az USAR csapatok fejlődését világszerte, az INSARAG olyan kiképzési módszertant ajánl, amelyben a kiképzés össze van kapcsolva az egyénnek az USAR csapaton belül elfoglalt beosztásával.

Minden egyes funkcionális beosztást egy USAR csapaton belül meghatároztak, és szerepét kidolgozták. Ezek a szerepleírások közősek mindhárom USAR kapacitás szinten – olyan variációkkal, amelyek szükségesek ahhoz, hogy befogadják a különböző szintű képességet és tudást. További részletek a beosztás leírásokról az F. mellékletben találhatóak.

Az INSARAG ajánlja továbbá az alapképzési követelményeket, melyek össze vannak kötve a csapatbeosztásokkal és szerepleírásokkal az USAR csapatszerkezeten belül. A kiképzési követelmények USAR modulokba vannak csoportosítva, ami segítséget nyújt a szervezeteknek USAR kapacitásuk kifejlesztésében (4. ábra).

4. ábra: Az USAR képzési módszertan

Mielőtt az USAR csapat elkötelezné magát a nemzetközi bevetés mellett, meg kell értenie, hogy a külföldi küldetés nem csak kutatási és mentési tevékenységeket jelent. Nagyon sok esetben az USAR műveletek és a korai segítő tevékenységek kezdete egymásra tevődnek; az USAR csapatnak fel kell készülnie, hogy amennyiben lehetséges, a mobilizációja előtt is segítséget nyújtson a LEMA-nak.

Az USAR csapatnak – a támogató szervezettel folytatott konzultációt követően – a bevetés korai szakaszában meg kell határoznia, hogy képes lesz-e segítséget nyújtani a korai segítő műveletekben. Ha beleegyezik ebbe, tájékoztatnia kell az OSOCC vezetőjét arról, hogy miben és mennyi ideig tud segítséget nyújtani. Ennek alapján az OSOCC vezetője ütemezni tudja az ilyen jellegű tevékenységeket a LEMA-val.

Ezek a feladatok többek között az alábbiakat foglalják magukba:

- A helyzetet és az igényeket felmérő csapatok, beleértve a következőket is:
 - Infrastruktúra (utak, hidak)
 - Struktúrák
 - Koordináció
 - Tűzbiztonság
 - Kommunikáció
 - Elektromos energia
 - Vízellátás, csatornázás
 - Vízi létesítmények
- Élelmiszer- és vízelosztás
- Menedékek elosztása és építése
- A menekülttábor felmérése, ideértve az alábbiakat is:
 - Külső biztonság
 - Belső biztonság
 - Kockázatelemzés
- Vízellátás, higiénia értékelése, ideértve az alábbiakat is:
 - Rendszerintegritás
 - Egészségügyi kockázatelemzés
- Orvosi ellátás, ideértve az alábbiakat is:
 - Táplálkozás értékelése
 - Egészségügyi értékelés
 - Az orvosi infrastruktúra értékelése
 - Az orvosi ellátás biztosítása
- Donor központ, ideértve az alábbiakat is:
 - Tervezés
 - Fogadás
 - Elosztás
 - Vezetés
- OSOCC személyzet, ideértve az alábbiakat is:
 - RDC

- USAR koordinációs egység (UCC)
- Tervezés
- Műszaki információk
- Kapcsolattartás
- Korlátozott hatáskörű, gyakorlati képzés a helyi reagálók számára
- Logisztika, ideértve az alábbiakat is:
 - Repterek
 - Kikötők
 - Átszállási pontok
 - Teherkocsival történő közúti szállítás
 - Közutak
 - Raktárak

12.1 Az USAR csapat beosztásai

Az USAR csapatoknak különböző szerepeket kell ellátniuk a csapat felépítésében ahhoz, hogy hatékonyak lehessenek. Minden egyes funkcionális beosztást egy USAR csapaton belül meghatároztak, és szerepét kidolgozták (lásd az F. mellékletet). Ezek a szerepleírások közősek mindhárom USAR kapacitás szinten – olyan variációkkal, amelyek szükségesek ahhoz, hogy befogadják a különböző szintű képességet és tudást.

17 meghatározott szerep van az USAR csapatok öt komponensében:

USAR komponens	Szerep	Funkció
Vezetés	Csapatvezető	Vezetés-irányítás
	Csapatvezető-helyettes/műveleti tiszt	Koordináció/Műveletirányítás
	Tervezőtiszt	Tervezés
	Összekötőtiszt/ Összekötőtiszt-helyettes	Összeköttetés/Média/Jelentés/RDC/OSOCC/USAR műveleti sejt
	Statikus mérnök	Szerkezeti értékelés/elemzés
Kutatás	Biztonsági tiszt	Biztonság/őrzésvédelem
	Műszaki kutatási szakértő	Műszaki kutatás
	Keresőkutya kezelő	Kutyás keresés
	HAZMAT (veszélyes anyagok)	Hazmat értékelés
Mentés	Mentő csapat vezetője	Áttörés/átszakítás/vágás/dúcolás/taktikai kötélhasználat
	Mentő	Áttörés/átszakítás/vágás/dúcolás/taktikai kötélhasználat
	Nehézemelési szakértő	Emelés/mozgatás
Egészségügyi ellátás	Egészségügyi csapat vezetője (orvos)	Csapattagok ellátás (állomány/keresőkutyák)
	Mentő/ápoló	Betegellátás
Logisztika	A logisztikai csapat vezetője	Műveleti bázis irányítása/igazgatása
	Logisztikai szakértő	Élelmiszer- és vízellátás/bázistábor-műveletek/szállítási képesség/üzemanyag-ellátás
	Kommunikációs szakértő	Kommunikáció

3. táblázat: 17 meghatározott szerep az USAR csapatok öt komponense alapján

Nem minden csapatban lesz meg az összes meghatározott pozíció, és néhány csapatban több lesz, a csapatszerkezettől és a konkrét és helyi követelményektől, valamint attól függően, hogy az nehéz, közepes vagy könnyű csapat. Bár az is igaz, hogy saját országukban minden egyes leírt szerepet és funkciót következetesen végrehajtanak és teljesítenek a szabvány műveleti eljárások szerint.

12.2 Az USAR csapat képzési követelményei

A szerepleírási dokumentum részeként az F. melléklet ismerteti mind szerepspecifikus, mind az általános kiképzési követelmények részleteit minden egyes beosztáshoz az USAR csapatban.

Az ajánlott kiképzési követelmények teljesítmény-alapúak, és a Tanulási Kimenetelek és Teljesítménykritériumok szerint vannak leírva, amelyek meghatározzák azokat a minimumszintű kiképzési kimeneteket, amelyek megfelelőek az USAR állománynak a meghatározott szinteken.

Miután a kormány jóváhagyja az USAR csapatot a nemzeti reagálás keretében, alapos elemzést kell végezni annak megállapítása érdekében, hogy az adott csapatot beépítsék-e a kormánynak a szervezetek összeomlását okozó eseményekre való nemzetközi segítséggel kapcsolatos terveibe.

13. Következtetések

A kézikönyv segítséget kíván nyújtani azoknak az országoknak és USAR csapatoknak, amelyek éppen elkezdtek kialakítani az erőforrásokat, azoknak, illetve azoknak, amelyek a meglévő erőforrások megerősítésére törekednek. Ez a dokumentum nem leíró jellegű, hanem kiemeli az INSARAG hálózat tapasztalatait, amelyek alapján segítséget kíván nyújtani az USAR kapacitás fejlesztéséhez, vagyis az országoknak a saját igényeikhez kell igazítaniuk a kézikönyv tartalmát.

Az INSARAG hálózat üdvözli a saját kapacitásukat fejleszteni kívánó országokkal és USAR csapatokkal való jövőbeli munkát és konzultációt. További részletekért forduljon az INSARAG titkársághoz (insarag@un.org).

A. melléklet: A nemzeti USAR kapacitás fejlesztésének ütemterve

HELYI	Közösségi-alapú egyéni reagáló (önkéntes)			• A közösségi kockázatok/mentési igények felmérése • Speciális készségek kialakítása • Gondoskodik saját képzéséről
	Szervezett első reagálók			• Kollektív kockázatelemzés és az igények azonosítása • Erőforrások megszervezése és reagálási követelmények • A csapat típusának meghatározása • Speciális készségek és kompetenciák kialakítása • Képzési követelmények kidolgozása az INSARAG első reagálóknak szánt képzési csomag alapján
	Műszaki mentő csapat			• A szükséges műszaki- készségek típusának meghatározása (egy vagy több) • Erőforrások tervezése és megszervezése, fenntarthatóság • Speciális készségek és kompetenciák kialakítása • Jogszabályok, szabályozások, biztonsági keret kidolgozása
NEMZETI	↓ Nemzeti kapacitás			• A nemzeti igények meghatározása a kockázatelemzés alapján • A szükséges kapacitás és képességek meghatározása (az INSARAG Irányelvek alapján) • Erőforrások megszervezése, elosztása azoknak a kockázatelemzés alapján történő fejlesztéséhez • Politikai támogatás, elkötelezettség megszerzése • Jogszabályok, szabályozások, eszközök kidolgozása az előírások végrehajtása és kezelése • A nemzeti folyamatok, mechanizmusok, rendszerek létrehozása azok fenntartható módon történő irányítása és igazgatása céljából • Az akkreditációs rendszer létrehozása • A nemzeti veszélyhelyzet-kezelési rendszernek az INSARAG Irányelvekhez való igazítása • A kapacitás rendszeres időközönként történő validálására irányuló mechanizmus
	Könnyű felsz.	Közepes felsz.	Nehéz felsz.	
	↓			
NEMZETKÖZI	Nemzetközi USAR			• Azon képesség megállapítása, hogy a humanitárius segítséget nyújtson • Az INSARAG USAR hálózathoz való igazodás, csatlakozás • A nemzeti csapat minősítésének megfontolása, jelentkezés rá • A minősítési gyakorlatra való felkészülés megkezdése • Az INSARAG tevékenységek és kapacitás fejlesztéséhez való hozzájárulás, aktív szerep játszása ebben
	Közepes felsz.		Nehéz felsz.	
	INSARAG hálózat			

B. melléklet: Példák a speciális műszaki mentési képzésre

A kézikönyv a következő képzési szinteket határozza meg:

1. Alapszint: ez a szint képezi a rendkívüli események esetén műszaki kutatást és mentést végző szervezetek minimális kapacitását. A támogató zóna (vagy „hideg zóna”) a helyszín azon területe, amelyet nem érintenek az eseményekkel kapcsolatos veszélyek, és amely biztonságosan használható tervezésre és rendezésre. A műszaki mentő/USAR csapat valamennyi tagját ki kell képezni arra a szintre, hogy képes legyen biztonságosan dolgozni a hideg zónában.

2. Műveletek szintje: ez a szint a szervezet azon kapacitását képezi, hogy műszaki kutatást és mentést igénylő rendkívüli eseményekre reagáljon, azonosítsa a veszélyeket, mentő felszerelést használjon, az Irányelvekben leírt, korlátozott technikákat alkalmazzon a műszaki kutatás és mentés támogatásához, és részt vegyen ezekben. A tranzitzóna (vagy „meleg zóna”) a tilalmi zóna és a támogató zóna közötti terület. Ezen keresztül lépnek be a reagálók a tilalmi zónába, illetve ki onnan. A műszaki mentő/USAR csapat valamennyi tagját ki kell képezni arra a szintre, hogy képes legyen biztonságosan dolgozni a hideg és/vagy meleg zónában. Ebben a zónában megfelelő védőruházatot kell viselni.

3. Technikusi szint: ez a szint a szervezet azon kapacitását képezi, hogy műszaki kutatást és mentést igénylő rendkívüli eseményekre, illetve USAR eseményekre reagáljon, azonosítsa a veszélyeket, mentő felszerelést használjon, az Irányelvekben leírt, magasabb szintű technikákat alkalmazzon, amelyek a műszaki kutatási és mentési műveletek összehangolásához, elvégzéséhez és felügyeletéhez szükségesek. A tilalmi zóna (vagy „forró zóna”) az a terület, ahol a taktikai kutatási és mentési műveletek folynak. Itt a legmagasabb a sérülés/halálozás veszélye, kockázata. A műszaki mentő/USAR csapat valamennyi tagját ki kell képezni arra a szintre, hogy képes legyen biztonságosan dolgozni a hideg és/vagy meleg zónában. Ebben a zónában megfelelő védőruházatot és -felszerelést kell használni.

Kötéllel végzett mentés

A kötéltechnikák alapvető készségek, amelyek a mentési műveletek többségében is használhatók. A mentők többsége a kezdeti képzésből ismeri az alapvető kötélhasználati és csomózási technikákat.

A kötéltechnikák egy nap alatt megtaníthatók a mentést végzőknek. Ez olyan témákat fed le, mint például a kötél jellemzői, erőssége, az alapvető csomók, fémeszközök, a kötélhasználattal kapcsolatos veszélyek, a veszélyes, kerülendő kötéltechnikák. A műveletek szintje kiterjed a mentéshez használható kötéltechnikákra is. A mentőknek meg lehet tanítani az alapvető csörlőzési, kikötési, kötélerősítési, biztonsági technikákat, illetve egyszerű mechanikus emelő rendszereket. A kiegészítő műveleti technikák magukba foglalják a beteg betakarását, az alacsony szögben végzett vészkiürítést, az egyszerű felszedő műveleteket. Ez két nap alatt megtanítható.

A technikus szintű részletes program körülbelül egy hetet igényel, és a következőket fedi le: alapvető és magasabb szintű kikötési technikák, horgonyzási rendszerek, kötélerősítő rendszerek, egyszerű és összetett mechanikus emelő rendszerek, magasabb szintű beteg kiszabadítási eljárások, mentőágyas műveletek. Ez a rész magába foglalhatja az alacsonyan és a magasban végzett mentéseket is (pl. drótkötélpályás és tiroli rendszerek).

A szakemberképző tanfolyam a következőket tartalmazhatja: magasabb szintű technikák a helikopteres műveletekhez, létrával végzett műveletek, állványozási technikák, egyéb témák. Ez a szint gyakorlati, illetve oktatási tapasztalatot is megkövetel. A városi kötéltechnikákat is lehet oktatni olyan területek esetében, ahol a magasban végzett mentési műveletek a városi környezethez igazíthatók.

A tanfolyam lehetséges témái – példák:

- A tanfolyam célkitűzése
- A kötéllel végzett mentések története
- A kötéllel végzett mentés alkalmazása
- Mentési filozófia
- Biztonság
- Kötél típusok
- Felszerelés típusok
- Fémeszközök és műszaki felszerelés

- Kommunikáció
- Csomók, horgok, horgonyok
- Rögzítési és palánkolási technikák
- Egyszerű és összetett mechanikus emelő rendszerek
- Kötélerősítő technikák
- Hordágyas és kimentési technikák
- Alacsonyan végzett mentés
- Magasban végzett mentés
- Városi mentési műveletek
- Átvágási technikák
- Parancsnokság
- Önmentési technikák
- EMS és beteg ellátási szempontok
- Helikopteres műveletek

Személyi védőfelszerelés:

- Sisak
- Erős csizma
- Bőrkesztyű (lehetőleg nem tűzoltó kesztyűk)
- Heveder
- Ruházat (a terepnek és az időjárási feltételeknek megfelelő ruházat)

Zárt térből történő mentés

A zárt terek azok a területek, amelyeket nem terveztek emberi életvitelre, és korlátozott be- és kijárással rendelkeznek. Sok országban olyan nemzeti szabályozások léteznek, amelyek előírják, hogy az engedélyt igénylő, zárt térbe belépő mentőket megfelelő képzésben kell részesíteni, mielőtt részt vennének ilyen műveletekben.

A zárt térből történő mentési műveletek elsajátítása néhány órát vesz igénybe. Az ezzel kapcsolatos ismeretek a következőkre vonatkoznak: az alkalmazható szabályozásokkal kapcsolatos információk, az engedélyt igénylő terek felismerése, a zárt terekkel kapcsolatos veszélyek felismerése, a helyszín biztosításának módja, a zárt térből történő mentéshez rendelkezésre álló erőforrások, a zárt térbe való belépést megakadályozó feltételek.

A műveleti szintű képzésen a személyzet megtanulhatja a biztonságos belépési és mentési technikákat, a légkörfigyelő technikákat, illetve a veszélyek és kockázatok felmérésére alkalmas módszereket. A megfelelő operatív szint eléréséhez több napos képzésre van szükség.

A technikai szinten dolgozó személyzetet számos készséget és kockázatértékelési eljárást sajátíthat el.

Az ezen a szinten elsajátítható készségek: a betegek kimenekítése, speciális kiemelő rendszerek, kommunikációs rendszerek használata, a zárt térben történő események esetén felállított parancsnokság, a különböző zárt terek ismerete, légkörfigyelés, kockázatértékelés, ventilációs technikák.

A személyzet technikai szintű képzéséhez legalább 40 órára van szükség. A szakembereknek nagyon jól kell érteniük a zárt térben végzett műveletek tekintetében, illetve gyakorlati tapasztalattal kell rendelkezniük. A szakembereknek a technikus szakértelmével kell rendelkezniük, és tapasztaltnak kell lenniük a zárt terekkel kapcsolatos képzés, veszélyes anyagok, illetve egyéb kapcsolódó mentési területek vonatkozásában.

A tanfolyam lehetséges témái – példák:

- A zárt terek típusai
- Nemzeti szabályozások és előírások
- A veszélyek felismerése
- A helyszín biztosítása
- Erőforrások
- Légkörfigyelés
- Parancsnokság

- Behatolási technikák
- Kiemelő rendszerek
- Kötelek, fémeszközök és műszaki felszerelés
- Lezárási/megjelölési eljárások
- Légzőkészülék
- EMS és beteg ellátási szempontok
- Biztonság és túlélés

Személyi védőfelszerelés:

- Sisak
- Kesztyűk
- Munkacsizma
- Személyes védőruházat
- Heveder
- Térd-/könyökvédők
- Szemvédő felszerelés
- Önálló légzőberendezés/palackos légzőkészülék

Árokból történő mentés

Természetüknél fogva az árkok mélyebbek, mint szélesek. Sok mentő meghalt vagy megsérült, mert úgy hatolt be egy árokba, hogy azt nem dúcolták alá, és ezért összeomlott. Az ehhez kapcsolódó veszélyek felismerése körülbelül 2 óra alatt sajátítható el. A képzésnek a következőkre kell kiterjednie: a veszélyfelismerés alapjai, a helyszín biztosítása, a mentők biztonsága, az árokomlások típusai, további erőforrások, kezdeti intézkedések.

A műveleti szintű képzés több napot vesz igénybe, amely során a résztvevők ismereteket szereznek a mentő felszereléssel, a különböző típusú alátámasztásokkal, a helyszínen a csapat szabványműveleti eljárásaival összhangban történő biztosítására használt eszközökkel, a biztonsági behatolás módjával, egyéb támogató műveletekkel kapcsolatban.

A technikai szintű személyzetnek a következőket kell elsajátítania: különböző mentési eljárások, alátámasztási technikák, az áldozatok kimentésére szolgáló rendszerek, EMS és betegellátási ismeretek árkok beomlása esetén, a közművek ellenőrzése, hosszú távú műveleti készségek. A technikai szintű képzés körülbelül tíz napot vesz igénybe.

A szakembereknek jártasnak kell lenniük az árokból történő mentésekhez használható mentő felszerelések és technikák vonatkozásában, illetve gyakorlati és oktatási tapasztalattal kell rendelkezniük.

Az árokból történő mentéshez ugyanazokat a felszereléseket, mentési eljárásokat és készségeket kell használni, mint a zárt térből és az összeomlott struktúrákból történő mentéshez. Olyan képzést kell kidolgozni, amely mindkét szakterület elemeit tartalmazza.

A tanfolyam lehetséges témái – példák:

- Az árkokkal kapcsolatos veszélyek
- A helyszín biztosítása
- Biztonság
- Parancsnokság
- Felszerelés és erőforrások
- SOP-ok
- Alátámasztási technikák
- Kötelerősítés
- EMS ellátás
- Belépés és beteg kimentési technikák

Személyi védőfelszerelés:

- Sisak
- Kesztyűk

- Munkacsizma
- Személyes védőruházat
- Heveder
- Térd-/könyökvédők
- Szemvédő felszerelés
- Önálló légzőberendezés/palackos légzőkészülék
- Összehajtható lapát

Szerkezeti összeomlás

A szerkezeti összeomlás esetén végzett mentés nagyon hasonló technikákkal dolgozik, mint az árkokból és zárt terekből történő mentés. A szerkezeti összeomlással kapcsolatos veszélyek megismerése a következőkre kell kiterjednie: építmény típusok és az ezekhez kapcsolódó veszélyek, összeomlás típusok, a helyszín biztosításának módja, mikor kell segítséget hívni. Ez a képzés körülbelül nyolc órát vesz igénybe.

A műveleti szintű képzésnek a következőket is kell tartalmaznia: az áldozatoknak a felszíni romok közötti kutatása, alapstabilizálás, a közművek ellenőrzése, légkörfigyelés. Ez körülbelül két-három napot vesz igénybe.

A technikus szintű tanfolyam (amely kiterjed az alátámasztásra, az épületek stabilizálására, a mentő felszerelésre, a kutatási felszerelésre és műveletekre, az alagút építési és ásási technikákra, a betegellátásra) körülbelül öt napot vehet igénybe.

A szakembereknek jártasnak kell lenniük a különböző világítási és nehéz mentési technológiák használata, a veszélyek stabilizálása és mérséklése, illetve az USAR technikák összetevői terén.

A tanfolyam lehetséges témái – példák:

- Felmérés és irányítás
- Épület típusok
- Összeomlás típusok
- Kezdeti intézkedések
- A mentőket érintő veszélyek
- Kutatási alaptechnikák
- Magasabb szintű kutatási technikák
- Alátámasztási és stabilizálási technikák
- Az összeomlott szerkezetekből történő mentéshez használt felszerelés és technológiák
- EMS és betegellátás
- Biztonsági és pszichológiai hatás/a rendkívüli esemény okozta stresszel értékelése
- Beton- és acélelemek, illetve egyéb akadályok áttörése
- Alagút építési és ásási technikák
- A mentőket érintő veszélyek
- Nehéz építési felszereléssel végzett műveletek

Személyi védőfelszerelés:

- Sisak
- Kesztyűk
- Munkacsizma
- Személyes védőruházat
- Heveder
- Térd-/könyökvédők
- Szemvédő felszerelés
- Önálló légzőberendezés/palackos légzőkészülék
- Összehajtható lapát

Vízi mentés

Az egyik legveszélyesebb speciális mentés típus a vízi mentés. A vízi mentésen belül több szakterület is létezik. A mentők olyan eseményekkel szembesülhetnek, amelyek nyugodt vizeken, gyors vizeken, jégen vagy szörfölésre alkalmas vizeken fordulnak elő. A víz alatti mentés önálló szakterületnek számít, amelyet ez a kézikönyv nem tárgyal.

A tanfolyamokat mindegyik képzési szinten úgy kell összeállítani, hogy minden vízi mentés típussal vagy csak egy típussal foglalkozzanak (pl. kizárólag gyors vizeken történő mentés). A vízi veszélyekkel, a biztonsági problémákkal, a partról végzett mentési technikákkal kapcsolatos alapismeretek néhány óra alatt elsajátíthatók. A vízi mentés különböző típusai hasonló technikákat feltételeznek, de különböző veszélyekkel járnak együtt.

A műveleti szintű képzésnek a vízben vagy a jégen végzett mentési technikákat kell magába foglalnia. A mentőknek el kell sajátítaniuk a vízi mentési technikákat, és meg kell ismerniük a jéggel és az áramlatokkal kapcsolatos veszélyeket, a hipotermiával és EMS-vel kapcsolatos problémákat, a jégen végzett mentéshez szükséges felszerelést, a nyugodt vizek partjáról végzett mentési technikák. A tanfolyam körülbelül egy hetet vesz igénybe, de a személyzetnek tudnia kell úszni.

A technikus szintű képzés a vízi mentés valamennyi aspektusához, illetve a speciális mentési technikák (pl. az áldozatok kimentése csónakkal vagy helikopterrel) módjához kapcsolódik. Ez a képzés is körülbelül egy hetet vesz igénybe.

A szakemberképző szinten a vízi mentési technikák valamennyi vonatkozásával, a veszélyekkel kapcsolatos mélyreható ismereteket, illetve gyakorlati és oktatási tapasztalatot követelnek meg.

A tanfolyam lehetséges témái – példák:

- Vízi veszélyek
- A jég jellemzői, a kapcsolódó veszélyek
- A gyors folyású vizekkel kapcsolatos veszélyek, hidraulikus jellemzők
- Elérési technikák
- Dobási technikák
- Evezési technikák
- Haladási technikák
- Helikopter használata
- Hideg vízben való fulladás, hipotermia
- Önmentés, túlélési technikák
- Mentés, illetve helyreállítás
- Kutatási mintázatok, technikák
- Biztonság
- Parancsnokság
- Csónakos műveletek
- Áradások, emelkedő vizek
- Szennyezett víztestek
- A jégen történő mentéshez használt felszerelés, technikák
- A gyors vizeken történő mentéshez használt felszerelés, technikák
- Alapvető vízi biztonság
- Úszópróba

Személyi védőfelszerelés:

- Személyes úszóeszközök/mentőmellény
- Síp
- Kés vagy olló
- Elemlámpa
- Mentőkötél dobózsák
- Sisak
- Kesztyűk
- Szemüvegek
- Szárazföldi vagy vízi egyenruha
- Megfelelő lábbeli

C. melléklet: Kapacitásfelmérés ellenőrző lista a nemzeti USAR csapatok számára

KÉSZENLÉT	
1. USAR a nemzeti katasztrófavédelmi kereten belül	Megjegyzések
1.1 Az USAR kapacitás és tervezés iránti igényt bele kell foglalni a nemzeti és helyi veszélyhelyzet-kezelési és reagálási szerkezetbe és tervekbe.	
2. LEMA követelmények	
2.1. Az országnak legyen egy INSARAG politikai kapcsolattartója a Kormányban, melyhez az USAR csapatnak hozzáférése van.	
2.1.1 A Helyi Veszélyhelyzet-kezelési Hatóság (LEMA)/INSARAG politikai és műveleti kapcsolattartóknak képesnek kell lenniük hozzáférni és adatokkal szolgálni a Virturális Helyszíni Műveleti Koordinációs Központnak (VO).	
2.2 A LEMA-nak legyen olyan mechanizmusa, hogy mozgósíthassa a rendelkezésre álló USAR csapatokat a saját országban (pl. mozgósítási protokoll).	
2.3 A LEMA vezetnie és ellenőriznie kell a nemzeti USAR csapatok igénybevételének módjára vonatkozó eljárásokat.	
2.4 A LEMA-nak legyen olyan mechanizmusa és kapacitása, hogy fogadhasson és integrálhasson nemzetközi USAR csapatokat nemzeti USAR csapatokkal és más nemzeti reagálási erőforrásokkal, amikor felkérik erre.	
3. Adminisztráció	Megjegyzések
3.1. A nemzeti USAR csapatnak legyen részletes éves munka-, képzési és fenntartási terve.	
3.2. A nemzeti USAR csapatnak legyenek irányelvei, eljárásai és szabályai a funkcionális, műveleti és pénzügyi folyamatokra vonatkozóan.	
3.3. Ha a nemzeti USAR csapat teljesítménye függ a partnerekkel való együttműködéstől, legyenek neki hivatalos megállapodásai vagy mechanizmusai	
3.4 Ha a nemzeti kormány nem bocsátja rendelkezésre, az USAR-nak biztosítást és személyes védőeszközöket kell biztosítania a csapattagok számára.	
3.5 A nemzeti USAR csapatnak legyen felszerelés-beszerzési és karbantartási programja, amely segítségével a személyzet felkészülhet az USAR környezetben való munkához.	
3.6 A nemzeti USAR csapatnak legyen egy egészségmonitorozó és bevetés előtti szűrési programja (védőoltásokkal együtt) annak biztosítása érdekében, hogy a csapat zord körülmények között is képes ellátni a feladatait.	
4. Döntéshozatal	Megjegyzések
4.1. Legyen hatékony kommunikációs rendszer a nemzeti USAR csapat és a LEMA között, hogy gondoskodni lehessen az időbeni döntéshozatalról az aktiválásra, bevetésre, műveletekre, demobilizációra és utánpótlásra vonatkozóan.	
5. Az állomány biztosítása	Megjegyzések
5.1. Legyen egy jól időzített aktiválási folyamata az USAR csapattagokra vonatkozóan.	
5.2. A nemzeti USAR csapat tagjai kötelesek alávetni magukat egy éves egészségügyi vizsgálatnak és -szűrésnek, illetve minden egyes bevetés előtt.	
5.3. A nemzeti USAR csapat keresőkutyáit alá kell vetni az illetékes hatóság általi állatorvosi szűrési folyamatnak minden egyes bevetés előtt, illetve évente.	Nem alkalmazható a könnyű felszerelésű USAR csapatokra.
6. Az USAR csapat szerkezete	Megjegyzések
6.1. A nemzeti USAR csapat szervezetének legyen olyan felépítése, mint ahogyan azt az INSARAG Irányelvek ajánlják:	
6.1.1 Vezetés	
6.1.2 Logisztika	
6.1.3 Kutatás	
6.1.4 Mentés	
6.1.5 Egészségügyi ellátás	
6.2. A nemzeti USAR csapat köteles bírni egyértelműen körülhatárolt munkabeosztásokkal és feladatkörökkel.	

6.3. A nemzeti USAR csapatnak legyen elégséges állománya szervezetében, hogy folyamatosan működhessen, mint ahogyan azt az INSARAG Irányelvek ajánlják. (Nehéz USAR csapat: 24-órás működés 10 napon át 2 munkahelyen egy időben; Közepes USAR csapat 24-órás működés 7 napon át 1 helyszínen; Könnyű USAR csapat: 12-órás működés 3 napon át 1 helyszínen)	
6.4. A nemzeti USAR csapat legyen önfenntartó abban a bevetési időtartamban, mint ahogyan azt az INSARAG Irányelvek ajánlják.	
7. Kiképzés	Megjegyzések
7.1. A nemzeti USAR csapatnak legyen kiképzési programja és folyamatos kapacitás fenntartási programja, amely előkészíti és felszereli az állományt, hogy az egy USAR környezetben tudjon működni.	
7.2. A nemzeti USAR csapatnak képesnek kell lennie arra, hogy megfelelően tudjon együttműködni más USAR csapatokkal ugyanazon veszélyhelyzet során az alábbi esetekben:	
7.2.1. Más USAR csapatok, beleértve adott esetben a segítséget nyújtó nemzetközi USAR csapatokat is.	
7.2.2. Más USAR csapatok, melyek támogatást/speciális eszközt kérnek.	
7.2.3. Más USAR csapatok, melyek azt kérik, hogy a csapat egy része segítse őket, úgy hogy a csapatot meg kell osztani, és a másik csapat mellett kell dolgozni.	
7.2.4. Integrálódnak és együtt dolgoznak más veszélyhelyzeti szolgálatokkal a műveletek során.	
7.3. A nemzeti USAR csapat legyen kiképezve arra, hogy együttműködjön a LEMA-val a helyi eseménykezelési eljárással összhangban.	
7.4. Az USAR csapat és állomány kiképzési nyilvántartását napra készen és rendszeresen karban kell tartani.	
7.5. A nemzeti USAR csapat köteles bírni olyan kiképzési programmal, amely előkészíti és felszereli a csapat keresőkutyáit, ha vannak.	
7.6. A nemzeti USAR csapat köteles rendszeresen megszervezni egy gyakorlatot a LEMA-val együtt, ha szükséges, együtt más USAR csapatokkal együtt.	
8. Híradás és technika	Megjegyzések
8.1. A nemzeti USAR csapatnak legyen olyan híradórendszere, mely képes kommunikálni:	
8.1.1 Belsőleg (az USAR csapat tagjai egymás között)	
8.1.2 Külsőleg (a reagálásban résztvevő más USAR csapatokkal)	
8.1.3 Külsőleg (az USAR csapaton kívül, az érintett országon belül)	
8.2. A nemzeti USAR csapatnak tudnia kell használni a GPS-technikát vagy legyen képes alkalmazni azt (térképezés és koordináta-rendszer).	
9. Dokumentáció	Megjegyzések
9.1. Legyen egy olyan rendszer, amellyel gondoskodni lehet az összes nemzeti USAR csapattag alábbi személyi dokumentációjáról:	
9.1.1 Érvényes nemzeti személyi azonosító okmány	
9.1.2 Érvényes dokumentáció, mellyel támogatni lehet a klinikai praxishoz való jogot a csapat egészségügyi állománya részére, ha van ilyen	
9.1.3 Aktuális oltási feljegyzések	
9.1.4 Érvényes keresőkutya egészségügyi bizonyítványok / mikrochip-nyilvántartás	
9.2. A nemzeti USAR csapatvezetésnek legyen meg az alábbi csapattagdokumentációja:	
9.2.1 A USAR csapat személyi nyilvántartása/ szervezeti ábra	
9.2.2 USAR csapat tényközlőlap	
9.2.3 Veszélyhelyzeti kapcsolatok részletei a csapattagokra vonatkozóan	
9.2.4 Eszköznyilvántartás, beleértve a híradóeszközöket és a munkafrekvenciákat	
9.2.5 Veszélyes áruk jegyzéke, beleértve mindegyik termék biztonsági lapját (pl. MSDS – Material Safety Data Sheet: anyagbiztonsági adatlap)	
9.2.6 Az ellenőrzött anyagok jegyzéke (pl. gyógyszerek), csatolva a hivatalos dokumentumot, melyet az illetékes hatóság aláírt	
9.2.7 A csapat keresőkutyáinak jegyzéke (nevek, életkor, faj, nem, bizonyítványok stb.)	
9.3. A nemzeti USAR csapatnak legyenek szabványosított eljárásai, melyek lefedik az alábbiakat	
9.3.1 Kommunikáció	
9.3.2 Veszélyhelyzeti kimenekítés	
9.3.3. Veszélyhelyzeti egészségügyi kimenekítés	

9.3.4 Műveletek	
9.3.5 Biztonság és őrzésvédelem	
9.3.6 Logisztika	
9.3.7 Szállítás	
9.3.8. Mozgósítás és visszavonás	
MOZGÓSÍTÁS ÉS MEGÉRKEZÉS AZ ÉRINTETT HELYSZÍNRE	
10. Aktiválás és mozgósítás	
10.1. A nemzeti USAR csapatnak legyen meg az a kapacitása, hogy 4 órán belül be lehessen vetni, az aktiválás után, egy helyi/nemzeti veszélyhelyzetben	
10.2. A nemzeti USAR csapat tényközlőlapját ki kell tölteni.	
10.3. A nemzeti USAR csapat vezetésének legyen olyan rendszere, amellyel figyelemmel kísérheti és fenntarthatja az eszközöket a bevetés előtt, alatt és után.	
10.4. A nemzeti USAR csapat vezetésének legyen olyan eljárása, mellyel információt gyűjthet a veszélyhelyzetre vonatkozóan és tájékoztathatja a csapattagokat az alábbiakról:	
10.4.1 Az aktuális helyzet, beleértve a szerkezeti jellemzőket	
10.4.2 Időjárás	
10.4.3 Biztonság és őrzésvédelem, beleértve a potenciális veszélyeket, pl. HAZMAT	
10.4.4 Veszélyhelyzeti jelzés és spontán kimenekítés	
10.4.5 Egészségügyi és jóléti ügyek	
10.4.6 Különleges vagy szokatlan megfontolások	
10.5 A nemzeti USAR csapatnak egy rendszert kell bevezetnie a bevetésen résztvevő csapattagok orvosi szűrésére	
11. Műveleti bázis (BoO)	Megjegyzések
11.1. A nemzeti USAR csapat köteles megfelelő helyszínt kiválasztani a BoO-nak, együttműködve a LEMA-val.	
11.2. A nemzeti USAR csapat BoO-ja biztosítsa az alábbi összetevők megvalósítását:	
11.2.1 A műveleti bázis igazgatása	
11.2.2. Fedél (szállás) az állománynak és az eszközöknek	
11.2.3. Biztonság és őrzésvédelem	
11.2.4 Kommunikáció	
11.2.5. Egészségügyi állomás a saját állománynak és a keresőkutyáknak	
11.2.6 Élelmiszer és víz	
11.2.7 Egészségügyi viszonyok és higiénia	
11.2.8 Keresőkutyák területe	
11.2.9 Eszköz-karbantartási és -javítási terület	
11.2.10 Hulladékkezelés	
USAR MŰVELETEK	
12. Műveleti koordináció és tervezés	Megjegyzések
12.1. A nemzeti USAR csapat köteles felkészített állományt és elkülönített eszközöket fenntartani, hogy együttműködjön a LEMA szerkezetével, a nemzetközi USARcsapatokkal vagy más nemzetközi szereplőkkel, ahogy helyénvaló.	
12.2. A nemzeti USAR csapat köteles kezdeti értékelést folytatnia katasztrófa következményeiről és megosztania az információt a LEMA-val.	
12.3. A nemzeti USAR csapat egészségügyi vezetésének össze kell hangolnia tevékenységeit az illetékes helyi egészségügyi hatóságokkal, beleértve:	
12.3.1 A helyi egészségügyi erőforrások rendelkezésre állását (beleértve az állatorvost, ha ez alkalmazható), hogy támogassa az USAR egészségügyi tevékenységeket;	
12.3.2 Sérültátadási és szállítási eljárás	
12.3.3 Elhunytkezelési eljárás a LEMA utasításai szerint;	
12.4 A nemzeti USAR csapat vezetésének legyen egy folyamatos vezetési-irányítási rendszere a teljes műveleti helyszínei fölött.	
12.5 A nemzeti USAR csapat köteles veszélyhelyzeti tervezést folytatni tekintettel a lehetséges új feladatszabásokra.	
13. Műveleti kapacitás	Megjegyzések
13.1. A nemzeti USAR csapat köteles olyan rendszert üzemeltetni, amellyel nyomon tudja követni saját állományát minden időben.	
13.2. A nemzeti USAR csapat köteles naprakészen tartania műveleti tervét, szükség szerint.	

14. Területfelderítés				Megjegyzések
14.1. A nemzeti USAR csapat köteles információt gyűjteni az érintett lakosságról.				
14.2. A nemzeti USAR csapatnak legyen meg az a képessége, hogy szerkezeti értékelést hajtson végre.				
14.3. A nemzeti USAR csapat köteles veszélymeghatározást és kockázatértékelést folytatni, és az eredményeket megosztani a LEMA-val (egészségügyi ügyek, környezeti veszélyek, elektromosság, biztonság és másodlagos veszélyek).				
14.4. A nemzeti USAR csapat köteles alkalmazni az INSARAG jelzési rendszerét.				
14.5 The national USAR team shall ensure that deploying area recon teams have the appropriate level of medical support.				
15. Kutatási műveletek				Megjegyzések
* A közepes USAR csapatok bármelyik kutatási technikát alkalmazhatják.				
15.1. A nemzeti USAR csapat köteles magával vinni a megfelelő kutatóeszközt a BoO-ról a műveletek helyszínére, a rendelkezésre álló információ alapján.				
15.2. A nemzeti USAR csapat köteles biztonságosan lefolytatni a kutatási műveleteket szűk, zárt térben.				
15.3. A nemzeti USAR csapat köteles keresőkutyákat* alkalmazni az áldozatfelderítési szakaszban.				
15.4. A keresőkutyás* csapatok legyenek képesek meghatározni a romok által betemetett áldozatokat.				
15.5. A nemzeti USAR csapat köteles technikai kutatási* műveleteket folytatni, kamerák és hallgatóeszközök alkalmazásával az áldozat-helymeghatározási fázisban.				
16. Mentési műveletek				Megjegyzések
<i>A nehéz USAR csapatok számára a helyszíneknek ésszerű távolságra kell lenniük ahhoz, hogy külön irányítást kívánjanak meg, és ezért további logisztikai támogatást igényeljenek.</i>				
<i>A közepes és könnyű USAR csapatok számára nem kívánalom a két helyszínen való folyamatos munka.</i>				
16.1. A nemzeti USAR csapat köteles biztonságosan lefolytatni a mentési műveleteket szűk, zárt térben.				
16.2. A nemzeti USAR csapat köteles magával vinni a megfelelő mentőeszközöket a BoO-ról a műveletek helyszínére, a rendelkezésre álló információ alapján.				
16.3. A nemzeti USAR csapat köteles bemutatni azon kapacitását, hogy át tud vágni, törni és hatolni betonfalakon, földemeken, oszlopokon és gerendákon, szerkezeti acélon, megerősítő rudakon, épületfán és épülettartalon (az alábbi táblázatban szereplő méretek szerint):				
Leírás	Nehéz felszerelésű USAR csapat	Közepes felszerelésű USAR csapat	Könnyű felszerelésű USAR csapat	Megjegyzések
Betonfalak és -földemek	300 mm	150 mm	*	
Betonoszlopok és -gerendák	450 mm	300 mm	*	
Szerkezeti acél	6 mm	4 mm	n/a	
Megerősítő acél (Rebar)	20 mm	10 mm	*	
Épületfa	600 mm	450 mm	*	
16.4.1 Behatolni üres térbe függőlegesen fej fölé:				
16.4.2 Behatolni üres térbe függőlegesen oldalirányba				
16.4.3 Behatolni üres térbe függőlegesen lefelé „piszkos” technikát alkalmazva (hagyva, hogy a törmelék az üres térbe essen)				
16.4.4 Behatolni üres térbe függőlegesen lefelé „tiszta” technikát alkalmazva (meggátolva, hogy a törmelék az üres térbe essen)				
16.4. A nemzeti USAR csapat köteles bemutatni a szerkezeti betonoszlopoknál és gerendáknál a kötélhasználatot, az emelést és a mozgatást mint a rétegeltávolítási művelet részét (l. a táblázatban a méreteket), az alábbiakat alkalmazva:				
16.4.1 Pneumatikus emelőeszköz				
16.4.2 Hidraulikus emelőeszköz				
16.4.3 Csörlő				
16.4.4 Egyéb kéziszerszámok				
16.4.5 Daru és/vagy egyéb nehéz gép				

Leírás	Nehéz felszerelésű USAR csapat	Közepes felszerelésű USAR csapat	Könnyű felszerelésű USAR csapat	Megjegyzések
Kézi	2,5 metrikus tonna (M/T)	1 metrikus tonna	n/a	
Mechanikus	20 metrikus tonna (M/T)	12 metrikus tonna	n/a	
16.5. A nemzeti USAR csapat köteles bemutatni azon kapacitását, hogy elemezni tudja, és stabilizáló műveleteket tud folytatni strukturális elemeknél az alábbiak szerint:				
16.5.1. Hasítás és ékek használata				
16.5.2. Ablak/ajtó stabilizálása				
16.5.3. Függőleges stabilizálás				
16.5.4. Átlós stabilizálás				
16.5.5. Vízszintes stabilizálás				
16.6. A nemzeti USAR csapat köteles bemutatni technikai kötélhasználati képességét:				
16.6.1. Építeni és alkalmazni egy függőleges emelő és leeresztő rendszert				
16.6.2. Egy olyan rendszert építeni, amely lehetővé teszi a teher mozgását (beleértve az áldozatokat) magasból oldalirányban, biztonságos helyre, lentre.				
17. Egészségügyi ellátás				Megjegyzések
17.1. A nemzeti USAR csapatnak legyen meg azon kapacitása, hogy veszélyhelyzeti egészségügyi ellátást nyújtson összeomlott szerkezeteknél, beleértve a szűk, zárt teret a behatolás időpontjától számítva, a kiszabadítás alatt, az átadás idejéig.				
17.2. Egészségügyi ellátásnak rendelkezésre kell állnia az USAR csapat tagjai számára.				
17.2.1 Elsődleges ellátás				
17.2.2 Veszélyhelyzeti egészségügyi ellátás				
17.2.3 Egészségügyi monitoring				
17.2.4 A keresőkutyák veszélyhelyzeti állatorvosi ellátása, együttműködve kezelőikkel, ha ez alkalmazható				
17.3. A nemzeti USAR csapatnak legyen eljárása a súlyos sérüléssel vagy halállal kapcsolatban csapattagok között.				
17.4. A nemzeti USAR csapat köteles alkalmazni az egészségügyi eseménynaplót.				
18. Biztonsági megfontolások				
18.1. A nemzeti USAR csapat helyesen alkalmazza az INSARAG jelzési rendszert.				
18.2. A nemzeti USAR csapat tagjai kötelesek viselni a megfelelő személyi védőeszközöket, ahogy azt a helyzet megkívánja.				
18.3. A nemzeti USAR csapat köteles felállítani egy biztonsági monitoringrendszert és dokumentációs rendszert a helyszínen.				
19. Visszavonási-kimeneteli stratégia				
19.1. A nemzeti USAR csapat köteles összehangolni elutazását a LEMA-val.				
19.2. A nemzeti USAR csapat követi az előírt USAR csapat-visszavonási folyamatot.				
19.3. A nemzeti USAR csapat köteles követni egy meghatározott eljárást, amikor bizonyos anyagokat adományoz.				
19.4. A nemzeti USAR csapat köteles lebontani a BoO-t elindulás előtt.				
19.5. A nemzeti USAR csapat a visszavonást követő 30 napon belül köteles benyújtani egy összefoglaló jelentést a LEMA-nak.				

D. melléklet: Példa a nemzeti USAR akkreditációs rendszer létrehozására

Megjegyzés: az amerikai régió alapján.

1. A Nemzeti Kockázatkezelési Keret és az USAR rendszer pozicionálása

A kiindulási pontnak annak kell lennie, hogy a kialakítás során minden folyamathoz szakmai és magas szintű politikai támogatásra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy egy fenntartható, időben stabil mechanizmust dolgozzunk ki, mivel ennek tapasztalatszerzés útján kell alakítania és erősítenie saját magát, és azon résztvevőknek a bevonásával kell kiegészülnie, akik a Nemzeti Kockázatkezelési Keretben működő rendszer részét képezik majd. Szintén fontos, hogy ez a folyamat politikai, pénzügyi és szervezeti támogatásban részesüljön.

Ezért az USAR programot, mint FOLYAMATOT, be kell építeni a nemzeti hatóságok „integrált kockázatkezelési rendszerébe” annak kialakítása és végrehajtása befejezésének biztosítása érdekében. Mint olyan, az akkreditációs rendszernek a folyamat egyik kritikus összetevőjének kell lennie. Hasonlóképpen, ezt a FOLYAMATOT be kell építeni a nemzeti stratégiába vagy reagálási keretbe, hogy ezáltal erőforrásokat vagy finanszírozási forrásokat lehessen hozzárendelni.

Az akkreditációs rendszernek az ország nemzeti szabályozásának részét kell képeznie ahhoz, hogy lehetőség legyen annak fejlesztésére és konszolidálására az ország politikája és integrált kockázatkezelési rendszerében. Számos, ebből eredő magán- vagy intézményi kezdeményezés az ország politikai dinamikája, az új hatóságok érdeklődésének hiánya, a kezdeményezés szakmai promoválóinak mellőzése stb., de összességében a szükséges támogatás hiánya miatt bukott el.

Ezért az akkreditációs rendszerek kialakításában az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

- Hangsúlyozni kell a politikai aspektust annak érdekében, hogy beépüljön az akkreditációs és hivatalos elismerési folyamatba az állami politika keretében, egy jogi és szabályozási keret értelmében.
- Az akkreditációs folyamat kialakításához az államnak azonosítania kell az eseteket és folyamatokat.
- Annak az intézménynek az azonosítása, amely képes kidolgozni a képzési folyamatot és módszertant, mint például a nemzeti USAR csoportok.
- Fontos, hogy csak egy Nemzeti Akkreditációs Rendszer létezzen.
- Az akkreditációs rendszer létrehozásához és fejlesztéséhez szükséges megfelelő személyzet.
- Az akkreditációs rendszerben résztvevő nemzeti szereplők bevonása az akkreditációs folyamat validálása és támogatása érdekében.
- Átláthatóság mindenkor biztosítása a rendszeren belül és az akkreditációs folyamat ideje alatt.
- A külső szereplők (országok, nem kormányzati szervezetek stb.) részvétele az akkreditációs rendszer megfogalmazásának támogatása és validálása érdekében – mindez igen hasznos egy olyan rendszer esetében, amely kialakítása éppen folyamatban van.

Az USAR akkreditációs rendszernek a katasztrófavédelmi kockázatkezelési rendszer keretében való pozicionálása lehetővé teszi a folytonosság biztosítását, de nem szabad döntő tényezőnek lennie, mivel – a szervezet sajátosságai miatt – az akkreditációs rendszert negatívan befolyásoló tényezővé válhat, ha a szervezet működőképes és fontos az USAR csoportok szempontjából.

2. Akkreditációs testület

Amint azt korábban is megállapítottuk, az állam hivatalos szerveinek vagy az illetékes hatóságnak mindenkor támogatnia kell az akkreditációs folyamatot, amely lehetővé teszi és előmozdítja az akkreditációs folyamat alkalmazását. Ez a testület biztosítja a szükséges fenntarthatóságot, a vezetést támogató jogi keretet, vagy rendelkezik a jogi keret középtávú biztosításához szükséges feltételekkel, amely támogatást biztosít az akkreditációs rendszer erőfeszítései és intézkedései számára.

Az entitásnak szavatolnia kell, hogy az akkreditációs rendszer kialakításában és bevezetésében résztvevő vagy ezért felelős szereplők átlátható, részvételi folyamatot követnek; ennek segítségével minden rész számára kedvező megállapodásokat és megoldásokat biztosíthat, anélkül, hogy szem elől veszítené a nemzetközileg elfogadott követelményeket, ami károsan befolyásolhatja a csoport jövőbeli életmentő küldetéseit.

Az entitásnak nem csak arra kell vállalkoznia, hogy létrehozza a rendszert és fenntarthatóvá tegye, de biztosítania kell, hogy ez összhangban van az országok igényeivel; továbbá elő kell mozdítania az USAR csoportok kialakítását és szakszerűségének javítását, a tapasztalatoknak az akkreditációs folyamaton keresztül történő hasznosításával.

Ezért az akkreditációs folyamat létrehozásával kapcsolatban a következő tényezőket kell ismertetni:

- Az akkreditációért felelős szakmai bizottság létrehozása, amely a törvényre támaszkodik, és rendelkezik a fejlesztéséhez szükséges pénzügyi és szakmai feltételekkel.
- Az USAR tevékenységgel kapcsolatos nemzeti szereplők bevonása annak biztosítása érdekében, hogy a rendszer teljesen kialakítható úgy, hogy eleget tegyen a rövid, közép- és hosszú távú igényeknek.

3. Egyéb akkreditációk

Az akkreditációs folyamatnak nem feltétlenül kell csak a nemzeti USAR csoportokra alkalmazható folyamatnak lennie – egy rendszer azt jelenti, hogy más diszciplínákat is magába kell foglalnia, amelyek sok közös jellemzővel rendelkeznek, és kiegészítik egymást a mentési tevékenységben, mint például: a veszélyes anyagok hatásának csökkentése, kötéssel végzett műveletek, magasban vagy nyugtalan vizeken végzett mentés stb. Ezért fontos, hogy egy olyan USAR csoport akkreditációval kezdjük a folyamatot, amely később lehetővé teszi a többi követelmény teljesítését is.

4. Hivatalos akkreditációs testület

Az akkreditációért felelős nemzeti vagy hivatalos hatóság létrehozását első lépésben az akkreditációs rendszer alapító dokumentumjában kell megfogalmazni; ennek szükségességét az összes résztvevőnek el kell ismernie, az ideális személyzettel kell számolnia, és mindenekelőtt figyelembe kell vennie az akkreditációs folyamat támogatásához szükséges pénzügyi erőforrásokat, ami általában sok időt vesz igénybe, illetve tetszés szerinti eljárásokat, audit és ellenőrzési mechanizmusokat tartalmaz.

A legjobb hivatalos akkreditációs szervezetnek az erőforrások semleges elosztásával kell számolnia, és elegendő kapcsolódó ismerettel kell rendelkeznie, de néha ez nem lehetséges, ezért az első lépésekben külső szakértőkre kell támaszkodni, fel kell készíteni a személyzetet, illetve el kell készíteni az írott ellenőrzési eljárásokat tartalmazó dokumentumokat, amelyek biztosítják, hogy nem használják személyes vagy szubjektív célokra az akkreditációs döntéshez.

Egy, az akkreditációs folyamat ellenőrzésére irányuló mechanizmus képezi a legjobb módját annak, hogy a hivatalos akkreditációt igénylők bízzanak abban, hogy az eljárás átlátható, illetve elfogadható szakmai feltételeket biztosít számukra.

5. Akkreditációs folyamat ellenőrzése

A Nemzeti Akkreditációs Rendszert mindig úgy kell tekinteni, mint egy olyan folyamatot, amely az USAR csoportok tevékenységének javítására, fejlesztésére irányul, ezért a folyamat különböző szereplőinek meg kell érteniük, hogy az ellenőrzési eszközöknek mind kézzel írott, mind digitális formátumban létezniük kell, és hivatalosan jóvá kell hagyni őket, mielőtt áttérhetnek azok alkalmazására.

Az esetleges nemzeti konszenzus elősegítené az akkreditációs ellenőrzési folyamat és a módszertani folyamat létrehozását. Az illetékes entitásnak biztosítania kell, hogy a szakmai szint minden akkreditációt igényelő felhasználó esetében ugyanolyan módon alkalmazza az ellenőrzési feltételeket.

Az ellenőrzési mechanizmus az akkreditációs folyamat részét képezi, ezért a világos, jól meghatározott paraméterek bevezetésének pillanatában elfogadható szintű megértést tesz lehetővé, illetve kizárja azokkal a folyamatokkal kapcsolatos kétségeket, amelyeket be kell mutatni, és meg kell valósítani.

6. Az akkreditációs folyamat megkezdéséhez szükséges feladatrendszer

Az akkreditációs folyamat a rendszerhez csatlakozó nemzeti USAR csoport kinevezésével kezdődik, ami lehetővé teszi, hogy az ország által meghatározott standardizált rendszer keretében szolgáltatásokat nyújtsanak, és amelyet a nemzeti akkreditációs testület támogat.

A kinevezésnek lehetővé kell tennie – a nemzeti USAR csapatok nevében – azoknak a dokumentumoknak a bemutatását, amelyek alátámasztják az akkreditációs rendszer esetében meghatározott kötelezettségeket.

7. Helyszíni ellenőrzés, dokumentumok ellenőrzése

A dokumentáció ellenőrzése a felelős akkreditációs entitás által meghatározott rendszerekben és formátumokban bemutatott és megkövetelt dokumentumok elemzését, igazolását és ellenőrzését foglalja magába. A dokumentumokban bemutatottakat ellenőrző helyszíni látogatás a felelős entitás kötelezettségei közé tartozik. Ennek eredményeként el kell fogadni vagy el kell utasítani a javaslatokat.

A határidőket megszabó ütemterv alapvető fontosságú a benne foglaltak monitorozásában, illetve annak céljából, hogy a csoportok egyenlő esélyeik legyenek. A határidőknek meg kell felelniük az országban uralkodó feltételeknek, a kulturális szempontoknak, és ésszerűséget kell tükröznie az USAR csapat személyzet részéről.

8. Audit rendszer

Az audit rendszer szisztematikus, dokumentált, rendszeres időközönként végzett, objektív ellenőrzés, amelynek célja annak megállapítása, hogy a bevezetett rendszert vagy előírást alkalmazzák-e. Ez a következőkhöz szükséges:

- Audit terv
- A fizikai, emberi és gazdasági erőforrások meghatározása
- Képzett személyzet

Ennek célja egy átlátható, hatékony folyamat kialakítása. Az audit rendszernek az ellenőrzés elvégzéséhez szükséges tervekkel és eszközökkel kell rendelkeznie.

9. A szaktudás bemutatására, felmérésére irányuló gyakorlat

Az alapvető akkreditációs rendszer a tevékenységek és a bemutatott dokumentáció gyakorlati szemléltetését jelenti, amely során a tanúsított kapacitás és egy értékelés révén megállapítják a gyengeségeket, és lehetővé teszik a rendszer és a gyakorlatban résztvevő USAR csoportok fejlődését, a megoldások felismerését, illetve a kapacitás fejlesztését.

10. Az akkreditációs folyamat figyelemmel kísérése

Az akkreditációs folyamat külső szakértők általi folyamatos figyelemmel kísérése megerősíti a rendszert, és olyan adatokkal szolgál, amelyek lehetővé teszik az akkreditáció és az USAR csoportok kialakítását és javítását, valamint a tapasztalatok és a módszerek megosztását.

A jelentőség is az USAR csoportoknak az akkreditációs képviselők általi figyelemmel kísérése alapján fogalmazható meg, akik iránymutatást adnak, eloszlatják a dokumentációval, a bemutatási formával és a gyakorlatba történő átültetéssel kapcsolatos kétségeket a megkövetelt intézkedések logikus megértése céljából, illetve adatokkal szolgálnak az USAR csapatot felépítő egyének fejlődéséhez.

11. Újbóli akkreditáció

Az újbóli akkreditáció az a folyamat, amely során egy korábban már akkreditált csoportnak újból el kell végeznie az akkreditációt annak biztosítása érdekében, hogy abban az időszakban, amikor készenlétben állt, aktív maradt, és gyakorolta azokat a készségeket, amelyekre a csoport bevetése esetén szükség lehet. Ezért az újbóli akkreditáció ugyanannyi vagy kevesebb ellenőrzést, illetve a kapacitás bemutatását feltételezi.

Mivel hosszabb ideig kell készenlétben állnia, előfordulhat, hogy az USAR csoport időközben megszűnik működőképesnek lenni – többek között – a nagyon sajátos szervezeti feltételek és az emberi erőforrások rendelkezésre állása tekintetében. Ezért az újbóli akkreditáció bizonyosságot nyújt a nemzeti rendszernek és a tagállamnak arra vonatkozóan, hogy pontosan mivel rendelkezik egy katasztrófa esetén, és a nyilvántartásba vett USAR erőforrások rendelkezésre állását is biztosítja.

12. A nemzeti akkreditációt igazoló dokumentum

Ez egy hivatalos dokumentum, amely szerint a legmagasabb hatóság elismeri az USAR csoport arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megszerezze az akkreditációt; a dokumentumnak nagy jelentőséget kell tulajdonítani, nem csak a csoportnak, hanem az országnak, mivel az ország általi elismerést jelenti, amely immár számíthat erre a kapacitásra a katasztrófák idején. Ezért

a kapacitást növelő felszerelés biztosítása serkentőleg hathat az erők egyesítésére a többiek jövőbeli fejlődésének elérése érdekében.

13. Az akkreditációra való felkészülés, képzés

Mint minden folyamat az ember életében, az akkreditációhoz is a személyzet szaktudásának javítását eredményező tanulásra, felkészülésre van szükség. Ezért az akkreditációt nem csak egy akkreditációs folyamatra való felkészülés keretében kell fejleszteni, hanem az oktatási rendszer keretében is, amelynek köszönhetően a szervezet és az USAR csoportban bizonyos feladatokat ellátó egyének el tudnak végezni bizonyos intézkedéseket. A személyzet felkészülése, hogy megértse a követelményeket, az akkreditációs folyamat részét képezi; ennek segítségével vizualizálják és alkalmazzák a lehető legjobban a velük szemben támasztott követelményeket.

Az akkreditációs folyamatra való felkészítés, képzés lehetővé teszi a konkrétabb célkitűzések elérését, mivel a képzett személyzet így felkészül a kapacitás kialakítása és megerősítése során adódó problémákra.

Ezeknek a felkészítési, képzési folyamatoknak az első reagáló intézmények oktatásért felelős részlegei által vagy a kompetens akadémiai intézményekkel összhangban használt állandó tananyagának részét kell képezniük.

E. melléklet: Példa a koncepció bemutatására – INSARAG regionális földrengés szimulációs gyakorlat

Előzmények

- Miután az ENSZ Közgyűlése elfogadta az 57/150. számú Határozatot (A nemzetközi városi kutatási és mentési segítségnyújtás hatékonyságának és koordinációjának erősítése), az INSARAG továbbra is több döntéshozó által szervezett gyakorlatokat használ az INSARAG módszertannak az Afrika/Európa/Közel-Kelet (AEME), az Ázsiai/Csendes-óceáni, illetve az Amerikai kontinens regionális csoportjai körében való népszerűsítése és gyakorlása érdekében.
- Az INSARAG Irányítóbizottsága ezeket a gyakorlatokat elsősorban az INSARAG reagálási módszereknek a fogadó ország nemzeti és helyi hatóságai körében való népszerűsítésére szolgáló eszközként támogatja. Ajánlott továbbá, hogy ezek a regionális gyakorlatok a nemzetközi szervezetek vezetési összetevőjét is beépítsék a fogadó ország szereplőinek támogatására irányuló integrált, koordinált reagálás biztosítása érdekében.
- A gyakorlat scenáriója egy hirtelen bekövetkező katasztrófát feltételez, amely általában egy városi környezetben előfordul, a struktúrák összeomlásával együtt járó földrengés (a legrosszabb esetre szóló forgatókönyv: földrengés Isztambulban). A katasztrófa méretei meghaladják a helyi és nemzeti reagálási kapacitást, ezért az érintett ország nemzetközi segítséget kér. A partnerországok bevetik a városi kutatási és mentési (USAR) kapacitást és a külföldi orvosi csapatokat (FMT-k), amelyek a nemzeti reagálási szervezeteknek nyújtanak támogatást; ezen kívül az ENSZ Katasztrófabecslési és Koordinációs Csapata (UNDAC) is megérkezik az országba a nemzetközi erőfeszítések koordinációs mechanizmusának javítása céljából.

Képzési javaslat

- A fogadó ország felajánlotta, hogy 2014-ben megszervezi a következő háromnapos regionális gyakorlatot. Az eseményre az itt _____ feltüntetett címen kerül sor, és a 2014-es INSARAG Regionális (AEME) Földrengés Reagálási Gyakorlat nevet viseli.
- A teljesen személyre szabott képzés biztosítása érdekében öt hónappal a gyakorlat előtt egy háromnapos előkészítő workshopra kerül sor, amelyen a legfontosabb partnerek beépítik a török nemzeti reagálási tervet a gyakorlat általános sablonjába.

A gyakorlat célkitűzései

- Az INSARAG Regionális Földrengés Gyakorlat általános célja az INSARAG és az UNDAC katasztrófavédelmi módszereinek bevezetése és gyakorlása.
- A részletes képzési eredmények kifejlesztésének alapjául elsősorban a következő vonatkozások szolgálnak:
 - A Virtuális Helyszíni Művelti Koordinációs Központban (VO) használt nemzeti és nemzetközi riasztási és értesítési eljárások;
 - A fogadó ország nemzeti reagálási terve jelentős földrengésre;
 - A nemzetközi USAR csapatok és FMT-k mozgósítása;
 - Az UNDAC csapat megérkezése az országba;
 - A fogadó ország katasztrófa esetén aktivált vezetés mechanizmusai a nemzetközi segítség fogadására, érkezésére, összehangolására, igénybevételére;
 - A nemzeti és nemzetközi reagálási elemek által közösen készített művelti terv, ideértve a Helyi Veszélyhelyzet-kezelési Hatóságot (LEMA) is, az OSOCC-ban;
 - Koordinált értékelés és információkezelési funkciók;
 - A klaszterek és a klaszteren belüli koordináció;
 - Az ENSZ országos csapata (UNCT) /humanitárius országcsapata (HCT) képviselőinek és partnereinek szerepe.

Részvétel

- Az alábbi döntéshozókat kéri fel, hogy azonosítsák azokat a jelölteket, akik alkalmasak a gyakorlaton való részvételre:

- A katasztrófa-reagálási tervben résztvevő legfontosabb kormányzati ügynökségek katasztrófavédelmi vezetői minden szinten;
- Határvédelmi hatóságok (vámhatóság, bevándorlásügyi hivatal, karantén);
- Nemzeti katasztrófa-reagálási csapatok (pl. a fogadó ország csapata, kórházak, katonaság, rendőrség, nem kormányzati csapatok);
- Helyi média (adott esetben);
- Az ENSZ Humanitárius Ügyek Koordinációs Irodája (OCHA) és Törökország országos hivatala (pl. rezidens koordinátor (RC));
- Törökország országos humanitárius csapata;
- Az INSARAG műveleti kapcsolattartók, főként a régióból;
- A nemzeti USAR csapat és FMT vezetők, műveleti vezetők, kapcsolattartó személyzet (mindegyik esetében legfeljebb 4 személy);
- Az UNDAC csapat és a szakmai partnerek;
- Egyéb nemzeti, regionális és nemzetközi katasztrófa-reagálási szervezetek (ENSZ, nem kormányzati szervezetek, sajtó, katonaság stb.).

A gyakorlat vázlata

Előkészítő fázis

- Egy képzési modul, amelynek célja, hogy a résztvevők megismerkedjenek az INSARAG Irányelvekre alapuló, nemzetközileg elfogadott bevetési és koordinációs eljárásokkal. A gyakorlat ebben a részében a résztvevők az INSARAG és UNDAC módszerek bizonyos vonatkozásairól tanulnak; ugyanakkor a különböző szervezetekből származó partnerek kölcsönös előnyére szolgáló platformként szolgál.

Műveleti fázis

- Kétnapos országos szimuláció, amely egy nemzetközi komponenst is magába foglal. A földrengés scenárió részleges információkra alapul, ami azt jelenti, hogy a résztvevő csoportok egy olyan kezdeti helyzettel szembesülnek, amelyben csak korlátozott információ áll rendelkezésükre. A gyakorlatot vezető személyek csak később adnak további információkat és a résztvevők által elvégzendő „feladatokat”, különböző csatornákon keresztül, így például sajtójelentésekben, a VO-n keresztül, üléseken és helyszíni felmérések során, annak függvényében, ahogy a helyzet idővel alakul. A forgatókönyv a résztvevők tevékenységének függvényében is alakulhat, mivel az adott csoportok interakcióban vannak egymással, és befolyásolhatják egymás döntését. Akárcsak a valós élethelyzetben való reagálás esetében, a résztvevőknek versenyt kell futniuk az idővel, hogy elvégezzék az értékelést, megállapítsák a fontossági sorrendet, összehangolt mentési műveleteket és humanitárius stratégiát dolgozzanak ki a túlélők megmentése érdekében.
- A gyakorlat végén a csoport mentorok által vezetett értékelésre kerül sor a műveletek aktuális állapotának ellenőrzése érdekében; ennek célja megerősíteni, hogy a legfontosabb eredmények alakulnak, útmutatással szolgálni a javítást illetően ott, ahol a módszereket nem alkalmazzák. Az értékelés továbbá nagyon fontos lehetőséget nyújt a gyakorlaton résztvevőknek, hogy átismételjék a legfontosabb tanulságokat, és további pontosításokat igényeljenek.

A gyakorlat ütemterve

Az alábbi napi ütemterv felvázolja a gyakorlat végrehajtását:

1. nap	A résztvevők megérkezése
2. nap	Előkészítő fázis
3. nap	Dél előtt: Előkészítő fázis Dél után: A műveleti fázis (szimulációs gyakorlat) megkezdése
4. nap	A műveleti fázis folytatódik, amit a végső értékelés követ Hivatalos vacsora (a gyakorlat vége után)
5. nap	A résztvevők elutazása

F. melléklet: Az INSARAG minimum műveleti szintek, képzési követelmények, teljesítménykritériumok és felszerelés

Az USAR csapatok esetében használandó

Általános követelmények

1. Az USAR csapat fizikai követelményeinek való megfelelés.
2. Képesnek kell lennie rövid időn (az igényléstől számított 10 órán) belül mobilizálódni, és legalább 72 óráig önellátónak kell lennie egy akár tíz napig tartó, zord körülmények között zajló megbízás esetében.
3. Képesnek kell lennie improvizálni és kedvezőtlen körülmények között, hosszú ideig működni.
4. Fenntartani a meglévő oltásokat az Egészségügyi Világszervezet (WHO) előírásai szerint az érintett országba történő nemzetközi utazáshoz.
5. Képesnek kell lennie biztonságosan működni a magasban és romok szomszédságában.
6. Meg kell értenie és tiszteletben kell tartani a katasztrófa sújtotta területeken előírt, biztonságos munkahelyi gyakorlatokat és eljárásokat.
7. Elsősegélynyújtás képzés.
8. Meg kell érteni az igényeket, és támogatást kell nyújtania az INSARAG közösségen belüli partnereinek konkrét műveletek, eljárások, eszközök és felszerelés használata tekintetében.

Műveleti szint	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
KÖNNYŰ FELSZERELÉSŰ Fa szerkezeti rendszerek vagy könnyű fémösszetevők, nem megerősített falazat, vályogtégla vagy nyers sár és bambusz, amelyek általában megtámasztják a padlókat, a falakat vagy tetőszerkezeteket.	- Első reagálás veszélyes anyagok esetében - Orvosi célú első reagálás - Irányítás - Alapvető USAR kapacitás - Az általános INSARAG Irányelvek és fogalmak alkalmazása	- Felismeri a könnyű keretű szerkezetekkel kapcsolatos kockázatokat és a lehetséges következményeket. - Intézkedéseket tesz, illetve betartja a nemzetközi biztonsági előírásokat. - Mentési eljárások alkalmazása, ideértve az összeomlott vagy megroggyant könnyű keretű szerkezetekben lévő könnyű törmelék eltávolítását is. - Téher-emelő eljárások alkalmazása emelő- és ékelő rendszerek segítségével a stabilizálás érdekében. - A betegek alapvető orvosi ellátása, stabilizálása, immobilizálása, kimentése. - Az INSARAG jelzési rendszerének ismerete és alkalmazása. - Az alapvető eljárások alkalmazása a veszélyes anyagokkal történt balesetek esetén. - Alapvető kutatási eljárások alkalmazása.	- Alapvető vágóeszközök - Alapvető törőeszközök - Különböző vastagságú kötelek - Kötélhasználatához szükséges kiegészítők - Emelőszerkezetek összeállítása - A kutatáshoz és mentéshez szükséges kommunikációs berendezések, amelyek elegendők a csapat minden tagjának. - Alapvető életvédő felszerelés - Egyéni védőfelszerelés - Jelzéshez használható sípok, kürtök - Jelzéshez használható eszközök - ABC tűzoltó berendezések

--	--	--	--

1. Első reagáló veszélyes anyagok esetében

Képzés a következő területeken:

- Veszélyes anyagokkal történt balesetek
- Veszélyes anyagok felismerése
- A Veszélyhelyzet-kezelési Útmutató használata
- Biztonság és egészség
- Kezdeti ellenőrzés, baleset-kezelés

2. Irányítási rendszer (ICS)

Képzés a következő területeken:

- ICS elvek és struktúra
- Az ICS struktúra kiterjesztése, összevonása
- Létesítmények
- Erőforrások
- Cselekvési terv
- Aktiválás, demobilizáció, műveletek lezárása

3. Alapvető USAR

Képzés a következő területeken:

- Bevezetés az USAR műveletekbe
- Kockázatértékelés
- Teheremelés
- Vészhelyzeti alátámasztás
- Kötelek és csomók
- Palánkok biztosítása, pántokkal való megtámasztás
- Létrával végzett mentési eljárások
- Kutatás (hanggal)
- INSARAG jelzési rendszer

4. INSARAG Irányelvek és elvek

Képzés a következő területeken:

- Jegyzőkönyvek
- Irányelvek
- Eljárások
- OSOCC

A közepes, illetve a nehéz felszerelésű csapatokra vonatkozó minimum képzési követelmények

VEZETÉS

Csapatvezető/csapatvezető-helyettes

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Jelenleg felső vezetői beosztást tölt be a szervezetben
- Az INSARAG módszertan ismerete
- A Virtuális Helyszíni Műveleti Koordinációs Központ (VO) bejegyzett felhasználója
- Az angol nyelv használata
- Az online „ENSH Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése

Szerepek, feladatok:

- A stratégia, a taktikai és biztonsági feltételek általános ismerete az USAR környezetben folytatott munka ideje alatt
- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Egyéb katasztrófavédelmi szervezetek megértése, ideértve a nem kormányzati szervezeteket is
- A rendelkezésre álló technológiák ismerete
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- A külső koordináció elősegítése
- Felügyeleti és személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció
 - Együttműködés
 - Koordináció
 - Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte
- Diplomáciai tervezés és problémamegoldás a konszenzus-megközelítés alapján
- Pénzügyi felelősség
- Stratégiai tervezés
- A sajtóval való kapcsolattartás

Tervezőtiszt

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Jelenleg felső vezetői beosztást tölt be a szervezetben
- Az INSARAG módszertan ismerete
- A Virtuális Helyszíni Műveleti Koordinációs Központ (VO) bejegyzett felhasználója
- Számítógépes ismeretek
- Az angol nyelv használata
- Az online „ENSH Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése
- GIS alkalmazások, ideértve a GPS használatát is

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR stratégia, a taktikai és biztonsági feltételek általános ismerete
- Egyéb katasztrófavédelmi szervezetek megértése, ideértve a nem kormányzati szervezeteket is
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- A belső koordináció elősegítése
- Személyzetkezelési eljárások:

- Kommunikáció
- Együttműködés
- Koordináció
- Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte
- Diplomáciai tervezés és problémamegoldás a konszenzus-megközelítés alapján
- Pénzügyi megbízás
- Műveleti tervezés:
 - Adatgyűjtés
 - Adategyeztetés
 - Adatelemzés
 - Tervezési ciklus:
 - Cselekvési terv kidolgozása a helyi parancsnok célkitűzéseinek teljesítéséhez
 - A terv ismertetése, terjesztése
 - A terv hatásosságának monitorozása
 - A terv szükség szerinti módosítása
- A média tájékoztatása
- Információkezelés:
 - Az angol nyelv használata írásban
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - A tervezési zárójelentés elkészítése

Műveleti tiszt

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Jelenleg felső vezetői beosztást tölt be a szervezetben
- Az INSARAG módszertan ismerete
- A Virtuális Helyszíni Műveleti Koordinációs Központ (VO) bejegyzett felhasználója
- Az angol nyelv használata
- Az online „ENSH Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése
- Dokumentált tapasztalat az USAR műveletek terén

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek általános ismerete
- Egyéb katasztrófavédelmi szervezetek megértése
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- A külső és a belső koordináció elősegítése
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció
 - Együttműködés
 - Koordináció
 - Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte, ideértve a pihenést és a rehabilitációt is
- Taktikai probléma-megoldás:
 - A kijelölt terület operatív ellenőrzése
 - Kapcsolatban áll a helyi erőforrásokkal, a LEMA-val és egyéb szervezetekkel
 - A csapat elszámolási rendszerének ellenőrzése

- Kockázatsökkentési stratégiák végrehajtása
- Az eszközök és a felszerelés ismerete
- A kijelölt erőforrások koordinációja a kapott feladatok teljesítése érdekében
- A cselekvési terv taktikai vonatkozásának végrehajtása:
 - Adatgyűjtés
 - Szükség szerint a taktikai cselekvési terv végrehajtásában elért haladás vagy az ebben tapasztalt hiányosságok jelentése
 - A taktikai cselekvési terv módosításainak végrehajtása
- A média tájékoztatása
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - A műveleti zárójelentés elkészítése

Statikus mérnők

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Mérnöki egyetemi oklevél (lásd a dokumentum végén olvasható leírást) és/vagy képzés a mentéssel kapcsolatos mérnöki feladatok terén.

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes diszciplínáinak és kapacitásainak megértése
- Az INSARAG módszertan ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- Információgyűjtés az érintett területen található szerkezetek profiljairól
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció
 - Együttműködés
 - Koordináció
- Taktikai probléma-megoldás
- Műveleti feladatok:
 - Szerkezetek felmérése
 - Szerkezetek típusának megállapítása
 - A szerkezeti veszélyek azonosítása
 - Épületek jelölése
- Gyakorlati megoldások a szerkezeti instabilitással kapcsolatos taktikai problémákra:
 - Biztonságos-e ez a szerkezetek?
 - Ha nem, biztonságossá tehető, és ha igen, akkor hogyan?
 - A szerkezetek alátámasztásának megtervezése, a megvalósítás felügyelete
 - A szerkezetek rétegei eltávolításának megtervezése, a megvalósítás felügyelete
 - Az USAR csapat emelési szakértőivel és a műveleti vezetővel és/vagy helyi vészhelyzeti parancsnokkal való összehangolás
- Információkezelés:
 - A mérnöki zárójelentés elkészítése

Emelő szakértő

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Az építési nehézgépek kapacitásának és műveleti jellemzőinek ismerete
- Az építési eljárások és a szerkezetek bontásának megértése

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes diszciplínáinak és kapacitásainak megértése
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció
 - Együttműködés
 - Koordináció
- Műveleti feladatok
 - Nehézemelési műveletek ismerete, vagyis:
 - Emelési kapacitás
 - Mérnöki emelő alkalmazások
- Horgonyrendszerek használata
- Alátámasztási eljárások és anyagok alkalmazása
 - Egyetemes kézjelek a nehézgépek kezeléséhez
 - Gyakorlati megoldások az emeléssel kapcsolatos taktikai problémákra
 - Összehangolás a mérnökökkel

Összekötőtiszt

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Meglévő vezetői beosztást foglal el a saját szervezetében
- Tapasztalt összekötőtiszt a saját szervezetében
- Az INSARAG módszertan átfogó ismerete:
 - Az RDC és OSOCC működése
- A VO bejegyzett felhasználója
- Az angol nyelv használata írásban
- Számítógépes ismeretek

Szerepek és feladatok, mint az USAR csapat összekötőtisztje:

- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek általános ismerete
- Egyéb katasztrófavédelmi szervezetek átfogó megértése
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- A közös műveleti tervezésben való részvétel
- A sajtóval való kapcsolattartás
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás

Szerepek és feladatok, mint az UNDAC csapat összekötőtisztje:

- Az UNDAC módszertan funkcionális ismerete
- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek általános ismerete
- Egyéb katasztrófavédelmi szervezetek átfogó megértése, ideértve a nem kormányzati szervezeteket is
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Diplomáciai tervezés és problémamegoldás
- Közös műveletek tervezésének ellenőrzése:
 - Adatgyűjtés
 - Adategyeztetés
 - Adatelemzés
 - Tervezési ciklus:
 - Cselekvési terv kidolgozása

- A terv ismertetése, terjesztése
- Az erőforrások elosztásának összehangolása a LEMA célkitűzéseinek eléréséhez
- A terv hatásosságának monitorozása
- A terv szükség szerinti módosításainak végrehajtása
- A helyi mentési erőforrásokkal, a LEMA-val és egyéb szervezetekkel való interakció
- A médiával való kapcsolattartás
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - GPS ismerete

Biztonsági tiszt

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Meglévő vezetői beosztást foglal el a saját szervezetében
- Tapasztalt biztonsági tiszt a saját szervezetében
- Az online „ENSZ Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése
- Az angol nyelv használata

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Belső koordináció az alábbiakkal:
 - USAR csapatvezető
 - Orvosi vezető
 - Hazmat technikus
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció
 - Együttműködés
 - Koordináció
 - Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte:
 - Pihenési és rehabilitációs terv
 - Forgas beosztás
 - Fáradtságkezelés
 - Tisztálkodás, higiénia
- A kijelölt terület ellenőrzése biztonsági szempontból:
 - Az összes szerepkör értékelése annak biztosítása érdekében, hogy mindig tiszteletben tartják az optimális biztonsági és sérülésmegelőzési előírásokat
 - Azonnali beavatkozás a tevékenységbe a halálesetek és/vagy sérülések megelőzése érdekében
 - A biztonság és a kockázatok értékelésének dokumentálása
 - Kockázatcsökkentő stratégiák végrehajtása
 - A csapat elszámolási rendszerének ellenőrzése
 - Az eszközök, a felszerelések ismerete
- A cselekvési terv biztonsági vonatkozásainak kidolgozása, végrehajtása:
 - Az adatok elemzése a biztonsági szempontokhoz viszonyítva
 - A kockázatok, a veszélyek folyamatos monitorozása
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - A biztonsági zárójelentés elkészítése

LOGISZTIKA

Logisztikai vezető/logisztikai technikus

(A félkövér betűkkel szedett részek csak a logisztikai vezetőre alkalmazhatók.)

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- **Meglévő logisztikai vezetői beosztást foglal el a saját szervezetében**
- Rendelkeznie kell az összes engedéllyel és eleget kell tennie a hazai szervezet logisztikai technikusára vonatkozó követelményeknek
- **Tapasztalt logisztikai vezető a saját szervezetében**
- **Az INSARAG módszertan ismerete**
- **A VO bejegyzett felhasználója**
- **Számítógépes ismeretek**
- **Az angol nyelv használata írásban**
- **Az online „ENSZ Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése**

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- A funkcionális terület belső koordinációja:
 - Az eszközök és felszerelések elszámolásának, karbantartásának és javításának biztosítása
 - A jólét, a műveletek és a kijelölt erőforrások fenntartásának biztosítása a műveleti bázisban
 - A csapat és a felszerelés szállításának koordinációja
- **Pénzügyi megbízás**
- A logisztikával kapcsolatos műveleti tervezés:
 - **A műveleti bázis, az eszközök és felszerelések ellenőrzése**
 - Ellátás/utánpótlás
 - A szállítmány kezelésével kapcsolatos reptéri logisztika
 - A felszerelésnek és a személyzetnek a baleset helyszínére történő szállítása
 - A kőolaj-, sűrített gáz-, fatermékekhez való hozzáférés
 - A felszerelések jegyzékének és a veszélyes termékekre vonatkozó nyilatkozat kitöltése
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - A logisztikai zárójelentés elkészítése

Kommunikációs/IT szakértő

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Meglévő kommunikációs/IT beosztást foglal el a saját szervezetében
- A kommunikációs/IT felszerelés funkcionális ismerete
- Az INSARAG módszertan ismerete
- A VO bejegyzett felhasználója
- Számítógépes ismeretek
- Az angol nyelv használata
- Az online „ENSZ Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése

Szerepek, feladatok:

- Az USAR csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- A kommunikáció biztosítása:
 - A csapaton belül

- Az érintett országban lévő többi résztvevővel
- Nemzetközileg, vagyis az érintett országból a saját országba
- Az internet elérése a helyszínen
- Az alábbiak telepítése, üzemeltetése, karbantartása:
 - Kommunikációs és IT felszerelés
 - UHF/VHF rádió
 - Térinformatikai technológiák
- Az USAR biztonsági szempontok
- A rendelkezésre álló technológiák gyakorlati alkalmazása
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás

MENTÉS

Mentő csapat vezető/mentési technikus

(A **félkövér** betűkkel szedett részek csak a mentő csapat vezetőre alkalmazhatók.)

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- **Meglévő műveleti vezetői beosztást foglal el a saját szervezetében**
- **Tapasztalt műveleti vezető a saját szervezetében**
- Rendelkeznie kell az összes engedéllyel és eleget kell tennie a hazai szervezet mentési technikusára vonatkozó követelményeknek
- **Az INSARAG módszertan ismerete**
- **Az online „ENSZ Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése**

Szerepek, feladatok:

- A csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Belső koordináció
- **Külső koordináció**
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció – fejlett interperszonális készségek
 - Együttműködés
 - Koordináció
 - Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte, ideértve a pihenési és rehabilitációs ciklusokat is
- Taktikai műveletek
 - Taktikai problémamegoldás
 - **A kijelölt terület operatív ellenőrzése**
 - A cselekvési terv taktikai vonatkozásának végrehajtása
 - Kapcsolatban áll a helyi erőforrásokkal, a LEMA-val és egyéb szervezetekkel
 - **A csapat elszámolási rendszerének ellenőrzése**
 - **A csapat jólétének biztosítása és a biztonsági előírások megerősítése**
 - A legmegfelelőbb taktikai megközelítés megállapítása
 - Az eszközök és a felszerelés ismerete
 - Az erőforrások koordinációja a kapott feladatok teljesítése érdekében
 - **A kommunikáció fenntartása a műveleti tiszttel**
 - A cselekvési terv taktikai vonatkozásainak felülvizsgálatának javaslása az elért eredmények vagy a hiányosságok alapján

- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - A műveleti zárójelentés elkészítése

HAZMAT technikus

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Rendelkeznie kell az összes engedéllyel és eleget kell tennie a hazai szervezet HAZMAT szakértőjére vonatkozó követelményeknek
- Az INSARAG módszertan ismerete

Szerepek, feladatok:

- A csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Belső koordináció az alábbiakkal:
 - Orvosi vezető
 - Biztonsági tiszt
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció – fejlett interperszonális készségek
 - Együttműködés
 - Koordináció
 - Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte
- Taktikai műveletek:
 - Kezdeti és műszaki fertőtlenítés bármilyen környezetben
 - A légkörben lévő gyúlékony, toxikus és fullasztó anyagok monitorozásáért felel
 - Az aktuális és várható időjárási feltételek monitorozása, jelentése
 - A veszélyes anyagok feltárására használt műszaki felszerelés javításáért és karbantartásáért felel
 - Taktikai problémamegoldás
 - A cselekvési terv taktikai vonatkozásának végrehajtása
 - A helyszín szervezeti és logisztikai szükségleteinek megállapítása
 - Kapcsolatban áll a helyi erőforrásokkal, a LEMA-val és egyéb szervezetekkel
 - Információk szolgáltatása a csapat jólétének biztosítása és a biztonsági előírások megerősítése céljából
 - A legmegfelelőbb taktikai megközelítés megállapítása
 - Az eszközök és a felszerelés ismerete
 - Az erőforrások koordinációja a kapott feladatok teljesítése érdekében
 - A kommunikáció fenntartása a mentő csapat vezetőjével
 - A cselekvési terv taktikai vonatkozásainak felülvizsgálatának javaslása az elért eredmények vagy a hiányosságok alapján
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - Hozzájárulás a műveleti zárójelentés elkészítéséhez

KUTATÁS

Műszaki kutatás/keresőkutya kezelő

A beosztással kapcsolatos előfeltételek:

- Rendelkeznie kell az összes engedéllyel és eleget kell tennie a hazai szervezet műszaki kutatási technikusára vagy keresőkutya kezelőjére vonatkozó követelményeknek

- Az INSARAG módszertan ismerete
- Az online „ENSZ Magasabb szintű biztonság a helyszínen” kurzus elvégzése

Szerepek, feladatok:

- A csapat összes funkciójának átfogó ismerete
- Az USAR műveletek, a taktikai és biztonsági feltételek ismerete
- A katasztrófa környezetével együtt járó veszélyek funkcionális ismerete
- Belső koordináció
- Külső koordináció
- Személyzetkezelési eljárások:
 - Kommunikáció – fejlett interperszonális készségek
 - Együttműködés
 - Koordináció
 - Emberi kapcsolatok:
 - Tárgyalási készségek
 - Konfliktuskezelés
 - Kritikus esemény értékelése
 - Az állomány jóléte
- Taktikai műveletek
 - Taktikai problémamegoldás
 - A cselekvési terv taktikai vonatkozásának végrehajtása
 - A helyszín szervezeti és logisztikai szükségleteinek megállapítása
 - Kapcsolatban áll a helyi erőforrásokkal, a LEMA-val és egyéb szervezetekkel
 - Információk szolgáltatása a csapat jólétének biztosítása és a biztonsági előírások megerősítése céljából
 - A legmegfelelőbb taktikai megközelítés megállapítása
 - A kutatási elmélet és a taktikák alkalmazása
 - A térképész és koordinátarendszer alkalmazása
 - Az áldozatok keresésének megkezdése a keresőkutyák segítségével
 - Az áldozatok helyének megállapításának megkezdése kamerák és hallgatókészülékek segítségével
 - Az eszközök (ideértve a keresőkutyákat is) és a felszerelés ismerete és karbantartása
 - Az erőforrások koordinációja a kapott feladatok teljesítése érdekében
 - A kommunikáció fenntartása a kijelölt tiszttel
 - A cselekvési terv taktikai vonatkozásainak felülvizsgálatának javaslása az elért eredmények vagy a hiányosságok alapján
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - Hozzájárulás a műveleti zárójelentés elkészítéséhez

EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

A beosztással kapcsolatos követelmények:

- Az orvosi csapat azon tagjai esetében, akik orvosként szeretnének tevékenykedni:
 - Rendelkeznie kell az egyetemi képzést igazoló oklevéllel, bejegyzett orvosnak, ápolónak vagy mentősnek kell lennie a helyi szervezet keretében
 - A hatáskörének meg kell felelnie a saját országában kapott engedélyben foglaltaknak
- Az INSARAG módszertan ismerete
- Az USAR csapat összes diszciplínájának és kapacitásának ismerete (műveletek, taktikai és biztonsági feladatok)

Szerepek, feladatok:

Az USAR csapat egészségügyi komponensének elsődleges célkitűzései a mentési műveletek során:

- Fontos orvosi információkkal szolgál az USAR csapatvezetők döntéshozatali folyamatához a küldetés teljes ideje alatt;
- Az USAR csapattagok egészségének monitorozása, ellátása és veszélyhelyzeti orvosi ellátása a mozgósítás, a műveletek, a visszavonás ideje alatt (a meghatározásokat lásd a következő ábrán);

- Az USAR csapat kutyáinak sürgősségi állatorvosi ellátásának biztosítása a kezelőkkel együtt, a mozgósítás, a műveletek, a visszavonás ideje alatt;
- Az érintett ország kormányának jóváhagyásával az áldozatok veszélyhelyzeti orvosi ellátása, ideértve a zárt tereket is, a mentési fázis alatt, amíg átadják őket a helyi egészségügyi intézményeknek vagy hasonló szervezeteknek;
- Orvosi információkkal szolgál az USAR csapat vezetésének a biztonsági és egészségügyi vonatkozásokkal kapcsolatban, ideértve a környezeti és közegészségügyi veszélyeket, valamint az elhunytak ellátását is;
- Egészségügyi információk gyűjtése az USAR felderítési műveletek ideje alatt;
- Az USAR csapattagok veszélyhelyzetben történő kimentésére és hazaszállítására irányuló tervek kidolgozása, rendszeres időközönként történő ellenőrzése;
- Orvosi információkkal szolgál és/vagy támogatja az USAR csapat vezetőjét, hogy megkönnyítse a mentési fázisról a korai helyreállítási fázisra történő áttérést.
- Információkezelés:
 - Nyilvántartások vezetése
 - Jelentésírás
 - Hozzájárulás a műveleti zárójelentés elkészítéséhez

Az INSARAG külső minősítésért folyamodó USAR csapatoknak az alábbi két szint egyikén kell minősítést szerezniük a saját országukban.

MŰVELETI SZINTEK

Közepes felszerelésű csapatok

Az erőforrást a nemzetközi kormány saját hazai mentő erőforrásának kell elismernie, amelyet valamilyen formában mindennap igénybe vesz a helyi események enyhítéséhez. A nemzeti kormánytól is kell támogatást kapnia, hogy részt vegyen a nemzetközi humanitárius helyreállítási tevékenységekben, főként az USAR kapacitás tekintetében. A közepes szint összeomlott vagy sérült, nehéz fából épített struktúrákban, megerősített falazatú épületekben, könnyű acélból, fakeretes és egyéb könnyű szerkezetes építményekben végzett kutatási és mentési műveleteket feltételez. A közepes felszerelésű USAR csapatoknak keresőkutyás kutatási funkcióval vagy műszaki kutatási funkcióval (lehetőleg mindkettővel) kell rendelkezniük; a nehéz felszerelésű USAR csapatoknak mindkettővel kell rendelkezniük.

Nehéz felszerelésű csapatok

A közepes felszerelésű csapatok kapacitása mellett ezen a szinten az összeomlott vagy sérült vasbeton struktúrákban vagy acélkeretes építményekben (két külön helyszínen) végzett kutatási és mentési műveletekhez szükséges kapacitást megkövetelik. A közepes felszerelésű USAR csapatoknak keresőkutyás kutatási funkcióval vagy műszaki kutatási funkcióval (lehetőleg mindkettővel) kell rendelkezniük; ezzel szemben a nehéz felszerelésű USAR csapatoknak mindkettővel kell rendelkezniük.

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
Csapatvezető és csapatvezető-helyettes	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az USAR módszertan nemzeti szinten - Az INSARAG módszertan ismerete, ideértve az OSOCC módszertant is - Az elfogadott irányítási protokollok végrehajtásának és nyomon követésének képessége. Többek között: az ellenőrzése hatásköre, kockázatkezelés, beosztások szerinti feladatok, hatékony kommunikáció, a mentők jóléte - Mozgósítás, aktiválás, kivonás és a nemzetközi erőforrások beépítése a műveletekbe - A kultúra, a nemzetiség és a nemek helyzetének megértése - Az összeomlott szerkezetekben történő kutatás, azokból való kimentés - Az USAR kapacitás kiépítése a helyi közösségi reagáláshoz	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A csapat műveleteinek valamennyi vonatkozását irányítja, és biztosítja, hogy az összes funkcionális terület összehangolja a műveleteit - Az emberi jogok, a nemek egyenlőségének, a jogi, etikai és kulturális problémák iránti elkötelezettségének biztosítása	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az USAR csapat minősítés szerinti irányításához szükséges adminisztratív eszközök és készletek - Egyéni védőfelszerelés

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
Biztonsági tiszt	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Munkavédelem és egészségvédelem - Helyszíni higiénés eljárások - Kockázatkezelési eljárások - A helyzet, a kockázatok és az igények értékelése - Rehabilitáció, csapat rotációja	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Biztonsági tervezés biztosítása a bevetés ideje alatt - A különböző épülettípusokkal kapcsolatos kockázatok felismerése, a különböző összeomlási minták lehetséges következményei	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az USAR csapat minősítés szerinti biztonságának biztosításához szükséges adminisztratív eszközök és készletek - Egyéni védőfelszerelés
Összekötőtiszt	Nehéz felszerelésű csapat - Kapcsolattartói szerepet lát el az INSARAG Irányelveknek megfelelően - A cselekvési terv kidolgozása	Nehéz felszerelésű csapat - Segítséget nyújt az OSOCC-nak a központ és az USAR csapat közötti koordináció és kommunikáció biztosítása érdekében - Az RDC személyzettel való ellátásának javítása - Az OSOCC megszerzése	Nehéz felszerelésű csapat Egy OSOCC megszervezésének vagy egy RDC személyzettel való ellátásának képessége
Sajtókapcsolatokért felelős tiszt	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Sajtókapcsolatok	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Segítséget nyújt a sajtónak annak biztosítása érdekében, hogy a közvetített információk pontosak és a LEMA-val az OSOCC-on keresztül egyeztettek őket	Közepes és nehéz felszerelésű csapat A sajtóval való kapcsolattartáshoz szükséges adminisztratív eszközök és készletek az USAR csapat minősítése szerint
Tervezőtiszt	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az ülések megszervezése, elősegítése - Az USAR műveletekhez szükséges tervezés	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az ülések elősegítése, az események dokumentálása, rövid és hosszú távú cselekvési tervek kidolgozása - A helyi parancsnokkal, a műveleti kapcsolattartóval és az OSOCC központtal való koordináció	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Irodai, adminisztratív felszerelés az USAR csapat számára
Logisztikai vezető	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az eszközök és a felszerelés elszámolása, karbantartása, javítása - Jólét, műveletek, a kijelölt erőforrások fenntartása a műveleti bázisban - A csapat és a felszerelés szállítása - A műveleti bázis, az	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Az USAR csapat (személyzet és felszerelés) légi szállításának biztosítása, ideértve a Nemzetközi Légi Közlekedési Szervezet politikáját és eljárásait a veszélyes áruk szállítóinak nyilatkozata	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az USAR csapat logisztikájának minősítés szerinti irányításához szükséges adminisztratív eszközök és készletek - A légi és/vagy szárazföldi szállítással kapcsolatos adminisztratív követelmény teljesítéséhez szükséges

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
	eszközök, a felszerelések kezelése • Ellátás/utánpótlás • Reptéri logisztika, ami a szállítmány kezelését illeti • A felszerelésnek és a személyzetnek a helyszínre való szállítása • A felszerelés jegyzék kitöltése és a veszélyes termékek bejelentése	• Az USAR csapat (személyzet és felszerelés) szárazföldi szállításának megszervezése az érkezés helyétől a kijelölt műveleti területre • A műveleti bázis létrehozása	készletek • Villamos energia generálásához, szállításához és detektálásához szükséges felszerelés és kellékek • A műveleti bázis (többek között: tábor, vizesblokk, eszközök javítása, táplálkozás, higiénia) létrehozásához szükséges felszerelés • Tűzoltókészülékek
Kommunikációs szakértő	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • A kommunikációs és IT felszerelés, illetve az UHF/VHF rádiórendszerek telepítése, üzemeltetése, karbantartása • Térinformatikai technológiák	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • A kommunikációs felszerelés működőképességének biztosítása az INSARAG Irányelveknek megfelelően	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • Kommunikációs felszerelés, beleértve a hordozható rádiókat, a mobiltelefonokat, a számítógépeket, a faxgépeket, az internetkapcsolatot is az USAR csapat számára a minősítése szerint
Statikus mérnök	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • A szerkezet típusok azonosítása, a strukturális károk és veszélyek értékelése • A szerkezeti alátámasztások megtervezése, vizsgálata, felügyelete	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • Az épület típussal kapcsolatos kockázatok és a lehetséges következmények felismerése • Építési anyagok azonosítása és az összeomlási mintázatok osztályozása (az üregekkel kapcsolatban)	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • Az épületek stabilitásának monitorozásához és az alátámasztási rendszer megtervezéséhez szükséges eszközök, készletek és felszerelések
Kötélhasználati szakértő	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • A különböző építkezéssel kapcsolatos felszerelés kapacitásának és szükségességének értékelése • Különböző kötéltechnikák, ideértve a kötélhasználati tervek és eljárások kidolgozását is • Együttműködés és az erőfeszítések összehangolása az USAR csapat személyzete és a helyi nehézgép/daru kezelőkkel • Biztonságos kézi emelő technikák	Közepes felszerelésű csapat • Az építkezési komponensek stabilizálása • Egy tonnás (kézi) és 12 tonnás (gépi) terhek emelésére használható technikák alkalmazása Nehéz felszerelésű csapat • 2,5 tonnás (kézi) és 20 tonnás (gépi) terhek emelésére használható technikák alkalmazása	Közepes felszerelésű csapat • Egy tonnás (kézi) és 12 tonnás (gépi) terhek emelésére használható hidraulikus, pneumatikus és mechanikus felszerelés • Terhek emelésére és leengedésére használható felszerelés legfeljebb 12 tonna horgonyzására, biztosítására, mozgatására és vontatására alkalmas kellékekkel • Vontatásra és horgonyzásra használható kötél, kellékekkel

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
			- Könnyű tárgyak emelésére használható rúdak/emelőkarok - Aládúcoláshoz szükséges anyagok Nehéz felszerelésű csapat 2,5 tonnás (kézi) és 20 tonnás (gépi) terhek emelésére használható hidraulikus, pneumatikus és mechanikus felszerelés - Terhek emelésére és leengedésére használható felszerelés a 20 tonnát meghaladó tárgyak horgonyzására, biztosítására, mozgatására és vontatására alkalmas kellékekkel
Kutatótiszt	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A kutatási műveletek irányítása, ideértve a rács-rendszerek, a térképezési és navigációs eljárások alkalmazását is - Kutatás (hanggal és fizikailag) - INSARAG jelölések és jelzések	Közepes és nehéz felszerelésű csapat A koordinált kutatás irányítása elektronikus és keresőkutyás kutatási erőforrásokkal	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A mentési műveletek irányításához szükséges adminisztratív eszközök és anyagok az USAR csapat számára a minősítése szerint - Jelzőkészülékek - Épületek megjelöléséhez használható kellékek
Műszaki kutatási szakértő	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Az elektronikus kutatás alapelvei és elméletei - Áldozat-detektálási technikák - A kiválasztott műszaki elektronikus audio- és vizuális kereső felszerelés üzemeltetése - Több kutatási művelet összehangolása	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A magas szintű bevetési készenlét eléréséhez szükséges felszerelés kezelése - Kiegészítő kutatási műveletek és hatékonyság biztosítása a helyszínen	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Az áldozatok detektálására és/vagy helyének megállapítására használható műszaki felszerelés, beleértve a speciális kamerákat és akusztikus/szeizmikus eszközök
Keresőkutyás kutatási szakértő	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Keresőkutyás kutatási műveletek, ideértve az ellenőrzési/újraellenőrzési eljárásokat és megfigyelői feladatokat is - Kutatási minta kiválasztásának	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A személyzet és a keresőkutyák magas szintű bevetési készenlétének fenntartása - A műveletek kutatási komponensének	Közepes és nehéz felszerelésű csapat A keresőkutyák felkészítése, hogy a beszorult áldozatokat szimatolással detektálják

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
	kritériumai, ideértve a terepet, a struktúrákat, a szelet, az időjárást, a levegőmozgási jellemzőket - A különböző katasztrófa-környezetekben a kutyákat érintő veszélyek tudatosítása - Elsősegélynyújtás a keresőkutyáknak	kiegészítése, abba való beépülés	
Mentőtiszt (szintén Műveletek)	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A parancsnokság keretén belül működik, de képes önállóan is dolgozni (közvetlen felügyelet nélkül) és biztosítani a személyzet biztonságát - A műveletek irányítása az összeomlott struktúrákban, ideértve a következőket: - Mentési stratégiák és technikák - Alátámasztási technikák a biztonságos munkavégzéshez a könnyű acélból, nehéz faanyagból vagy megerősített falazattal épített struktúrákban - Struktúrák, anyagok, kártípusok - Szerkezetek osztályozása - A felszerelés, az eszközök és a kellékek használata - Terhek emelése, stabilizálása - Áldozatok detektálása, helymegállapítás, kimentési technikák - Városi környezetben használható műszaki készségek, ideértve a törmelék eltávolítását, könnyű terhek emelése és átvágása, improvizált aládúcolás, kötelek, csomók, létrával végzett mentési műveletek	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - Kutatási és mentési technikák alkalmazása, ideértve az áldozatok kimentését is - A különböző épület típusokban előforduló összeomlási minták azonosítása (az üregekkel kapcsolatban) - Az INSARAG épületjelölési rendszer felismerése, használata	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Az irányításhoz szükséges eszközök, kellékek, felszerelés a minősítés szerint
Mentő szakértő	Közepes és nehéz	Közepes felszerelésű	Közepes felszerelésű

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
	felszerelésű csapat - Műveletek az összeomlott struktúrákban, ideértve a következőket: - Mentési stratégiák és technikák - A függőleges elemek, ajtók és ablakok alátámasztásához használt technikák - Struktúrák, anyagok, kártípusok - Szerkezetek osztályozása - A felszerelés, az eszközök és a kellékek használata - Terhek emelése, stabilizálása - Áldozatok kimentésére irányuló technikák	csapat - Épületelemek széttörése, eltörése, emelése, eltávolítása - A függőleges elemek és ablakok/ajtók alátámasztására alkalmas rendszerek - A legfeljebb 300 mm vastag beton, illetve faelemek átvágása és/vagy áttörése - Épületelemek stabilizálása Nehéz felszerelésű csapat - A legfeljebb 450 mm vastag beton, illetve 300 mm vastag faelemek átvágása és/vagy áttörése - A legfeljebb 20 mm-es fém, szerkezeti acél vagy acél rúdák átvágása és/vagy égetése	csapat - A legfeljebb 10 mm fémtörmelék átvágásához szükséges hidraulikus, pneumatikus és mechanikus felszerelés - A legfeljebb 300 mm vastag beton, illetve faelemek áttöréséhez szükséges hidraulikus, pneumatikus és mechanikus felszerelés - A függőleges elemek és ablakok/ajtók alátámasztására alkalmas felszerelés Nehéz felszerelésű csapat - A legfeljebb 20 mm fémtörmelék átvágásához szükséges hidraulikus, pneumatikus és mechanikus felszerelés - A legfeljebb 450 mm vastag beton, illetve 300 mm vastag faelemek átvágásához és/vagy áttöréséhez szükséges hidraulikus, pneumatikus és mechanikus felszerelés - Állványok és egyéb alátámasztó rendszerek (pl. dobozok, ferde alátámasztás, a körülményekhez illeszkedő alátámasztás) összeállításához szükséges felszerelés
Orvosi csapat vezető	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Rendelkeznie kell az orvosi személyzet irányításához, a csapatvezetési struktúrába való integrálódáshoz, a helyi egészségügyi infrastruktúrába való integrálódáshoz szükséges képességgel	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Az orvosi csapat tevékenységeinek irányítása, megfelelő adatokat nyújt az USAR csapat vezetőinek	Közepes és nehéz felszerelésű csapat Az orvosi csapat felülvizsgálatát biztosító adminisztratív eszközök (pl. ellenőrző listák) és kommunikációs eszközök

MEGJEGYZÉS: bizonyos esetekben az orvosi csapat vezetői a betegek ellátásában is részt vehetnek az alábbiakban

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
leírtaknak megfelelően			
Orvosszakértő	Közepes felszerelésű csapat • Alapvető elsősegélynyújtás, ideértve a vérzések ellenőrzését, végtagok sínbe tétele, újraélesztés • Sokk-reakció kezelése • Fertőző betegségek elleni óvintézkedések • Égési sebek, környezetvédelmi veszélyhelyzetek • A betegek mozgatása, emelése • Orvosi triázs (osztályozás) • Oxigén alkalmazása (maszk, kanül) és zsákos/maszkos ventilláció • Szedáció, fájdalomkezelés • Az áldozatok értékelése, kezelése, a kimenekítés priorizálása • A tenziós pneumothorax kezelése • Sebkezelés • Immobilizálás, betakarás • Az elhunyt csapattagok ellátása • Elhunyt helyi lakosok ellátása (a helyi hatóságok tájékoztatása alapján) • Víz és higiénia; fertőzések ellenőrzése • Az egészséget befolyásoló környezeti feltételek (pl. szélsőséges hőmérséklet) • Veszélyes anyagoknak való expozíció Közepes és nehéz felszerelésű csapat • A csapat alapellátása: preventív intézkedések, orvosi monitorozása, kezelés szükség szerint • Veszélyhelyzeti ellátás (felnőttek, gyermekek) • Az áldozatok értékelése, kezelése, a kimenekítés	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • A készségek alkalmazása az összeomlott szerkezetekben	Közepes és nehéz felszerelésű csapat • Alapellátás és létfenntartó felszerelés (tartós, nem tartós) a csapattagok ellátásához, ideértve a keresőkutyákat is • Létfenntartó felszerelés a megmentett áldozatok ellátásához, ideértve a stabilizálást és betakarást is

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
	priorizálása • Sürgős esetek kezelése • Sérült személyek kezelése, ideértve: - Tenziós pneumothorax kezelése - Sebkezelés - Immobilizálás, betakarás • A légutak magasabb szintű kezelése, magasabb szintű újraélesztés, a sokk-reakció kezelése • Szedáció, fájdalomkezelés • A traumás rhabdomyolysis kezelése, amputálás és végtagok levágása (lásd a megjegyzést) • Mentális/viselkedésbeli zavarok ellátása • A csapattagoknál megfigyelhető rendellenes stressz-reakciók azonosítása és kezelése • A keresőkutyák sürgősségi ellátása • Az USAR csapat keresőkutyáinak sürgősségi állatorvosi ellátása a kezelőikkel együtt • Egészség, higiénia • Víz és higiénia, fertőzések ellenőrzése • Az egészséget befolyásoló környezeti feltételek • Veszélyes anyagoknak való expozíció • Az elhunytak ellátása • Az elhunytak ellátására irányuló eljárások (csapattagok, a romok alatt megtalált áldozatok)		
Az amputálás (élő áldozatok esetén) és megcsonkítás (elhunytaknál) mindig is sok vitát váltott ki az USAR-közösségben, és ez komplex ügy társadalmi, vallási és etikai szempontokkal. Bár lehetnek rendkívül ritka helyzetek, amelyekben ez a kettő eljárást a legvégső lehetőségként jelölik, a jobbik megoldás az, hogy el kell kerülni őket, ha lehet. Több lehetőség van: • Amputálás • Van számos végtagmegmentési osztályozási kritérium szerte a világon. Ezeket az ellenőrzött környezetben történő, műtőben alkalmazásra szánták, amikor teljesen hozzá lehet férni az áldozathoz, és még ezeket is gyakran megkérdőjelezzük, amikor alkalmazzák. Nem valószínű elvárni az USAR- egészségügyi szolgáltatótól, hogy megállapítsa, megmenthető-e egy végtag vagy sem.			

Beosztás	Képzés	Teljesítménykritérium	Felszerelés
- Az amputálást teljesen utolsó megoldásnak szabad tekinteni, ha: - A veszélyek azonnali életveszélyt jelentenek az áldozat vagy az USAR csapat számára; - Az amputáció, megítélés szerint, nagyobb esélyt jelent a túlélésre, mint az újraélesztés egy összedőlt épületben, a romok alatt; - Egyéb megfontolandó tényező amputálás előtt: - Mindegyik csapatot ösztönzünk, hogy a döntéshozatali folyamat az alábbi elemeket tartalmazza, és ideális esetben vegyen részt benne az USAR csapat vezetője; - A kiemelés utáni kezelés szintje; - Beszélgetés a sérülttel (ha lehetséges); - Beszélgetés a LEMA-val (ha lehetséges); - Helyi kulturális, vallási megfontolások; - Az USAR-eü.-csapatoknak vinniük kell magukkal minimális felszerelést és ellátást, hogy el tudják végezni a terepen vagy máshol történő amputálást. - Végtagok levágása - Még kevesebb olyan helyzet van, amikor az elhunyt végtagjainak levágása elfogadható, hogy lehetővé tegye USAR-műveletek folytatását. Ha ez előfordul, az mindig annak keretében történjen, hogy megmentünk egy élő áldozatot. Ideális esetben ezt az eljárást nem a külföldi USAR-eü.-csapatoknak kell elvégezniük, hanem helyettük a helyi orvosi csapatnak, az érintett igazságügyi hatóságokkal összhangban.			
HAZMAT szakértő	Közepes felszerelésű csapat - A háztartási vegyszerek azonosítása, izolálása és elsődleges fertőtlenítése - A helyi reagálással kapcsolatos útmutatás alkalmazása a veszélyes anyagok esetében Nehéz felszerelésű csapat - A mentési helyszínen és a műveleti bázisnál előforduló alapvető kockázatok és veszélyek felismerése, azonosítása, dokumentálása - A veszélyes anyagok azonosítása, a monitorozó felszerelés alkalmazása - Az USAR csapat személyi védőfelszerelés felismerése, használata - Elsődleges és műszaki fertőtlenítési eljárások, rendszerek - Az oxigén, a szénmonoxid, a széndioxid és az alacsony robbanási küszöb monitorozásához használható négygázos monitorozó eszköz - Intenzív ventilációs eszközök alkalmazása	Közepes és nehéz felszerelésű csapat - A légkörfigyelő felszerelés üzemelése - Az intenzív ventilációs eszközök	Közepes felszerelésű csapat - Légkörfigyelő felszerelés - Intenzív ventilációs eszközök Nehéz felszerelésű csapat - Teljes arcvédő elemmel és szerves gázpatronnal ellátott maszkok

Az országok többségében az okleveles mérnöki képzés az első lépés a szakmai tanúsítás útján, és magát a képzési programot egy szakmai testület minősíti. Az alapképzés elvégzése után a mérnöknek különböző követelményeknek kell megfelelnie (pl. munkatapasztalat, vizsgakövetelmények) az oklevél megszerzése előtt. Ezt követően a mérnök megkapja a szakmérnöki (az USA-ban, Kanadában és Dél-afrikai Köztársaságban), okleveles mérnöki (a Nemzetközösség legtöbb országában), okleveles szakmérnöki (Ausztráliában és Új-Zélandon) vagy európai mérnöki (az Európai Unió legtöbb országában) címet. Léteznek nemzetközi mérnöki megállapodások az illetékes szakmai testületek között, amelyek értelmében a mérnökök külföldön is dolgozhatnak.

A tanúsítás előnyei a helytől függően változnak. Például, az USA-ban és Kanadában csupán okleveles mérnök készíthet, írhat alá, pecsételhet le, és nyújthat be mérnöki terveket és rajzokat a közhatóságoknak jóváhagyásra; továbbá csak okleveles mérnök pecsételhet le mérnöki munkákat állami és magán ügyfelek számára. Ezt a követelményt az állami és regionális jogszabályok érvényesítik (pl. Quebec mérnökökről szóló törvénye). Más országokban nem léteznek ilyen jogszabályok. Ausztráliában, például, a mérnökök állami engedélyeztetése Queensland államra korlátozódik. Gyakorlatilag minden tanúsító testület elfogadott egy etikai kódexet, amelyet a tagoknak tiszteletben kell tartaniuk, vagy a kizárást kockáztatják. Így ezek a szervezetek fontos szerepet játszanak a szakmai etikai standardjainak érvényesítésében. Még azokban az országokban is, ahol a tanúsításnak nincs vagy csekély jogi súllyal bír a munkavégzés szempontjából, a mérnököknek tiszteletben kell tartaniuk a szerződésekre vonatkozó jogszabályokat. Ha a munkája nem megfelelő, a mérnököt gondatlanság vagy – rendkívül súlyos esetekben – bűnös hanyagság miatt elmaraszthatják. A mérnök munkájának számos egyéb előírásnak és szabályozásnak meg kell felelnie (pl. építési törvénykönyv, környezetvédelmi törvény).

G. melléklet: Kifejezéstár

Az alábbi kifejezéseket elsősorban a 2009-es UNISDR kockázatsökkentéssel kapcsolatos terminológia alapján használtuk. Ezek közül néhányat az OSOCC és az INSARAG Irányelvekből vettünk.

A katasztrófa kockázat csökkentésére szolgáló nemzeti platform: Általános kifejezés, amely a katasztrófa kockázat csökkentés koordinációjára és szabályozására szolgáló nemzeti mechanizmusra utal, amelyben több ágazat érintett, interdiszciplináris jellegű, és amelyben a köz- és a magánszféra szereplői, illetve a civil társadalom szereplői vesznek részt, akik az ország érintett entitásait képviselik.

Megjegyzés: Ez a meghatározás a hyogoi cselekvési keret 10. lábjegyzetére alapul. A katasztrófa kockázat csökkentése számos ágazat és szervezet szaktudására, kapacitására és adataira épül, beleértve adott esetben a nemzeti szinten jelenlévő ENSZ ügynökségeket is. Az ágazatok többségét a katasztrófa közvetlenül vagy közvetve érinti, és sokan közülük speciális feladatokat látnak el, amelyek hatással vannak a katasztrófa kockázatokra. A nemzeti platformok eszközt nyújtanak a katasztrófa kockázatok csökkentésére irányuló nemzeti intézkedések javításához, és az ISDR nemzeti mechanizmusát képezik.

A katasztrófa kockázat kezelése: Az adminisztratív irányelvek, szervezetek, műveleti készségek és kapacitások szisztematikus használata olyan stratégiák, szabályzatok és magasabb szintű megküzdési kapacitások alkalmazása érdekében, amelyek a veszélyek negatív hatásait és a katasztrófák valószínűségét hivatottak csökkenteni.

Megjegyzés: Ez az általánosabb „kockázatkezelés” kifejezés kiterjesztése, amelyet kifejezetten a katasztrófa kockázatra kell alkalmazni. A katasztrófa kockázat kezelésének célja a veszélyek negatív hatásainak elkerülése, csökkentése vagy áthárítása azok megelőzésére, mérséklésére, illetve a felkészülésre irányuló tevékenységek és intézkedések révén.

Biológiai veszély: Szerves eredetű vagy biológiai vektorok által közvetített folyamat vagy jelenség, ideértve a kórokozóknak, toxinoknak és bioaktív anyagoknak való expozíció, amelyek emberi életek elvesztését, sérülést, betegséget vagy más egészségügyi káros hatásokat, a tulajdon károsodását, megélhetési és szolgáltatásokban bekövetkező veszteségeket, társadalmi és gazdasági zavarokat és környezeti károkat okozhatnak.

Megjegyzés: Példák a biológiai veszélyekre: fertőző járványok, növényi vagy állati járványok, rovarok vagy más állatok által terjesztett betegségek és fertőzések.

Elfogadható kockázat: A lehetséges veszteségek azon szintje, amelyet a társadalom vagy a közösség elfogadhatónak tart figyelembe véve a fennálló szociális, gazdasági, politikai, kulturális, műszaki és környezeti feltételeket.

Megjegyzés: Mérnöki szempontból az elfogadható kockázat fogalmát az olyan szerkezeti és nem szerkezeti intézkedések értékeléséhez és meghatározásához is lehet használni, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az egyének, vagyontárgyak, szolgáltatások és rendszerek lehetséges sérülését/károsodását a kívánt tolerálhatósági szintre csökkentsék a törvényekkel, illetve a veszélyek és egyéb tényezők ismert valószínűségére alapuló „elfogadott gyakorlattal” összhangban.

Enyhítés, mérséklés: A veszélyek és a kapcsolódó katasztrófák káros hatásainak csökkentése vagy korlátozása.

Megjegyzés: A veszélyek negatív hatásait sok esetben nem lehet teljesen megelőzni, de azok kiterjedtsége vagy súlyossága különböző stratégiák és intézkedések segítségével nagymértékben csökkenthető. Az enyhítő intézkedések közé tartoznak a mérnöki eljárások, a veszélyeknek ellenálló épületek, a magasabb szintű környezeti szabályozások és a lakosság jobb tájékoztatása. Szükséges megjegyezni, hogy a klímaváltozás kezelésében az „enyhítés” meghatározása ettől eltér, mivel abban az összefüggésben a klímaváltozás elsődleges forrásának tekintett üvegházhatást előidéző gáz kibocsátások csökkentésére utal.

Építési törvénykönyv: Azon rendeletek, szabályozások és kapcsolódó előírások, amelyek az emberek biztonságát és jólétét szolgáló struktúrák tervezését, építését, módosítását és elfoglalását, illetve a használt anyagokat szabályozzák (ideértve az összeomlással és sérülésekkel szembeni ellenállást is).

Megjegyzés: Az építési törvénykönyv mind műszaki, mind funkcionális előírásokat tartalmazhat. Ezeknek magukba kell foglalniuk a nemzetközi tapasztalatból levont tanulságokat, illetve a nemzeti és helyi körülményekhez kell igazítani őket. Az

előírások szisztematikus érvényesítése rendkívül fontos követelmény az építési törvénykönyv hatékony végrehajtásának szempontjából.

Expozíció: A veszélyes területeken jelenlévő emberek, javak, rendszerek vagy egyéb elemek, amelyek esetében fennáll azok elvesztésének lehetősége.

Megjegyzés: Az expozíció egyik mutatószáma lehet az adott területen lévő emberek vagy eszközök száma. Ezeket a mutatókat egy adott veszélynek kitett elemek sajátos sérülékenységével lehet kombinálni a vizsgált területen az adott veszéllyel összefüggő mennyiségi kockázatok felmérése érdekében.

Felkészültség: A kormányok, a katasztrófavédelmi szervezetek, a közösségek és az egyének által kialakított tudás és kapacitás összessége, amely lehetővé teszi számukra, hogy a jelenleg valószínű vagy a jövőben fenyegető veszélyekkel szemben hatékony felkészülést, reagálást és helyreállítást biztosítsanak.

Megjegyzés: A felkészülésre a katasztrófa kockázatkezelés keretében kell sor kerülnie. Ennek valamennyi veszélyhelyzet hatékony kezeléséhez szükséges kapacitás kialakítására, illetve a reagálásra a tartós helyreállításra való rendezett áttérésre kell irányulnia. A felkészülés a katasztrófa kockázatok megbízható elemzésére és a korai riasztási rendszerekkel való megfelelő kapcsolatokra alapul; a következő tevékenységeket foglalja magába: veszélyhelyzet-kezelési tervezés, a felszerelés és a készletek felhalmozása, a koordinációhoz, kiűréshez és tájékoztatáshoz szükséges feltételek megteremtése, a kapcsolódó képzés és terepgyakorlatok. Ezeket hivatalos intézményi, jogi és költségvetési kapacitással kell támogatni. Az ehhez kapcsolódó „készen állás” kifejezés a szükség esetén gyors és megfelelő reagálásra való képességet írja le.

Földhasználat tervezése: A közhatóságok által végzett eljárás, amely a föld felhasználásának különböző lehetőségeinek azonosítására, értékelésére, illetve a kapcsolódó döntések meghozatalára irányul, ideértve a hosszú távú gazdasági, társadalmi és környezeti célkitűzések, a különböző közösségeket és érdekcsoportokat érintő következmények figyelembe vételét, illetve olyan tervek kidolgozását és elfogadását is, amelyek leírják a megengedett vagy elfogadható felhasználásokat.

Megjegyzés: A földhasználati megtervezése a fenntartható fejlődés egyik jelentős tényezője. Ez a következőket foglalja magába: vizsgálatok, térképezések; a gazdasági, környezeti és kockázatokkal kapcsolatos adatok elemzése; a föld használatával kapcsolatos alternatív döntések meghozatala; különböző földrajzi és adminisztratív skálán mozgó, hosszú távú tervek kidolgozása. A földhasználati terv segíthet a katasztrófák mérséklésében és a kockázatok csökkentésében, mivel megakadályozza, hogy a katasztrófaveszélyes területeken településeket és kulcsfontosságú berendezéseket építsenek, ideértve a szállításhoz, áramellátáshoz, vízellátáshoz, csatornázáshoz és egyéb kritikus létesítményhez vezető útvonalakat is.

Geológiai veszély: Azok a geológiai folyamatok vagy jelenségek, amelyek az emberi életek elvesztését, sérülést vagy más egészségügyi káros hatásokat, a tulajdon károsodását, megélhetési és szolgáltatásokban bekövetkező veszteségeket, társadalmi és gazdasági zavarokat és környezeti károkat okozhatnak.

Megjegyzés: A geológiai veszélyek földalatti folyamatokat (pl. földrengés, vulkánkitörés) és kapcsolódó geofizikai folyamatokat (pl. földmozgások, földcsuszamlás, sziklacsuszamlás, felszíni összeomlás, törmelék- vagy sárfolyamok) is magukba foglalnak. A hidrometeorológiai folyamatok fontos szerepet játszanak, amelyek hozzájárulnak az említett folyamatokhoz. A szökőárakat nehéz kategorizálni; jöllehet ezek a víz alatti földrengések és más geológiai jelenségek idézik elő, lényegében óceáni folyamatok, amelyek a parti vizekkel összefüggő veszélyként jelennek meg.

Helyreállítás: A katasztrófa által sújtott közösségekben a létesítmények, élet- és lakókörülmények helyreállítása, adott esetben fejlesztése, a katasztrófa-kockázatok mérséklése mellett.

Megjegyzés: A rehabilitációt és újjáépítést felölelő helyreállítás közvetlenül a katasztrófa-kezelési fázis befejezése után kezdődik, és a már meglévő stratégiákra és szabályzatokra kell alapulnia, amelyek lehetővé teszik az egyértelmű intézményi felelősségek meghatározását a helyreállítási folyamatban, illetve a társadalom részvételét. A helyreállítási programok, a katasztrófát követő nagyobb fokú társadalmi tudatossággal és részvétellel együtt, értékes lehetőséget nyújtanak a katasztrófa kockázat csökkentő intézkedések kidolgozásához és végrehajtásához, illetve a „jobban építünk, mint előtte” elv alkalmazásához.

Hidrometeorológiai kockázat: Légköri, hidrológiai vagy oceanográfiai folyamat vagy jelenség, amely emberi életek elvesztését, sérülést vagy más egészségügyi káros hatásokat, a tulajdon károsodását, megélhetési és szolgáltatásokban

bekövetkező veszteségeket, társadalmi és gazdasági zavarokat és környezeti károkat okozhatja.

Megjegyzés: A hidrometeorológiai veszélyek közé tartoznak a következők: trópusi ciklonok (más néven: tájfun, hurrikán), viharok, jégviharok, tornádók, hóviharok, intenzív havazások, lavinák, parti viharok, árvizek, beleértve az árhullámokat, aszályokat, hőhullámokat, fagyhullámokat is. A hidrometeorológiai feltételek szintén szerepet játszhatnak más veszélyek kialakulásában (pl. földcsuszamlások, erdőtüzek, sáskajárások, járványok), illetve a toxikus anyagok és a vulkánkitörések következtében kilővelt anyagok szállításában és szétszóródásában.

Intenzív kockázat: A nagyszámú tömegek és a gazdasági tevékenységek igen veszélyes eseménynek való expozíciójával összefüggő kockázatok, amelyek magas mortalitással és számos eszköz elvesztésével együtt járó katasztrofális hatásokhoz vezethetnek.

Megjegyzés: Az intenzív kockázat elsősorban a nagy városokat vagy a sűrűn lakott területeket jellemzi, amelyek nem csak intenzív kockázatoknak vannak kitéve (pl. erős földrengések, aktív vulkánok, nagy árvizek, szökőárak vagy jelentős viharok), de igen sebezhetők is ezekkel szemben. Lásd továbbá a „Kiterjedt kockázat” részt is.

Kapacitás: A közösségben, a társadalmon vagy a szervezeten belül rendelkezésre álló, az egyeztetett célok eléréséhez használható erősségek, sajátosságok és erőforrások kombinációja.

Megjegyzés: A kapacitásnak magába kell foglalnia az infrastruktúrát, a fizikai eszközöket, az intézményeket, a szociális támogatást, a személyzet szaktudását, ismereteit, a kollektív adottságokat (például a társadalmi kapcsolatok és a vezetés). A kapacitás képességgént is leírható. A kapacitás értékelése azt a folyamatot jelzi, amely révén a csoport kapacitását összevetik a kitűzött célokkal, és azonosítják a hiányosságokat a jövőbeli tevékenységekhez.

Kapacitásfejlesztés: Az a folyamat, amely révén az egyének, a szervezetek és a társadalom idővel szisztematikusan ösztönzik, fejlesztik a kapacitásukat, hogy elérjék szociális és gazdasági céljaikat, ideértve az ismeretek, készségek, rendszerek és intézmények fejlesztését is.

Megjegyzés: A kapacitásfejlesztés olyan fogalom, amely kiterjeszti a kapacitásnövelés kifejezés értelmét, és magába foglalja a nagyobb kapacitás létrehozását és annak időbeli növekedésének fenntartását. Ez tanulást, különböző képzéseket feltételez, ugyanakkor folyamatos erőfeszítést igényel az intézmények részéről, valamint pénzügyi erőforrásokat, technológiai rendszereket, illetve szélesebb körű szociális és kulturális ösztönző környezetet.

Katasztrófa kockázat csökkentése: A katasztrófa kockázat csökkentésének fogalma és gyakorlata szisztematikusan erőfeszítések révén, amelyek a katasztrófát okozó tényezők elemzésére és kezelésére irányulnak, többek között a veszélyeknek való kitettség csökkentése, az emberek és a javak sérülékenységének csökkentése, a föld és a környezet bölcs, ésszerű kezelése, illetve a kárt okozó eseményekre való felkészülés javítása útján.

Megjegyzés: A katasztrófa kockázat csökkentésének átfogó megközelítését az Egyesült Nemzetek által támogatott, 2005-ben elfogadott hyogoi cselekvési keret határozza meg, amely várható eredménye: „A katasztrófa által az emberi életben, illetve a közösség és az országok szociális, gazdasági és környezeti eszközeiben okozott veszteségek jelentős mértékű csökkentése”. A Nemzetközi Katasztrófa-megelőzési Stratégia (ISDR) rendszere együttműködési eszközt biztosít a kormányok, a szervezetek és a civil társadalom szereplői számára a hyogoi cselekvési keret végrehajtásában. Szükséges megjegyezni, hogy bár néha a „katasztrófa csökkentés” kifejezést használjuk, a „katasztrófa kockázat csökkentése” kifejezés jobban felismerhetővé teszi a katasztrófa kockázat jellegét és a kockázat csökkentésének lehetőségét.

Katasztrófa kockázat: A katasztrófák által emberi életben, egészségben, megélhetésben, eszközökben, szolgáltatásokban okozott lehetséges veszteségek, amelyek egy meghatározott jövőbeli időszakban fordulnak majd elő a közösségben vagy a társadalomban.

Megjegyzés: A katasztrófa kockázat meghatározása szerint a katasztrófa az állandóan jelenlévő kockázati tényezők eredményeként fordul elő. Ez a kockázat különböző lehetséges veszteségeket foglal magába, amelyek sokszor nehezen kvantifikálhatók. Ettől függetlenül, az uralkodó veszélyek megismerése, a populáció mintázata és társadalmi-gazdasági fejlődése lehetővé teszi a kockázatok feltérképezését, legalábbis nagyvonalakban.

Katasztrófa kockázatcsökkentő terv: Egy hatóság, kerület, szervezet vagy vállalkozás által kidolgozott dokumentum, amely meghatározza a katasztrófa kockázat csökkentésére vonatkozó célokat és célkitűzéseket, az említett célkitűzések elérésére irányuló intézkedésekkel együtt.

Megjegyzés: A katasztrófa kockázatcsökkentő terveket a hyogoi keret alapján kell kidolgozni, szem előtt tartva a kapcsolódó fejlesztési terveket, az erőforrások elosztását és a tevékenységeket, melyekkel össze kell hangolni. A nemzeti terveket minden adminisztratív szintre ki kell dolgozni, és a különböző szociális és földrajzi körülményekhez kell hozzáigazítani. A tervben meg kell határozni a végrehajtásra szánt időkeretet és a kapcsolódó feladatokat, illetve a finanszírozási forrásokat. Amennyiben lehetséges, ennek kapcsolódnia kell a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos tervekhez.

Képzési szintek: Alapszint: ez a szint a szervezet azon minimális kapacitását tükrözi, hogy a műszaki kutatást és mentést végezzen. Műveleti szint: ez a szint a szervezet azon kapacitását tükrözi, hogy műszaki kutatást és mentést végezzen, illetve azonosítsa a veszélyeket, mentő felszereléseket használjon, az előírásokban leírt, korlátozott eljárásokat alkalmazzon a műszaki kutatás és mentés támogatásához, és rész vegyen ezekben. Technikusi szint:

ez a szint a szervezet azon kapacitását képezi, hogy műszaki kutatást és mentést végezzen, illetve USAR eseményekre reagáljon, azonosítsa a veszélyeket, mentő felszerelést használjon, az Irányelvekben leírt, magasabb szintű technikákat alkalmazzon, amelyek a műszaki kutatási és mentési műveletek összehangolásához, elvégzéséhez és felügyeletéhez szükségesek.

Kiterjedt kockázat: Az az általános kockázat, amely a gyér populációknak az alacsony vagy mérsékelt intenzitású, gyakran igen lokalizált, ismételt vagy tartós veszélynek való expozíciójával függ össze, amely súlyos kumulált hatásokhoz vezethet.

Megjegyzés: A kiterjedt kockázat elsősorban vidéki és városszéli területeken fordul elő, ahol a közösségek ismételt, lokalizált árvizeknek, földcsuszamlással járó viharoknak vagy aszálynak vannak kitéve. A kiterjedt kockázat gyakran a szegénységgel, a városiasodással és a környezet leépülésével függ össze. Lásd továbbá az „Intenzív kockázat” részt.

Kockázat áthárítása: A kockázatok pénzügyi következményeinek formális vagy informális áthárítása egyik félről a másikra, ami által egy háztartás, közösség, vállalkozás vagy állami hatóság erőforrásokat kap a másik féltől valamely katasztrófa előfordulása esetén, a másik félnek biztosított folyamatos vagy kompenzáló szociális vagy pénzügyi előnyök fejében.

Megjegyzés: A biztosítás a kockázatáthárítás egyik jól ismert formája, amely esetében a kockázat fedezetét a biztosító nyújtja a folyamatosan fizetett biztosítási díjak fejében. A kockázat informális átruházására a családon és a közösségi hálózaton belül is sor kerülhet, ahol a felek kölcsönösen segítséget nyújtanak egymásnak ajándékok vagy kölcsönök formájában. Formális kockázatáthárításról beszélünk, ha a kormányok, biztosítók, multilaterális bankok és egyéb jelentős kockázatviselő entitások mechanizmusokat hoznak létre, hogy segítséget nyújtsanak a jelentős események által okozott károkkal való megküzdésben. Az említett mechanizmusok közé tartoznak a következők: biztosítási és viszontbiztosítási szerződések, a katasztrófa-kötvények, feltételes hitelek és tartalékalapok, amelyek esetében a költségeket a díjak, a befektetői hozzájárulása, a kamatok és a korábbi megtakarítások fedezik.

Kockázat: Egy esemény következményeinek és előfordulási gyakoriságának/valószínűségének kombinációja.

Megjegyzés: Ez a meghatározás szorosan követi az ISO/IEC Útmutatás meghatározását. A „kockázat” szónak két különböző jelentése van: a köznyelvben a hangsúly általában az esélyen vagy a lehetőségen van, mint pl. a „balesetveszély” kifejezés esetében; ezzel szemben technikai környezetben a hangsúly általában a következményeken van, mint például bizonyos ok, hely és időszak esetében „lehetséges veszteség”. Szükséges megjegyezni, hogy az emberek nem feltétlenül vélekednek ugyanúgy a különböző kockázatok jelentőségéről és okairól.

Kockázatértékelés: A kockázat jellegének és kiterjedésének meghatározására szolgáló módszertan; ez a lehetséges veszélyek elemzésére és a fennálló sérülékenységi feltételek értékelésére alapul, amelyek együtt káros hatással lehetnek a kockázatnak kitett emberekre, javakra, szolgáltatásokra, a megélhetésre és a környezetre, amelytől függnék.

Megjegyzés: A kockázatértékelés (és a kapcsolódó kockázati térképezés) a következőket foglalja magába: a veszélyek műszaki jellemzőinek áttekintése, pl. azok helye, intenzitása, gyakorisága, valószínűsége; a kitettség és a sérülékenység elemzése, beleértve a fizikai, szociális, egészségügyi, gazdasági és környezeti dimenziókat is; a meglévő és az alternatív megküzdési kapacitások hatékonyságának értékelése a valószínű kockázat-forgatókönyvekkel kapcsolatban. Ezeket a tevékenységeket időnként kockázatelemzési folyamatnak is nevezik.

Kockázatkezelés: A bizonytalanság kezelésének szisztematikus megközelítése és gyakorlata, a lehetséges kár és veszteség csökkentése érdekében.

Megjegyzés: A kockázatkezelés magába foglalja a kockázatértékelést és -elemzést, illetve a kockázatok ellenőrzésére, csökkentésére és áthárítására irányuló stratégiák és intézkedések végrehajtását is. A szervezetek széles körben

alkalmazzák a befektetési döntésekben a kockázat minimalizálására és az olyan műveleti kockázatok kezelésére, mint például az üzletviteli fennakadásokkal, a termelési problémákkal, a környezeti károkkal, a szociális hatásokkal, a tűzkárokkal, a természeti veszélyekkel együtt járó kockázatok. A kockázatkezelés alapvető probléma az olyan ágazatok számára (mint pl. a vízellátás, energiaellátás, mezőgazdaság), amelyek esetében a szélsőséges időjárási és klimatikus feltételek közvetlenül befolyásolják a termelést.

Környezeti hatásvizsgálat: Egy javasolt projekt vagy program környezeti hatásainak értékelésére irányuló eljárás, amelyet az említett projekt vagy program kedvezőtlen hatásainak korlátozását és csökkentését célzó tervezés és döntéshozatal szerves részeként végeznek el.

Megjegyzés: A környezeti hatásvizsgálat olyan eszköz, amely bizonyítékkal szolgál a tevékenységek környezeti hatásaira, és elemzi azokat, kezdve a tervezéstől egészen a döntéshozatalig. Ezt széles körben használják a nemzeti programok és projektek jóváhagyási folyamatában, illetve a nemzetközi fejlődéstámogatási projekteknél. A környezeti hatásvizsgálatoknak részletes kockázatelemzést is kell tartalmazniuk, az azonosított problémák kezelésére irányuló alternatív megoldásokat vagy lehetőségeket kell javasolniuk.

Kritikus létesítmények: Az elsődleges fizikai struktúrák, műszaki létesítmények és rendszerek, amelyek társadalmi, gazdasági vagy műveleti szempontból létfontosságúak a társadalom vagy a közösség működéséhez mind rendes, mind a vészhelyzetekkel együtt járó rendkívüli körülmények között.

Megjegyzés: A kritikus létesítmények az infrastruktúra azon elemei, amelyek a társadalom szempontjából létfontosságú szolgáltatásokat nyújtanak. Ezek közé tartoznak a következők: szállítórendszerek, repülőterek, kikötők, villamos energia ellátás, vízellátás, kommunikációs rendszerek, kórházak, klinikák, tűzoltóság, rendőrség, közigazgatási szolgáltatások.

Megelőzés: A veszélyek és a kapcsolódó katasztrófák káros hatásainak teljes elkerülése.

Megjegyzés: A megelőzés (pl. katasztrófa megelőzés) a lehetséges káros hatások teljes elkerülésének fogalmát és tervét jelenti az időben meghozott intézkedések segítségével. Néhány példa: az árvíz veszélyét kiküszöbölő gátak vagy töltések, földhasználati szabályozások, amelyek tiltják települések építését a nagy kockázatú területeken, földrengésbiztos tervezés, ami biztosítja a legfontosabb épületek megmaradását és működését a valószínű földrengések esetén. Nagyon gyakran a veszteségek teljes elkerülése nem megvalósítható, ezért a cél a hatások enyhítése lesz. Ezért részben a „megelőzés” és „mérséklés” kifejezéseket néha felcserélik egymással.

Megküzdési képesség: Az egyének, szervezetek és rendszerek azon képessége, hogy a rendelkezésre álló készségek és erőforrások segítségével szembesüljenek a kedvezőtlen körülményekkel, vészhelyzetekkel vagy katasztrófákkal, és kezeljék őket.

Megjegyzés: A megküzdési kapacitás folyamatos tudatosítást, erőforrásokat, hatékony irányítást igényel mind normális körülmények, mind válságok vagy kedvezőtlen feltételek esetén. A megküzdési kapacitás hozzájárul a katasztrófákkal kapcsolatos kockázatok csökkentéséhez.

Munkaterület: Olyan helyszín, ahol jelentős USAR műveletekre kerül sor. Az is munkaterületnek tekinthető, ahol jelentős USAR műveletekre általában csak akkor kerül sor, ha úgy gondolják, hogy sok életet lehet megmenteni.

Megjegyzés: A munkaterület általában egy olyan épület, ahol egy USAR csapat vagy osztag azért dolgozik, mert fennáll a lehetősége annak, hogy túlélők vannak benne. A munkaterületek azonban ennél sokkal nagyobbak vagy sokkal kisebbek is lehetnek. Egy nagy épület vagy épületegyüttes (pl. kórház) is lehet egy munkaterület, akár csak egy alig néhány négyzetméteres terület, ahol csupán egy személy életét mentik meg.

Műveleti munkaterület: A támogató zóna (vagy „hideg zóna”) a helyszín azon területe, amelyet nem érintenek az eseményekkel kapcsolatos veszélyek, és amely biztonságosan használható tervezésre és rendezésre. A műszaki mentő/USAR csapat valamennyi tagját ki kell képezni arra a szintre, hogy képes legyen biztonságosan dolgozni a hideg zónában. A tranzitzóna (vagy „meleg zóna”) a tilalmi zóna és a támogató zóna közötti terület. Ezen keresztül lépnek be a reagálók a tilalmi zónába, illetve ki onnan. A műszaki mentő/USAR csapat valamennyi tagját ki kell képezni arra a szintre, hogy képes legyen biztonságosan dolgozni a hideg és/vagy meleg zónában. Ebben a zónában megfelelő védőruházatot kell viselni. A tilalmi zóna (vagy „forró zóna”) az a terület, ahol a taktikai kutatási és mentési műveletek folynak. Itt a legmagasabb a sérülés/halálozás veszélye, kockázata. A műszaki mentő/USAR csapat valamennyi tagját ki kell képezni arra a szintre, hogy képes legyen biztonságosan dolgozni a hideg és/vagy meleg zónában. Ebben a zónában megfelelő védőruházatot és –felszerelést kell használni.

OSOCC: Az OSOCC az érintett ország kormánya és a nemzetközi segítségnyújtásban résztvevő különböző szereplők közötti információcserére alkalmas csatorna, amely egyben koordinációs keretet is teremt azon szereplők számára, akik általában nem működnek szorosan együtt. Az OSOCC támogatja a helyszíni koordinációt és az információcserét, és egy szélesebb koordinációs platform létrehozását teszi lehetővé, amely jóval túllép a fizikai OSOCC határain.

Megjegyzés: A hatékonyság növelése érdekében az OSOCC-ot közvetlenül a nemzetközi segítséget igénylő katasztrófa után kell létrehozni, vagy amikor azt a meglévő veszélyhelyzetben bekövetkező változás megköveteli. Ez rendkívül fontos a hirtelen bekövetkező katasztrófák esetén az optimális mentési erőfeszítések biztosítása érdekében.

Prospektív katasztrófa kockázatkezelés: Az új vagy fokozott katasztrófa kockázatok kialakulásának kezelésére és elkerülésére irányuló tevékenységek.

Megjegyzés: Ez a fogalom a már meglévő, jelenleg kezelhető és csökkenthető kockázatok helyett azoknak a kockázatoknak a kezelésére összpontosít, amelyek a jövőben alakulhatnak ki, ha nem hajtják végre a kockázatcsökkentési politikákat. Lásd továbbá a „Korrektív katasztrófa kockázatkezelés” részt is.

RDC (Fogadási/Indulási Központ): Az RDC a nemzetközi segítségnyújtók fogadására alkalmas központi fogadó csomó, amely sok esetben az érintett országban elsőként létrehozott OSOCC komponens. Az RDC-nek készen kell állnia az OSOCC alapvető szolgáltatásainak facilitálására, beleértve a helyzettel és a műveletekkel kapcsolatos tájékoztatásokat, az alapvető logisztikai támogatást, a segítségnyújtó és kutató csapatok műveleti tevékenységek elősegítését is. A szolgáltatásnyújtás mértéke eltolódik, miután az OSOCC-ot létrehozták és/vagy az érintett ország kialakítja a beérkező/távozó nemzetközi erőforrások facilitálásához szükséges eszközöket.

Reagálás: A katasztrófák során vagy közvetlenül azokat követő katasztrófavédelmi és közösségi segítségnyújtás az életek megmentése, az egészségkárosodás csökkentése, a közbiztonság fenntartása és az érintett lakosság alapvető szükségletei kielégítése érdekében.

Megjegyzés: A reagálás főként az azonnali és rövid távú igényekre összpontosít, és néha „segítségnyújtásnak” is nevezik. A reagálási fázis és a későbbi helyreállítási fázis közötti határvonal nem egyértelmű. Néhány intézkedés (pl. az ideiglenes szállás és a vízellátás biztosítása) jóval átnyúlik a helyreállítási fázisba.

Reziduális kockázat: Az a kockázat, amelyet nem sikerült kezelni, még abban az esetben sem, ha a kockázatcsökkentő intézkedéseket vezetnek be, és amelyet a veszélyhelyzeti reagálási és helyreállítási kapacitást kell fenntartani.

Megjegyzés: A maradványkockázat azt jelenti, hogy folyamatosan fejleszteni, támogatni kell a sürgősségi szolgálatok hatékony kapacitását, a felkészülést, a reagálást és a helyreállítást, a társadalmi és gazdasági politikákkal együtt (pl. biztonsági háló, kockázat áthárítási mechanizmusok).

Rugalmasság: A veszélyeknek kitett rendszer, közösség vagy társadalom azon képessége, hogy időben és hatékony módon ellenálljon a veszély hatásainak, befogadja azokat, alkalmazkodjon hozzájuk, és megtegye a helyreállítási intézkedéseket, többek között a legfontosabb alapstruktúrák és funkciók megőrzése és helyreállítása révén.

Megjegyzés: A rugalmasság azt a közösség azon képességet jelenti, hogy „felépüljön” vagy „visszatérjen” egy sokkból. A közösségnek a lehetséges veszélyekkel kapcsolatos rugalmasságát az határozza meg, hogy milyen mértékben rendelkezik a szükséges erőforrásokkal, illetve milyen mértékben képes önszerveződésre mind a szükséghelyzet előtt, mind utána.

Sérülékenység: Egy közösség, rendszer vagy érték olyan jellemzői és körülményei, amelyek fogékonyá vagy éppen képtelenné teszik arra, hogy megbirkózzon a veszélyek káros hatásaival.

Megjegyzés: A sérülékenységnek számos olyan vonatkozása van, amely különböző fizikai, társadalmi, gazdasági és környezeti tényezőből ered. Példák: nem megfelelő tervezés, építkezések, az eszközök nem megfelelő védelme, nyilvános információk hiánya, tudatosság, a kockázatok és a felkészülési intézkedések korlátozott hivatalos elismerése, az ésszerű környezetgazdálkodás mellőzése. A sérülékenység jelentősen változik a közösségen belül és az idők során. Ez a megközelítés úgy határozza meg a sérülékenységet, mint a vizsgált elem (közösség, rendszer vagy eszköz) egyik jellemzőjét, amely független annak kitettségétől. Ettől függetlenül a köznyelvben gyakran szélesebb értelemben használják, hogy magába foglalja az említett elem kitettségét is.

Strukturális és nem strukturális intézkedések: Strukturális intézkedések: minden olyan fizikai szerkezet, amely a

veszélyek lehetséges hatásának csökkentése vagy elkerülése céljából épült, vagy olyan mérnöki technikák alkalmazása, amely a szerkezetek vagy rendszerek veszélyekkel szembeni ellenállását, illetve rugalmasságát hivatottak biztosítani. Nem strukturális intézkedések: fizikai szerkezetek építését nem feltételező intézkedések, amelyek a kockázatok és a hatások csökkentését lehetővé tevő ismeretek, gyakorlatok vagy megállapodások alkalmazását jelentik, elsősorban szabályzatok, jogszabályok, a társadalmi tudatosság növelése, illetve képzés és oktatás révén.

Megjegyzés: A kockázatok csökkentésére irányuló gyakoribb strukturális intézkedések közé tartoznak a következők: gátak, árvíz töltések, hullámtörők, földrengésbiztos épületek, menedékek. Gyakoribb nem strukturális intézkedések: építési törvények, a földhasználati tervezést szabályozó törvények, ezek érvényesítése, kutatás és értékelés, információs erőforrások, a társadalmi tudatosság növelésére irányuló programok. Szükséges megjegyezni, hogy a mély- és magasépítésben a „strukturális” kifejezést sokkal korlátozottabb értelemben használják, kizárólag a tartószerkezetre vonatkozóan, míg a többi részt (pl. burkoló munkák és belső berendezések) nem strukturálisnak nevezik.

Sürgősségi szolgálatok: Azok a szakosított ügynökségek, amelyek sajátos feladatokkal és célokkal rendelkeznek a lakosság és a javak szolgálatában és védelmében veszélyhelyzetek esetén.

Megjegyzés: A sürgősségi szolgálatokhoz tartoznak a következők: polgári védelmi hatóságok, rendőrség, tűzoltóság, mentőszolgálat, sürgősségi orvosi szolgálatok, Vöröskereszt és Vörös Félhold társaságok, a villamos energiaellátásért, szállításért, kommunikációért és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokért felelős szervezetek szakosított sürgősségi egységei.

Társadalmi és természeti veszély: Bizonyos geofizikai és hidrometeorológiai események (pl. földcsuszamlások, árvizek, talajszüllyedés, aszály) előfordulási gyakoriságának fokozódása, ami a természeti veszélyek, illetve a föld és a környezeti erőforrások túlzott mértékű kiaknázása vagy leromlása közötti kölcsönhatásnak tulajdonítható.

Megjegyzés: Ezt a kifejezést azokra a helyzetekre alkalmazzák, ahol az emberi tevékenység miatt bizonyos veszélyek a természetesnél nagyobb valószínűséggel fordulnak elő. A bizonyítékok arra utalnak, hogy az említett veszélyek miatt egyre nagyobb a katasztrófák előfordulásának lehetősége. A társadalmi és természeti veszélyek a föld és a környezeti erőforrások ésszerű kezelésével csökkenthetők és kerülhetők el.

Társadalmi tudatosság: A katasztrófa-kockázatokkal, a katasztrófákat kiváltó tényezőkkel, valamint a kitérttség és a sérülékenység mértékét csökkentő egyénileg és közösen megtehető intézkedésekkel kapcsolatos általános ismeretek összessége.

Megjegyzés: A társadalmi tudatosság kulcsszerepet játszik a katasztrófa kockázat hatékony csökkentésében. Ezt például a tájékoztatók kidolgozásával, illetve a sajtón, az oktatási csatornákon keresztül történő terjesztésével, az információs központok és a hálózatok létrehozásával, a közösség részvételével, a felső tisztviselők és a közösségi vezetők támogatásával lehet fejleszteni.

Technológiai veszély: Technológiai vagy ipari körülményekből eredő veszély, beleértve a következőket: balesetek, veszélyes eljárások, infrastruktúra meghibásodások vagy bizonyos emberi tevékenységek, amelyek emberi életek elvesztését, sérülést vagy más egészségügyi káros hatásokat, a tulajdon károsodását, megélhetési és szolgáltatásokban bekövetkező veszteségeket, társadalmi és gazdasági zavarokat és környezeti károkat okozhatnak.

Megjegyzés: Példák a technológiai veszélyekre: ipari szennyezés, radioaktív sugárzás, toxikus hulladékok, gátszakadások, közlekedési balesetek, robbanások, tüzek és vegyszerkiömlések gyárakban. A technológiai veszélyek közvetlenül a természeti veszélyek hatásának következményei is lehetnek.

Természeti veszély: Olyan természetes folyamatok vagy jelenségek, amelyek emberi életek elvesztését, sérülést vagy más egészségügyi káros hatásokat, a tulajdon károsodását, megélhetési és szolgáltatásokban bekövetkező veszteségeket, társadalmi és gazdasági zavarokat és környezeti károkat okozhatnak.

Megjegyzés: A természeti veszélyek a veszélyek egyik alcsoportját képezik. A kifejezést a tényleges veszélyes események, valamint a jövőbeli eseményeket előidéző látens veszélyek leírására használják. A veszélyes természeti események a nagyság vagy intenzitás, a bekövetkezés sebessége, az időtartam, a kiterjedtség alapján jellemezhetők. Például, a földrengések rövid ideig tartanak, és általában viszonylag kis területeket érintenek, míg az aszályok lassan alakulnak ki, lassan szűnnek meg, és gyakran nagy területeket érintenek. Néhány esetben a veszélyek más veszélyekkel társulhatnak, például a hurrikán okozta árvíz vagy a földrengés által előidézett szökőár.

Veszély: Veszélyes jelenség, anyag, emberi tevékenység vagy körülmény, amely az emberi életek elvesztését, sérülést vagy

más egészségügyi káros hatásokat, a tulajdon károsodását, megélhetési és szolgáltatásokban bekövetkező veszteségeket, társadalmi és gazdasági zavarokat és környezeti károkat okozhatja.

Megjegyzés: Olyan veszélyek, amelyeket a katasztrófa kockázat csökkentésében kell figyelembe venni (amint a hyogoi cselekvési keret 3. lábjegyzete is meghatározza): „... természeti eredetű veszélyek, illetve a kapcsolódó környezeti és technológiai veszélyek és kockázatok”. Ezek különböző geológiai, meteorológiai, hidrológiai, óceáni, biológiai és technológiai forrásokból eredő veszélyek, amelyek néha együtt fordulnak elő. Technikai körülmények között a veszélyek mennyiségi szempontból a különböző területeken a különböző intenzitású jelenségek előfordulási gyakorisága alapján írhatók le, figyelembe véve a korábbi adatokat vagy a tudományos vizsgálatokat.

Lásd egyéb veszéllyel összefüggő kifejezést a Glosszáriumban: biológiai veszély; geológiai veszély; hidrometeorológiai veszély; természeti veszély; szociális és természeti veszély; technológiai veszély.

Veszélyhelyzet kezelés: A veszélyhelyzetek vonatkozásainak kezelésével kapcsolatos erőforrások és feladatok, különösen a felkészülés, a reagálás és a kezdeti helyreállítás érdekében tett lépések megszervezése és kezelése.

Megjegyzés: Egy válság vagy veszélyhelyzet sürgős intézkedést igénylő helyzet. A hatékony vészhelyzet-kezelési intézkedés lehetővé teszi annak megelőzését, hogy az esemény katasztrófává váljon. A veszélyhelyzet kezelés olyan terveket és intézményi feltételeket foglal magába, amelyek a kormányzati, a nem kormányzati, önkéntes és magánszervezetek erőfeszítéseinek átfogó, koordinált módon való bevonását és irányítását teszik lehetővé annak érdekében, hogy képesek legyenek a veszélyhelyzeti igények teljes körére reagálni. A „veszélyhelyzet kezelés” kifejezés helyett néha a „katasztrófakezelés” kifejezést használják.